Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Nr. 1. Warszawa, dnia 31 stycznia 1933 r. **Rok XVI.**

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

Prenumerata roczna 12 zł. **Cena egzemplarza 1 zł.**

Prenumeratę należy wpłacać na konto P. K. O. **Nr. 30-400** „Centralna Księgowość Ministerstwa Skarbu", zaznaczając na odwrocie blankietu nadawczego „Należność za prenumeratę Dziennika Urzędowego Min. Spraw Wewn."

Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat 69, Wydział Org. Prawny Tel. 220-20.
Adres Administracji: Komisarjat Rządu, ul. Daniłowiczowska Nr. 1. Telef. 696-87.

TREŚĆ:

I.

Przedruki z Dziennika Ustaw R. P.

10 stycznia Nr. 1 Rok 1933

Poz. 1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1932 r. o utworzeniu przymusowego zrzeszenia producentów spirytusu.

Poz. 2. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 20 października 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu, Spraw Wojskowych i Skarbu, zmieniające rozporządzenie z dnia 1 października 1928 roku w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 roku o kwalifikacjach zawodowych osób trudniących się samodzielnie kuciem koni.

Na podstawie art. 3, 4 i 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych osób trudniących się samodzielnie kuciem koni (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 334) w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 roku (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 622) zarządza się co następuje:

§ 1. Do rozporządzenia Ministra Rolnistwa z dnia 1 października 1928 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych osób trudniących się samodzielnie kuciem koni (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 807) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 1 punkt a) wyrazy „przez Ministra Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu" zastępuje się wyrazami „przez wojewodę";

2) w § 2 wyrazy: „Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu" zastępuje się wyrazem „wojewoda";

3) w § 3 w ust. 2 wyrazy „Minister Rolnictwa może w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu" zastępuje się wyrazami „wojewoda może";

4) w § 18 w ust. 1 wyrazy „Ministra Rolnictwa" zastępuje się wyrazami „Komisarza Rządu m. st. Warszawy", a ponadto w ust. 2 skreśla się słowa „Ministra Rolnictwa lub".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 3. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 9 listopada 1932 r. o przekazaniu wojewodom uprawnienia, zawartego w ust. 2 art. 51 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckiem, oraz o uchyleniu mocy obowiązującej rozporządzenia z dnia 9 maja 1931 r. o przekazaniu wojewodom niektórych uprawnień Ministra Rolnictwa, wynikających z art. 51 wymienionego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

Na podstawie art. 51 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia

1927 r. o prawie łowieckiem (Dz. U. R. P. Nr. 110, poz. 934) w brzmieniu ustalonem rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 622) zarządzam co następuje:

§ 1. Uprawnienie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, zawarte w ustępie drugim art. 51 powołanego wyżej rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, przekazuje się wojewodom.

§ 2. Uchyla się moc obowiązującą rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 9 maja 1931 roku (Dz. U. R. P. Nr. 49, poz. 417).

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 4. Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 5 grudnia 1932 r. w sprawie zmiany przepisów, dotyczących kwitów wywozowych.

Poz. 5. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 14 grudnia 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w sprawie częściowej zmiany rozporządzenia z dnia 15 marca 1932 r. o ulgach w spłacie zaległości podatkowych rolników.

Poz. 6. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 14 grudnia 1932 r. o ulgach w spłacie daniny lasowej.

Poz. 7. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 15 grudnia 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych o zaliczaniu na poczet zaległości podatkowych wynagrodzenia za grunty przymusowo wykupione oraz przejęte na własność Państwa tudzież o przyjmowaniu na spłatę zaległości podatkowych obligacyj 5%-owej państwowej renty ziemskiej i skryptów dłużnych Skarbu Państwa.

Poz. 8. Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 28 grudnia 1932 r. w sprawie ceł wywozowych.

Poz. 9. Obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 stycznia 1933 r. w sprawie sprostowania błędu w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 1932 r. — Regulamin Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

---

13 stycznia Nr. 2 Rok 1933

Poz. 10. Ustawa z dnia 15 grudnia 1932 r. w sprawie ratyfikacji porozumienia między Polską a Niemcami w formie wymiany not z dnia 15 grudnia 1931 r. o stosowaniu tytułu I konwencji polsko-niemieckiej z dnia 22 czerwca 1922 r., dotyczącej kopalń górnośląskich, do terenów, będących przedmiotem umowy między Skarbem Państwa Polskiego a Preussische Bergwerks-und-Hütten-Aktiengesellschaft z dnia 18 lipca 1931 r.

Poz. 11. Ustawa z dnia 15 grudnia 1932 r. w sprawie ratyfikacji umowy między Rzecząpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką o ułatwieniach w małym ruchu granicznym, podpisanej wraz z protokółem końcowym oraz załącznikami I i II w Warszawie dnia 22 grudnia 1931 r.

Poz. 12. Ustawa z dnia 15 grudnia 1932 r. w sprawie ratyfikacji umowy między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Austrjacką o zapobieżeniu podwójnemu opodatkowaniu w dziedzinie podatków bezpośrednich oraz o pomocy prawnej w sprawach danin, podpisanej w Wiedniu wraz z protokółem końcowym dnia 22 kwietnia 1932 r.

Poz. 13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 1932 r. o odstąpieniu gminie m. st. Warszawy gruntu państwowego na cele rozbudowy miasta.

Poz. 14. Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 21 listopada 1932 r. o częściowej zmianie taryfy celnej.

Poz. 15. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 grudnia 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie ustalenia wysokości ogólnego kontyngentu odpędu na trzechlecie 1933/34, 1934/35, 1935/36 roku dla gorzelni rolniczych oraz podziału tegoż kontyngentu na poszczególne województwa.

Poz. 16. Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 22 listopada 1932 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o izbach rolniczych *).

Na podstawie art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o zmianach w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o izbach rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 817) ogłaszam jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o izbach rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 385) z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych rozporządzeniami Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 480), z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 622) i z dnia 27 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 817) z zastosowaniem nowej numeracji poszczególnych artykułów i ich części.

---

*) W wyjątkach.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 22 marca 1928 r.

o izbach rolniczych.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

POSTANOWIENIA OGÓLNE.

Art. 1.

W celu zorganizowania zawodu rolniczego oraz współdziałania z administracją publiczną w dziedzinie rolnictwa będą tworzone izby rolnicze, działające na podstawie niniejszego rozporządzenia i osobnego dla każdej izby statutu.

Pojęcie rolnictwa w rozumieniu rozporządzenia niniejszego obejmuje również leśnictwo, ogrodnictwo, hodowlę zwierząt i ryb oraz inne gałęzie wytwórczości bezpośrednio związane z gospodarstwem rolnem.

Art. 2.

Okrąg działalności izby rolniczej obejmować będzie obszar jednego województwa.

W wypadkach uzasadnionych szczególnemi względami gospodarczemi okrąg izby rolniczej może być mniejszy albo większy od obszaru jednego województwa z tem zastrzeżeniem, że winny być nim objęte całe obszary powiatów.

Art. 3.

O utworzeniu izby rolniczej, o jej siedzibie i o granicach jej okręgu postanawia Rada Ministrów na wniosek Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 4.

Szczegółową organizację każdej izby rolniczej określa statut w ramach postanowień niniejszego rozporządzenia. Statut określa także nazwę izby rolniczej.

Statut nadaje izbie rolniczej przy jej utworzeniu Minister Rolnictwa i Reform Rolnych. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych postanawia również o każdej zmianie statutu na podstawie uchwały rady izby.

Art. 5.

Izba rolnicza jest jednostką samorządu gospodarczego i osobą publiczno-prawną.

Nazwa „izba rolnicza“ służy jedynie organizacjom utworzonym na podstawie niniejszego rozporządzenia.

Językiem urzędowym izby jest język polski.

Art. 6.

Do przeprowadzenia prac, związanych z uruchomieniem nowopowstającej izby rolniczej, Minister Rolnictwa i Refom Rolnych wyznacza komisarza, który pełni również obowiązki prezesa Izby do chwili zatwierdzenia wyboru prezesa, dokonanego przez zarząd izby (art. 43 ust. 1).

Komisarzowi służy prawo zaciągania — za zgodą wojewody — zobowiązań niezbędnych dla przeprowadzenia jego zadania.

Zobowiązania te obciążają izbę.

Art. 7.

O zniesieniu izby rolniczej, której istnienie ze względów gospodarczych przestało być uzasadnione, postanawia Rada Ministrów na wniosek Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

Pozostały po umorzeniu zobowiązań izby majątek będzie przekazany na cele rolnicze.

Do przeprowadzenia likwidacji znoszonej izby Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może wyznaczyć komisarza.

Zakres działania izb rolniczych.

Art. 8.

Do zadań izb rolniczych należy:

a) przedstawicielstwo i obrona interesów rolnictwa,
b) samodzielne przedsiębranie — w granicach obowiązujących przepisów prawa — środków w zakresie wszechstronnego popierania rolnictwa,
c) wykonywanie czynności powierzanych izbom rolniczym przez ustawy i rozporządzenia oraz współdziałanie z władzami rządowemi i samorządowemi we wszelkich sprawach dotyczących rolnictwa, w szczególności zaś przy wykonywaniu przez te władze nadzoru nad działalnością powiatowych samorządów terytorjalnych i zapewnianiu jednolitości prowadzonej przez te samorządy akcji w dziedzinie rolnictwa.

Art. 9.

W urzeczywistnianiu przedstawicielstwa i obrony interesów rolnictwa (art. 8 pkt. a) izby rolnicze:

a) występują do władz rządowych i samorządowych z wnioskami o ogólnych potrzebach rolnictwa oraz o potrzebach rolnictwa ich okręgów,
b) wydają opinje w sprawach dotyczących rolnictwa, w szczególności zaś opinje o projektach ustaw i rozporządzeń z zakresu rolnictwa oraz innych dziedzin, mających znaczenie dla rolnictwa,
c) delegują swych przedstawicieli do istniejących przy władzach rządowych organów doradczych,
d) wyznaczają na żądanie właściwych władz lub osób zainteresowanych rzeczo-

znawców do wydawania opinji, stwierdzania stanu faktycznego oraz innych działań, wymagających wiarogodności i znajomości rzeczy w sprawach dotyczących rolnictwa,

e) składają Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych sprawozdania o stanie rolnictwa w ich okręgach.

Art. 10.

Właściwe władze rządowe będą przesyłały izbom rolniczym do zaopinjowania projekty ustaw przed skierowaniem ich na drogę obrad ustawodawczych oraz projekty rozporządzeń, mających doniosłe znaczenie dla rolnictwa, jeżeli interes publiczny lub pilność sprawy nie stanie temu na przeszkodzie.

Art. 11.

W zakresie samodzielnego popierania rolnictwa (art. 8 pkt. b) do zadań izb rolniczych w szczególności należy:

a) zakładanie i utrzymywanie szkół rolniczych oraz szerzenie oświaty rolniczej pozaszkolnej,
b) organizowanie doświadczalnictwa we wszystkich gałęziach produkcji rolnej,
c) organizowanie wystaw i pokazów rolniczych,
d) udzielanie porad i pomocy fachowej w sprawach rolnictwa,
e) organizowanie rachunkowości gospodarstw rolnych,
f) organizowanie meljoracyj rolnych,
g) organizowanie hodowli, w szczególności kwalifikowanie gospodarskich zwierząt zarodowych i prowadzenie ksiąg tych zwierząt, wykonywanie kontroli gospodarstw hodowlanych oraz produktów hodowli,
h) kwalifikowanie nasion i ziemiopłodów wprowadzanych do obrotu handlowego jako materjał uszlachetniony,
i) organizowanie akcji ochrony roślin przed chorobami roślin i ich szkodnikami oraz akcji tępienia chwastów,
j) współdziałanie w zaspakajaniu potrzeb rolnictwa w zakresie nawozów sztucznych, nasion, pasz, maszyn, rolniczych, inwentarza żywego i innych środków produkcji rolnej,
k) organizowanie lecznictwa zwierząt domowych,
l) organizowanie gospodarstw leśnych w lasach niestanowiących własności Państwa oraz zalesień nieużytków,
ł) organizowanie ochrony rolnictwa przed klęskami elementarnemi oraz pomocy dla gospodarstw przez klęski te nawiedzonych,
m) badanie opłacalności poszczególnych gałęzi produkcji rolnej i określanie istotnych kosztów produkcji,
n) współdziałanie w zaspakajaniu potrzeb rolnictwa w zakresie kredytu,
o) współdziałanie w sprawie organizacji zbytu produktów rolnych oraz przy ustalaniu cen tych produktów, w szczególności na giełdach i targach,
p) zbieranie danych statystycznych, dotyczących rolnictwa,
r) opieka nad gospodarstwami, powstałemi z przebudowy ustroju rolnego,
s) współdziałanie w organizowaniu ubezpieczeń w rolnictwie,
t) opieka nad spółkami wodnemi, pastwiskowemi i leśnemi.

Art. 12.

Przy wypełnianiu swych zadań w zakresie samodzielnego popierania rolnictwa izby rolnicze winny utrzymywać w swej pracy stałą i ścisłą łączność z pracami jednostek samorządu terytorjalnego, działających w okręgu izby.

W tym celu izby rolnicze mogą za zgodą właściwych organów samorządu terytorjalnego powierzać poszczególnym jednostkom tego samorządu prowadzenie prac, należących do zakresu działania izby, i wzajemnie na wniosek właściwych organów samorządu terytorjalnego przejmować od poszczególnych jednostek tego samorządu prowadzenie zapoczątkowanych przez nie prac.

Art. 15.

Władze państwowe oraz władze samorządowe udzielać będą izbom rolniczym potrzebnej pomocy i poparcia przy wykonywaniu ich zadań.

Art. 24.

Dla przeprowadzenia wyboru radców przez zgromadzenia wyborcze, przewidziane w art. 25, okrąg izby rolniczej dzieli się na okręgi wyborcze, z których każdy mieścić się winien w granicach jednego województwa.

Okrąg wyborczy obejmuje jeden lub kilka obszarów powiatowych związków komunalnych.

Statut może postanowić, iż gminy miejskie, nienależące do powiatowego związku komunalnego, mogą wchodzić do okręgu wyborczego łącznie z sąsiednim obszarem powiatowego związku komunalnego.

Okręgi wyborcze, jak również ilość radców z każdego okręgu oznaczy — z uwzględnieniem miejscowych warunków gospodarczych — statut izby.

Art. 25.

Wyboru radców z okręgu wyborczego dokonywa zgromadzenie złożone z osób, które czynią zadość następującym warunkom:

a) są członkami organów uchwalających powiatowych związków komunalnych i gmin miejskich, objętych okręgiem wyborczym (sejmików lub rad powiatowych, rad miejskich),

b) są właścicielami, dzierżawcami (użytkownikami) lub kierownikami położonych w okręgu izby gospodarstw rolnych,

bądź też

pracują w okręgu izby w dziedzinie rolnictwa i posiadają wykształcenie wyższe lub wykształcenie rolnicze co najmniej średnie.

Art. 26.

Wybory radców z okręgów wyborczych zarządza wojewoda.

W przypadkach, gdy okrąg izby rolniczej przekracza obszar jednego województwa, wybory radców z okręgów wyborczych zarządza wojewoda właściwy dla siedziby izby w porozumieniu z innymi właściwymi wojewodami.

W okręgach wyborczych, obejmujących obszar jednego powiatowego związku komunalnego, wybory przeprowadza właściwy starosta, w okręgach zaś, obejmujących większy obszar, — starosta wyznaczony przez wojewodę.

Do prawomocności wyborów potrzebna jest obecność co najmniej połowy ilości osób, uprawnionych do głosowania.

O wyniku wyborów rozstrzyga względna większość otrzymanych głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los.

Statut izby może postanowić, że głosowanie odbywa się i wynik wyborów ustala się w trybie stosunkowego rozdziału mandatów.

Szczegółowe przepisy o sposobie przeprowadzenia wyborów w okręgach wyborczych określi statut izby.

O wynikach wyborów niezwłocznie po ich przeprowadzeniu wojewoda powiadomi izbę rolniczą, przesyłając jej protokół posiedzenia zgromadzenia wyborczego.

Koszty przeprowadzenia wyborów obciążają izbę.

Art. 28.

Nadzór nad przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów w okręgach wyborczych sprawuje wojewoda.

Wybory w okręgach mogą być nie później niż w miesiąc po ich przeprowadzeniu unieważnione w całości lub w odniesieniu do poszczególnych osób w wypadkach, gdy przy ich przeprowadzeniu zostały pogwałcone postanowienia niniejszego rozporządzenia lub postanowienia statutu.

Każdy członek zgromadzenia wyborczego może w ciągu 14 dni od dnia dokonania wyborów wnieść do wojewody zarzuty przeciw ważności wyborów.

O unieważnieniu wyborów postanawia wojewoda bądź z własnej inicjatywy, bądź w wyniku rozpoznania zarzutów wniesionych przez członków zgromadzenia wyborczego.

Decyzja wojewody jest ostateczna.

W razie unieważnienia wyborów należy zarządzić nowe wybory, które winny się odbyć przed upływem 6 tygodni od dnia powzięcia decyzji o unieważnieniu.

Art. 33.

Wybory radców w społecznych organizacjach rolniczych mogą być nie później niż w miesiąc po ich przeprowadzeniu unieważnione w całości lub w odniesieniu do poszczególnych osób w wypadkach, gdy przy ich przeprowadzeniu zostały pogwałcone postanowienia niniejszego rozporządzenia, postanowienia statutu izby lub obowiązujące w danej organizacji przepisy o sposobie przeprowadzania wyboru głównego organu wykonawczego (art. 31).

Każdy członek społecznej organizacji rolniczej, uprawniony do uczestniczenia w wyborach, może w ciągu 14 dni od dnia dokonania wyborów wnieść do wojewody zarzuty przeciw ważności wyborów.

O unieważnieniu wyborów postanawia wojewoda bądź z własnej inicjatywy, bądź w wyniku rozpoznania zarzutów wniesionych przez członków organizacyj do tego uprawnionych.

Decyzja wojewody jest ostateczna.

W razie unieważnienia wyborów nowe wybory winny się odbyć w ciągu 6 tygodni od dnia powzięcia decyzji o unieważnieniu.

Radcowie z nominacji.

Art. 34.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może w każdym czasie mianować radców w ilości nieprzekraczającej normy, określonej w art. 17, z pośród osób pracujących w dziedzinie rolnictwa.

Radcowie będą mianowani na trzy lata.

Nie mogą być mianowane radcami osoby pozostające w czynnej służbie państwowej z wyjątkiem osób, pracujących w państwowych instytucjach naukowo-badawczych, szkołach akademickich oraz szkołach rolniczych wszystkich typów.

Art. 50.

Dochody izby rolniczej składać się będą:

a) z 3% udziału w ogólnej kwocie państwowego podatku gruntowego, pobranego w okręgu izby, z uwzględnieniem podwyżki tego podatku, wprowadzonej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 kwietnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 339) oraz oddzielnego dodatku, przewidzianego w art. 2 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 505) i ulg przewidzianych w art. 3 tejże ustawy,
b) z 50% kwot uzyskiwanych w okręgu izby na podstawie przepisów obowiązujących o finansach komunalnych z obciążeń gruntów dodatkiem samorządowym do państwowego podatku gruntowego na rzecz samorządu wojewódzkiego *).
c) z opłat ustanowionych na rzecz izby na mocy obowiązujących ustaw,

*) pkt. b art. 50 wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1933 r.

d) z opłat za świadczenia i usługi oddawane rolnikom przez izbę,
e) z zasiłków rządowych, samorządowych lub innych.

Nadzór państwowy nad izbami rolniczemi.

Art. 52.

Zwierzchni nadzór nad działalnością izb rolniczych sprawuje Minister Rolnictwa i Reform Rolnych.

Organem bezpośredniego nadzoru nad działalnością izb rolniczych jest wojewoda.

Art. 53.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych oraz wojewoda winni być zawiadamiani w odpowiednim czasie o terminach i porządku obrad posiedzeń rady i zarządu izby; mogą oni uczestniczyć w tych posiedzeniach osobiście, bądź przez swoich przedstawicieli z prawem zabierania głosu poza koleją mówców i uzupełniania porządku obrad.

Protokóły posiedzeń rady i zarządu izby winny być przesyłane Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych i wojewodzie niezwłocznie po ich sporządzeniu.

Jeżeli okrąg izby rolniczej obejmuje więcej niż jedno województwo, przepis artykułu niniejszego dotyczy każdego z właściwych wojewodów.

Art. 54.

Uchwały rady i zarządu izby, jak również zarządzenia wykonawczych organów izby w wypadkach, gdy naruszają postanowienia niniejszego rozporządzenia, statutu izby lub inne obowiązujące przepisy, są nieważne. O nieważności orzeka Minister Rolnictwa i Reform Rolnych na wniosek wojewody, bądź z własnej inicjatywy.

Wojewoda ma prawo wstrzymać wykonanie takich uchwał i zarządzeń w celu przedstawienia sprawy Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych do decyzji.

Jeżeli okrąg izby rolniczej obejmuje więcej niż jedno województwo, uprawnienia przewidziane w niniejszym artykule dla wojewody służą wojewodzie właściwemu dla siedziby izby, który wykonywać je będzie w porozumieniu z innymi właściwymi wojewodami.

Art. 55.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych ma prawo rozwiązać radę izby.

Jednocześnie z rozwiązaniem rady izby ustępuje zarząd i prezes izby.

Do czasu utworzenia nowej rady izby w sprawach, wymagających uchwał rady izby, decydować będzie Minister Rolnictwa i Reform Rolnych.

Czynności prezesa izby do chwili zatwierdzenia wyboru nowego prezesa oraz czynności zarządu do chwili utworzenia nowego zarządu wykonywać będzie komisarz wyznaczony przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 56.

Uprawnienia zawarte w art. 13 ust. 2, art. 35 ust. 3 w odniesieniu do uchwał wymienionych w pkt. c) tegoż artykułu, w art. 46 ust. 1 i w art. 48 ust. 2 Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może przelać na wojewodów.

Art. 59.

Do czasu utworzenia samorządu wojewódzkiego przewidziane w rozporządzeniu niniejszem uprawnienia samorządu wojewódzkiego służyć będą radom lub wydziałom wojewódzkim stosownie do ich właściwości.

Na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego w wypadku rozwiązania reprezentacji samorządu powiatowego lub miejskiego, — przewidziane w niniejszem rozporządzeniu uprawnienia organów uchwalających powiatowych związków komunalnych i gmin miejskich, wydzielonych z powiatów, służą tymczasowym zarządom powiatowym i miejskim, uprawnienia zaś członków tych organów służą odpowiednio członkom wymienionych zarządów.

Art. 60.

Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych, a odnośnie art. 57 — Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 61.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie na całym obszarze Rzeczypospolitej, z wyjątkiem województwa śląskiego, z dniem ogłoszenia.

---

z 18 stycznia Nr. 3 Rok 1933

Poz. 17. Ustawa z dnia 15 grudnia 1932 r. w sprawie ratyfikacji układu między Rządami Polskim a Niemieckim, dotyczącego zaprzestania działalności Mieszanego Trybunału Rozjemczego niemiecko-polskiego, podpisanego w Paryżu dnia 1 grudnia 1931 r.

Poz. 18. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 stycznia 1933 r. w sprawie obowiązkowego zgłaszania zachorowań na ostre zapalenie przednich rogów rdzenia (Polyomyelitis acuta anterior — choroba Heine-Medina).

Poz. 19. Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych z dnia 16 listopada 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Komunikacji i Spraw Wewnętrznych w sprawie zmian w rozporządzeniu z dnia 18 listopada 1930 r., zawierającem przepisy wykonawcze do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 sierpnia 1927 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych.

Na podstawie art. 1 pkt. 3 i art. 2 ustawy z dnia 9 marca 1932 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 sierpnia

1927 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 288), oraz art. 6 lit. d[1]) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. w sprawie zniesienia urzędu Ministra Robót Publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 479), zarządza się co następuje:

§ 1. Rozporządzenie z dnia 18 listopada 1930 r., zawierające przepisy wykonawcze do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 sierpnia 1927 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 707), ulega następującym zmianom:

1) w nagłówku: „do art. 56 — 58", umieszczonym przed § 94, dodaje się po cyfrze „58" literę „a";

2) po § 98 umieszcza się nowe postanowienia, oznaczone w kolejności jako §§ 98-a do 98-e, o następującem brzmieniu:

„§ 98-a. Przegląd statków rzecznych zarządza Minister Spraw Wojskowych albo upoważniony przez niego organ; właściwą władzą administracji ogólnej — w rozumieniu art. 58-a — jest władza wojewódzka".

„§ 98-b. Czas i miejsce przeglądu statków rzecznych podaje do wiadomości właścicieli lub posiadaczy oraz zarządów (zarządców) objektów żeglugi śródlądowej wojewódzka władza administracji ogólnej".

„§ 98-c. Przy ustalaniu czasu i miejsca przeglądu statków należy uwzględniać w miarę możności warunki gospodarcze zainteresowanego".

„§ 98-d. Przeglądu dokonywa komisja, w skład której wchodzą: przedstawiciele wojska, wyznaczeni przez władzę wojskową, zarządzającą przegląd, oraz przedstawiciel wojewódzkiej władzy administracji ogólnej".

„§ 98-e. Dla celów ewidencyjnych każdy statek rzeczny, podlegający obowiązkowi przedstawienia do przeglądu, winien być zaopatrzony na koszt osób, wymienionych w § 98-b, w okrętowy zeszyt ewidencyjny przeglądu".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 20. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 grudnia 1932 r. o zmianie granic gmin wiejskich Majdan Golczański i Borki w powiecie niżańskim, województwie lwowskiem.

Poz. 21. Oświadczenie Rządowe z dnia 5 grudnia 1932 r. w sprawie złożenia przez Indje dokumentu ratyfikacyjnego konwencji o umowie najmu marynarzy, przyjętej jako projekt na IX sesji Ogólnej Konferencji Międzynarodowej Organizacji Pracy Ligi Narodów w Genewie dnia 24 czerwca 1926 r., a podpisanej w Genewie dnia 26 lipca 1926 r.

Poz. 22. Oświadczenie Rządowe z dnia 5 grudnia 1932 r. w sprawie złożenia przez Hiszpanję dokumentu ratyfikacyjnego konwencji w sprawie pracy nocnej młodocianych w przemyśle, przyjętej jako projekt dnia 28 listopada 1919 roku na ogólnej konferencji Międzynarodowej Organizacji Pracy Ligi Narodów w Waszyngtonie.

Poz. 23. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 2 grudnia 1932 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych.

Na podstawie art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o zmianie niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 813) ogłaszam jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 410) z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

1) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 117),

2) art. 2 ustawy z dnia 12 lutego 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 14, poz. 102),

3) ustawą z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 303),

4) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 813).

Załącznik do obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 2 grudnia 1932 r. (poz. 23).

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 27 maja 1927 r.

o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych *).

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

CZĘŚĆ I.

Przymus ubezpieczenia.

Art. 1.

Budowle, położone na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, krakowskiego, lubelskiego, lwowskiego, łódzkiego, nowogródzkiego, poleskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, warszawskiego (z wyłączeniem m. st. Warszawy), wileńskiego i wołyńskiego, z wyjątkiem budowli, wymienionych w art. 2, podlegają przymusowi ubezpieczenia od ognia w całkowitej sumie oszacowania.

Art. 2.

1. Przymusowi ubezpieczenia od ognia nie podlegają budowle:

a) stanowiące własność Państwa Polskiego, instytucyj i przedsiębiorstw państwowych;

---

*) W wyjątkach.

b) zajmowane przez poselstwa i konsulaty państw obcych, o ile stanowią własność tych państw — z zastrzeżeniem wzajemności;
c) fabryczne;
d) narażone na wyjątkowo wysoki stopień niebezpieczeństwa pożaru, a w szczególności: składy materjałów i wyrobów wybuchowych, teatry i cyrki;
e) o charakterze tymczasowym lub przeznaczone na rozbiórkę.

2. Za budowle fabryczne uważa się pomieszczenia zakładów fabrycznych oraz inne pomieszczenia, będące w związku z niemi i leżące na terytorjum fabrycznem. Zakładami fabrycznemi w rozumieniu rozporządzenia niniejszego są te, w których produkcja odbywa się przy pomocy napędu mechanicznego o sile nie mniejszej niż 10 koni mechanicznych lub też zatrudniające przynajmniej 15 robotników.

3. Za budowle o charakterze tymczasowym uważa się budowle:
a) wzniesione na cudzym gruncie bez prawnego tytułu dzierżawy tegoż gruntu co najmniej na okres sześciu lat,
b) znajdujące się na dzierżawionym gruncie w ostatnim roku przed ukończeniem się dzierżawy tegoż gruntu,
c) noszące charakter tymczasowy z samego przeznaczenia.

4. Za budowle, przeznaczone na rozbiórkę, uważa się budowle:
a) nienadające się do normalnego użytkowania z powodu swego złego stanu,
b) przeznaczone czy to na skutek umowy, czy też z innych względów do usunięcia z gruntu, na którym się znajdują,
c) przeznaczone na rozbiórkę na skutek zarządzenia władzy.

Art. 3.

1. Poszczególne sejmiki powiatowe (rady powiatowe) mogą uchwalić przymus ubezpieczenia od ognia mienia ruchomego w gospodarstwach rolnych oraz przymus ubezpieczenia żywego inwentarza od pomoru, przyczem przymus ubezpieczenia winien objąć obszar całego powiatu.

2. W zakresie ubezpieczenia plonów od gradobicia uprawnienie to należy do sejmików wojewódzkich, przyczem przymus ubezpieczenia winien objąć obszar całego województwa.

3. Wykonanie przymusu, uchwalonego w myśl ustępu pierwszego lub drugiego, może być poruczone tylko publicznemu zakładowi ubezpieczeń, a na terytorjum działania Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych — tylko Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Wzajemnych.

CZĘŚĆ II.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

Art. 4.

1. Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych, utworzona ustawą z dnia 23 czerwca 1921 roku o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 395) i zreorganizowana rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 października 1924 r. o reorganizacji Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 862), otrzymuje nazwę: Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

2. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych jest instytucją prawno-publiczną na wzajemności opartą, mającą na celu dobro publiczne, a nie osiąganie zysków.

3. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych jest osobą prawną.

Art. 5.

Siedzibą Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych jest miasto stołeczne Warszawa.

Art. 6.

1. Zadaniem Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych jest ubezpieczanie od ognia budowli, podlegających, stosownie do art. 1, przymusowi ubezpieczenia od ognia (dział przymusowych ubezpieczeń budowli od ognia).

2. Budowle, które podlegają przymusowi ubezpieczenia od ognia, muszą być ubezpieczone w 2/3 sumy oszacowania w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych, w 1/3 zaś sumy oszacowania mogą być ubezpieczone w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych lub w innym zakładzie ubezpieczeń, dopuszczonym do działalności w Polsce.

3. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych może w dziale przymusowych ubezpieczeń budowli od ognia za zezwoleniem władzy nadzorczej reasekurować ubezpieczenia w innych zakładach ubezpieczeń.

Art. 7.

1. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych może na zasadzie umownej ubezpieczać od ognia (dział dobrowolnych ubezpieczeń od ognia):
a) na obszarze, określonym w art. 1, oraz w m. st. Warszawie budowle i mienie ruchome, stanowiące własność Państwa Polskiego, jak również instytucyj i przedsiębiorstw państwowych;

b) na obszarze określonym w art. 1, budowle nieukończone, budowle o charakterze tymczasowym oraz mienie ruchome, znajdujące się w budowlach, które Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych ma prawo przyjmować do ubezpieczenia, lub pozostające z niemi w związku gospodarczym.

2. Władza nadzorcza, o ile tego wymaga interes publiczny, może zezwolić Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Wzajemnych ubezpieczać na zasadzie umownej na obszarze, określonym w art. 1, budowle fabryczne oraz mienie w nich się znajdujące.

3. Mienie, określone w ust. 1 i 2, położone na innym obszarze, może Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych ubezpieczać, o ile wyrazi na to zgodę właściwy dla danego obszaru publiczny zakład.

4. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych może na zasadzie umownej ubezpieczać na obszarze określonym w art. 1 plony od gradobicia (dział ubezpieczeń plonów od gradobicia) i żywy inwentarz od pomoru (dział ubezpieczeń żywego inwentarza).

5. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych może w działach dobrowolnych ubezpieczeń reasekurować przyjęte przez siebie ubezpieczenia w innych zakładach ubezpieczeń, jak również przyjmować ubezpieczenia do reasekuracji od innych zakładów ubezpieczeń.

Rozdział II.

Ustrój Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

Art. 8.

1. Na czele Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych stoi naczelny dyrektor. W razie nieobecności lub ustąpienia naczelnego dyrektora wchodzi w jego prawa i obowiązki zastępca naczelnego dyrektora.

2. Naczelnego dyrektora i jego zastępcę powołuje i zwalnia Minister Skarbu.

3. Naczelny dyrektor i jego zastępca muszą posiadać wykształcenie wyższe, zakończone przepisanemi egzaminami.

4. Naczelny dyrektor i jego zastępca nie mogą łączyć ze swojem stanowiskiem mandatu posła lub senatora, ani zajmować żadnej posady w służbie państwowej, samorządowej lub prywatnej, ani też należeć do organów kierowniczych lub nadzorczych jakiegokolwiek przedsiębiorstwa.

Art. 9.

1. Do naczelnego dyrektora należy ogólne kierownictwo sprawami Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, zarząd jego majątkiem oraz reprezentowanie instytucji nazewnątrz. Jest on odpowiedzialny za bieg spraw oraz za przestrzeganie przepisów prawa, a w szczególności przepisów rozporządzenia niniejszego.

2. W sprawach, podlegających decyzji rady Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych (art. 10), naczelny dyrektor opracowuje i przedkłada wnioski.

3. Naczelnemu dyrektorowi podlegają wszyscy pracownicy Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych. Naczelny dyrektor powołuje i zwalnia pracowników z wyjątkiem wymienionych w art. 12.

4. Naczelny dyrektor ustala, iloma i czyjemi podpisami mają być opatrzone zobowiązania oraz wszelkie dokumenty, wystawione przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, i ogłasza o tem w Monitorze Polskim.

Art. 10.

1. Uchwalanie na wniosek naczelnego dyrektora:

a) zmian statutu organizacyjnego,
b) statutów działów dobrowolnych ubezpieczeń,
c) taryfy składek w dziale przymusowych ubezpieczeń budowli od ognia,
d) norm szacunkowych i norm opłat za oszacowanie w dziale przymusowych ubezpieczeń budowli od ognia,
e) warunków ubezpieczeń dobrowolnych,
f) stopy procentowej składek dodatkowych,
g) budżetu i etatu stanowisk,
h) zamknięć rachunkowych, tudzież podziału nadwyżek,
i) kupna, sprzedaży oraz obciążenia nieruchomości,
j) zasad udzielania pożyczek,
k) planu użycia sum przewidzianych w budżecie wydatków zwyczajnych na organizację obrony przeciwpożarowej,
l) projektów umów reasekuracyjnych —

należy do rady Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

2. Pozatem rada ma prawo stawiania wniosków w sprawach, wyszczególnionych w ust. 1, i jest obowiązana do wydawania opinji w sprawach, które jej przedstawi do zaopinjowania naczelny dyrektor lub władza nadzorcza.

Art. 11.

1. Rada Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych składa się z dwudziestu członków, powoływanych co lat trzy. Trzynastu członków rady wybierają sejmiki wojewódzkie w województwach, wymienionych w art. 1, czterech członków wybierają rady miejskie miast: Krakowa, Lwowa, Łodzi i Wilna, przyczem każdy sejmik, względnie rada miejska wybiera jednego członka. Osoba, wybierana na członka rady Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajem-

nych, musi być właścicielem budowli ubezpieczonej w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych, a nie może być członkiem organów kierowniczych lub nadzorczych prywatnych zakładów ubezpieczeń, ani pracownikiem tych zakładów. Pozostałych trzech członków rady powołuje Minister Skarbu według swego uznania.

2. Naczelny dyrektor zwołuje radę co najmniej dwa razy do roku i przewodniczy jej obradom. Do ważności zebrań rady Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych potrzebna jest obecność przynajmniej dziesięciu jej członków. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego.

Art. 12.

Kierownikami poszczególnych gałęzi administracji zakładu są dyrektorowie, których mianuje i zwalnia władza nadzorcza na wniosek naczelnego dyrektora. Dyrektorzy muszą posiadać wykształcenie wyższe, zakończone przepisanemi egzaminami. Dyrektorzy nie mogą łączyć ze swojem stanowiskiem mandatu posła lub senatora, ani zajmować żadnej posady w służbie państwowej, samorządowej lub prywatnej, ani też należeć do organów kierowniczych lub nadzorczych jakiegokolwiek przedsiębiorstwa.

Art. 13.

Organami Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych na obszarze jego działalności są inspektorowie wojewódzcy i inspektorowie powiatowi. Organom tym przydziela się w miarę potrzeby personel biurowy i techniczny.

Art. 14.

Przepisy służbowe, uposażeniowe i emerytalne dla naczelnego dyrektora i jego zastępcy oraz innych pracowników Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych ustali rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 15.

Szczegółowe przepisy o organizacji wewnętrznej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych poda statut organizacyjny. Pierwszy statut wyda Minister Skarbu.

Rozdział III.

Wzajemny stosunek działów ubezpieczeń, rachunkowość, sprawozdania, lokowanie funduszów.

Art. 16.

1. Każdy dział ubezpieczeń, prowadzony przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, stanowi osobny związek wzajemności. Zobowiązania jednego działu ubezpieczeń nie mogą być pokrywane z funduszów innego działu, a ubezpieczający w jednym dziale nie odpowiadają za wyniki operacyj w innych działach. Z funduszów jednego działu można udzielać pożyczek innemu działowi tylko za każdorazowem uprzedniem zezwoleniem władzy nadzorczej.

2. Koszty zarządu każdego działu ubezpieczeń są pokrywane z funduszów tego działu. Koszty wspólne rozdziela się pomiędzy poszczególne działy ubezpieczeń w odpowiednim stosunku do zbioru składek w tych działach. Stosunek ten podlega zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

Art. 17.

1. Rokiem sprawozdawczym i budżetowym jest rok kalendarzowy.

2. Zamknięcia rachunkowe i sprawozdania z działalności będą sporządzane zgodnie z zasadami, które ustala władza nadzorcza, i według przepisanych przez nią wzorów.

3. Zamknięcia rachunkowe ogłasza się w Monitorze Polskim w formie, przepisanej przez władzę nadzorczą, niezwłocznie po ich zatwierdzeniu (art. 54).

4. Sprawozdania z działalności Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w poszczególnych województwach, wymienionych w art. 1, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych przesyła właściwym wojewodom dla przedłożenia sejmikom wojewódzkim do wiadomości.

Art. 18.

1. Rezerwa składek (przeniesienie składek) i fundusz na zwroty ubezpieczającym oraz przynajmniej 1/2 kapitału zapasowego i 3/5 wpłaconego kapitału zakładowego będą lokowane:

a) w papierach, emitowanych przez Państwo lub w pożyczkach, udzielanych Państwu;
b) w listach zastawnych krajowych instytucyj kredytu długoterminowego, posiadających bezpieczeństwo prawne;
c) w emitowanych przez związki samorządowe obligacjach, posiadających bezpieczeństwo prawne;
d) w nieruchomościach czynszowych lub przeznaczonych na własne potrzeby Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, w innych zaś nieruchomościach tylko dla uniknięcia strat przy likwidacji dotychczas udzielonych pożyczek;
e) w Banku Gospodarstwa Krajowego, Państwowym Banku Rolnym, Pocztowej Kasie Oszczędności i Banku Polskim.

2. Pozostałe fundusze, o ile nie są lokowane w sposób, przewidziany w ust. 1 i o ile ze specjalnego ich przeznaczenia nie wynika inny sposób umieszczenia, mogą być przechowywane w kasach skarbowych, w kasach Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, umieszczane na rachunkach w bankach lub kasach oszczędno-

ści oraz — z wyjątkiem rezerwy na nieuregulowane szkody — mogą znajdować pokrycie w rachunkach dłużników i w wartości inwentarza ruchomego.

3. Fundusze będą lokowane zgodnie z zatwierdzonym przez władzę nadzorczą planem lokat, określającym szczegółowo charakter lokat i ich wysokość oraz spis instytucyj finansowych, w których fundusze będą lokowane.

4. Pożyczki hipoteczne mogą być udzielane tylko wtedy, gdy suma ciężarów poprzedzających i udzielanej pożyczki nie będzie przekraczała połowy rzeczywistej wartości obciążonej nieruchomości. Pożyczki hipoteczne będą udzielane przedewszystkiem związkom samorządowym na cele publiczne.

5. Papiery wartościowe mogą być zakupywane tylko za pośrednictwem instytucyj, wskazanych przez władzę nadzorczą.

6. Fundusze, ulokowane w nieruchomościach, nie mogą przekraczać 40% wszystkich lokat, wymienionych w ust. 1, przyczem jednak w przypadkach wyjątkowych władza nadzorcza może zezwolić na przekroczenie tego stosunku. Nabywanie nieruchomości fabrycznych jest niedopuszczalne. Nabycie nieruchomości wymaga zezwolenia władzy nadzorczej. W przypadku nabywania nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej budynkami drewnianemi, władza nadzorcza może postawić warunek zabudowania nieruchomości budynkami murowanemi w określonym czasie.

7. Papiery wartościowe i dokumenty mogą być przechowywane w kasach Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych lub w instytucjach finansowych wskazanych w ust. 1 pkt. e.

Rozdział IV.

Przymusowe ubezpieczenie budowli od ognia.

Obowiązek Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych do przyjmowania ubezpieczeń budowli.

Art. 19.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych nie może odmówić ubezpieczenia od ognia budowli, podlegającej przymusowi ubezpieczenia.

Zakres odpowiedzialności Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

Art. 20.

1. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych odpowiada za szkodę, zrządzoną w ubezpieczonej budowli przez pożar. Szkoda taka musi polegać na utracie lub zmniejszeniu się wartości budowli z powodu jej zniszczenia lub uszkodzenia przez bezpośrednie lub pośrednie działanie ognia lub wskutek zastosowania środków, mających na celu gaszenie pożaru lub ocalenie mienia.

2. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych odpowiada także za szkodę, zrządzoną w ubezpieczonej budowli przez uderzenie pioruna, eksplozję gazu świetlnego wszelkiego rodzaju nawt wówczas, gdy gaz jest używany do innych celów, niż do oświetlenia, tudzież za szkodę wskutek wybuchu kotłów parowych. W tych wypadkach stosuje się w odpowiedni sposób postanowienia, zawarte w zdaniu 2 ustępu pierwszego.

3. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych pokrywa również koszty ratunku ubezpieczonej budowli.

Art. 21.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych nie odpowiada za szkodę, spowodowaną rozmyślnie przez właściciela budowli lub wynikłą z jego rażącego niedbalstwa, a także za szkodę wynikłą wskutek: a) działań wojennych, b) rozruchów, buntów lub zaburzeń o przebiegu gwałtownych, c) nadzwyczajnych wypadków żywiołowych, jak trzęsienie, zapadanie lub usuwanie się ziemi i t. p., d) eksplozji materjałów wybuchowych w fabrykach lub w publicznych składach tego rodzaju materjałów.

Zgłoszanie budowli, podlegających przymusowi ubezpieczenia.

Art. 22.

1. Właściciel budowli, podlegającej przymusowi ubezpieczenia, jest obowiązany w ciągu miesiąca od chwili rozpoczęcia jej użytkowania lub doprowadzenia jej do stanu użytkowania zgłosić budowlę do ubezpieczenia w urzędzie gminnym (magistracie) lub u powiatowego inspektora Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych. W zgłoszeniu należy określić położenie, przeznaczenie, materjał ścian i dachu oraz wartość budowli. Jeżeli budowla ma być ubezpieczona w 1/3 sumy oszacowania w innym zakładzie ubezpieczeń, należy to w zgłoszeniu wyraźnie zastrzec. Urząd gminny (magistrat) lub inspektor powiatowy Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych jest obowiązany wydać zgłaszającemu zaświadczenie o zgłoszeniu. Urząd gminny (magistrat) jest obowiązany o zgłoszeniu donieść niezwłocznie inspektorowi powiatowemu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

2. O ile właściciel budowli nie zgłosi rozpoczęcia użytkowania budowli lub doprowadzenia jej do stanu użytkowania w urzędzie gminnym (magistracie) lub u inspektora powiatowego Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, donoszą o tem inspektorowi powiatowemu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych urzędy gminne (magistraty), przesyłając w ciągu miesiąca po upływie każdego kwartału kalendarzowego wykazy budowli, doprowadzonych do stanu użytkowania lub których użytkowanie rozpoczęło się już w ubiegłym kwartale. Wykazy te winny być sporządzane według wzoru, ustalonego przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

Początek odpowiedzialności Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

Art. 23.

1. Zgłoszoną budowlę uważa się za ubezpieczoną w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych od godziny 12-ej w południe następnego dnia po zgłoszeniu i to w całkowitej sumie oszacowania, ustalonej przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, zgodnie z postanowieniami rozporządzenia niniejszego, o ile właściciel nie zastrzegł w zgłoszeniu (art. 22 ust. 1), że w 1/3 sumy oszacowania będzie ona ubezpieczona w innym zakładzie ubezpieczeń, — w 2/3 zaś sumy oszacowania, jeżeli właściciel takie zastrzeżenie uczyni. W tym ostatnim wypadku właściciel budowli jest obowiązany w ciągu miesiąca po otrzymaniu dowodu ubezpieczeniowego przedstawić inspektorowi powiatowemu dowód ubezpieczeniowy, stwierdzający, że inny zakład ubezpieczeń odpowiada za szkodę do wysokości 1/3 sumy oszacowania, począwszy od terminu, w którym rozpoczęła się odpowiedzialność Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, aż do końca roku kalendarzowego. Gdyby właściciel nie przedstawił takiego dowodu w oznaczonym terminie, uważa się budowlę za ubezpieczoną w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych w całkowitej sumie oszacowania już od terminu, wskazanego w zdaniu pierwszem, ewentualna zaś umowa ubezpieczenia, zawarta z innym zakładem ubezpieczeń, jest z samego prawa nieważna. Za szkodę jednakże, któraby powstała przed upływem czasokresu, wskazanego w zdaniu drugiem, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych odpowiada tylko w granicach 2/3 sumy oszacowania. Jeżeli suma ubezpieczenia w innym zakładzie ubezpieczeń jest niższa od 1/3 sumy oszacowania, budowlę uważa się za ubezpieczoną w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych także w pozostałej nieubezpieczonej części od terminu, wskazanego w zdaniu pierwszem.

2. Jeżeli właściciel nie zgłosił budowli (art. 22 ust. 1), uważa się ją za ubezpieczoną w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych w 2/3 sumy oszacowania od godziny 12-ej w południe następnego dnia po zarejestrowaniu jej przez organ Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, względnie po wysłaniu przez urząd gminny (magistrat) zawiadomienia o rozpoczęciu użytkowania budowli lub doprowadzeniu jej do stanu użytkowania (art. 22 ust. 2). W wypadkach tych stosuje się w odpowiedni sposób postanowienia, zawarte w zdaniach 2, 3 i 4 ustępu pierwszego.

3. W razie ubezpieczenia budowli w 1/3 sumy oszacowania w innym zakładzie ubezpieczeń właściciel budowli jest obowiązany w ciągu grudnia każdego roku przedstawić inspektorowi powiatowemu dowód ubezpieczeniowy, stwierdzający, że do końca następnego roku kalendarzowego ubezpieczono budowlę w 1/3 sumy oszacowania w innym zakładzie ubezpieczeń. Jeżeli właściciel budowli nie zastosował się do powyższego, to od 1 stycznia roku następnego Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych ubezpiecza budowię w całkowitej sumie oszacowania, ewentualna zaś umowa ubezpieczenia ,zawarta z innym zakładem ubezpieczeń, staje się z samego prawa nieważna.

4. Jeżeli budowla jest ubezpieczona w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych w całkowitej sumie oszacowania skutkiem zastosowania postanowień ustępów pierwszego do trzeciego, wówczas właściciel może ją ubezpieczyć w 1/3 sumy oszacowania w innym zakładzie ubezpieczeń jedynie pod warunkiem, że ubezpieczenie w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych wypowie co najmniej na dwa miesiące przed końcem roku kalendarzowego i wykaże się w ciągu grudnia tegoż roku odpowiednim dowodem ubezpieczeniowym (ust. 3). Ewentualna umowa ubezpieczenia, zawarta z innym zakładem ubezpieczeń wbrew postanowieniom zdania pierwszego, jest z samego prawa nieważna.

5. Jeżeli budowlę, niepodlegającą przymusowi ubezpieczenia (art. 2 ust. 1), zgłoszono w sposób, wskazany w art. 22 ust. 1, lub zarejestrowano w sposób, wskazany w art. 23 ust. 2, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych ponosi odpowiedzialność za tę budowlę tylko w takim przypadku, gdy przyjął ją do ubezpieczenia.

Koniec odpowiedzialności Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

Art. 24.

Odpowiedzialność Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych ustaje z chwilą przystąpienia do rozbiórki budowli, lub gdy władza rozbiórkę zarządzi.

Przepis ten nie ma jednak zastosowania do budowli, przeniesionej przez właściciela na inne miejsce w obrębie tej samej miejscowości. Odpowiedzialność Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych rozciąga się również w granicach obowiązującej sumy ubezpieczenia rozebranej budowli na budowlę inną tego samego przeznaczenia, lecz do ubezpieczenia niezgłoszoną, o ile budowla ta została wzniesiona w tej samej nieruchomości i o ile do chwili zajścia szkody stosunek ubezpieczenia rozebranej budowli nie został rozwiązany (art. 25 ust. 2).

Art. 25.

1. Jeżeli budowla przeszła do kategoryj, wymienionych w pkt. a) i b) art. 2 ust. 1, stosunek ubezpieczenia rozwiązuje się z samego prawa z chwilą zmiany tytułu własności.

2. W razie przejścia budowli do kategoryj, wymienionych w pkt. c), d) i e) art. 2 ust. 1, stosunek ubezpieczenia rozwiązuje się z chwilą doręczenia właścicielowi budowli przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych zawiadomienia o rozwiązaniu stosunku ubezpieczenia z wyjątkiem jednak przypadków, przewidzianych w zdaniu pierwszem art. 24.

Oszacowanie budowli.

Art. 29.

1. Organ Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, dokonywujący oszacowania, winien wezwać do wzięcia udziału w oszacowaniu obecnego na miejscu właściciela budowli lub osobę przez niego upoważnioną, a w razie ich nieobecności jednego z domowników. Gdyby wymienionych osób na miejscu nie było lub gdyby nie chciały wziąć udziału w oszacowaniu, wówczas organ Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych dokonywa oszacowania bez ich udziału i czyni o tem wzmiankę w akcie szacunkowym.

2. Organ techniczny Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, dokonywujący oszacowania, winien posiadać odpowiednie upoważnienie i na żądanie okazać je organom władz gminnych i państwowych tudzież osobom uprawnionym do brania udziału w oszacowaniu.

3. Osoby, uprawnione do brania udziału w oszacowaniu, mogą żądać okazania im obowiązujących norm szacunkowych, taryfy składek, tudzież zaznaczenia w akcie szacunkowym ich oświadczeń co do wartości budowli i co do ubezpieczenia budowli w innym zakładzie ubezpieczeń w 1/3 sumy oszacowania, o ile ubezpieczenie takie zastrzeżono przy zgłoszeniu (art. 22 ust. 1).

4. W ciągu miesiąca po dokonaniu oszacowania lub przeszacowania Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych bezpośrednio lub za pośrednictwem urzędu gminnego (magistratu) przesyła właścicielowi budowli dowód ubezpieczeniowy, w którym ma być podana suma oszacowania i suma ubezpieczenia wszystkich budowli, tworzących oddzielną nieruchomość, oraz przypadająca za ich ubezpieczenie składka roczna. Dowód ubezpieczeniowy winien być sporządzony według wzoru, zatwierdzonego przez władzę nadzorczą.

Art. 30.

1. Jeżeli właściciel budowli nie zgadza się na sumę oszacowania, ustaloną przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, to w ciągu miesiąca od chwili otrzymania dowodu ubezpieczeniowego może wnieść sprzeciw do inspektora powiatowego, podając zarazem sumę, na jaką jego zdaniem, budowla winna być oszacowana. Niewysłanie odpowiedzi przez inspektora powiatowego w ciągu dwóch tygodni od dnia otrzymania sprzeciwu uważa się za przyjęcie wniosku właściciela budowli. Gdy natomiast inspektor powiatowy w przeciągu tego czasu wyśle odpowiedź odmowną, natenczas właściciel budowli w ciągu dwóch tygodni od otrzymania takiej odpowiedzi może żądać ostatecznego ustalenia sumy oszacowania przez komisję szacunkową, złożoną z rzeczoznawcy, wyznaczonego przez siebie, przedstawiciela Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych oraz rozjemcy, wyznaczonego przez przewodniczącego wydziału powiatowego (rady powiatowej) względnie burmistrza lub prezydenta miasta. Komisja szacunkowa sporządza protokół, w którym wymienia ustaloną przez siebie sumę oszacowania. Każda ze stron ponosi koszty wynagrodzenia wyznaczonego przez siebie rzeczoznawcy, koszty zaś wynagrodzenia rozjemcy ponoszą obie strony po połowie.

2. Do czasu ustalenia sumy oszacowania przez komisję szacunkową obowiązuje suma oszacowania podana w dowodzie ubezpieczeniowym.

Składki.

Art. 32.

1. Składki korzystają z praw i przywilejów, służących daninom państwowym oraz służy im prawo ściągalności w trybie administracyjnym.

2. Od zaległych składek pobiera się kary za zwłokę w wysokości 1% miesięcznie. Kary te oblicza się tylko za pełne miesiące ubiegłe.

3. Urzędy gminne (magistraty) obowiązane są w terminie do dwóch tygodni wnosić pobrane składki do kas skarbowych bezpośrednio lub za pośrednictwem Pocztowej Kasy Oszczędności. Władze nadzorcze czuwają nad prawidłowym poborem składek przez urzędy gminne (magistraty) oraz nad przekazywaniem pobranych składek w przepisanym terminie do kas skarbowych. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych ma prawo kontrolować przez własne organa względnie osoby specjalnie do tego upoważnione wpływ składek w urzędach gminnych (magistratach).

4. Urzędy gminne (magistraty) otrzymują za czynności, związane z wykonaniem przymusu i za pobór składek, wynagrodzenie w wysokości 2% od pobranych przez nie składek. W przypadkach jednak, należycie uzasadnionych, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych ma prawo wypłacać wynagrodzenie za pobór składek ponad wyżej wskazaną normę w granicach, ustalonych przez władzę nadzorczą, przyczem kwotę, przekraczającą wymienioną w zdaniu poprzedniem normę wynagrodzenia dla urzędów gminnych (magistratów), Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych może przeznaczyć na wynagrodzenie funkcjonarjuszów gminnych (miejskich), zatrudnionych przy poborze składek.

Zgłaszanie zmian w budowlach.

Art. 33.

1. Właściciel budowli, ubezpieczonej w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych, jest obowiązany zgłosić w urzędzie gminnym (magistracie) lub u inspektora powiatowego Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych wszelkie zmiany w budowli (dobudowanie, zmiana konstrukcji, zmiana właściciela budowli, przejście do kategoryj wymienionych w pkt. c), d) i e) art. 2 ust. 1 i t. p.) w ciągu miesiąca od chwili zajścia tych zmian. Jeżeli na skutek zmiany ma być podwyższona suma ubezpieczenia w innym zakładzie ubezpieczeń, należy to w zgłoszeniu wyraźnie zastrzec. Urząd gminny (magistrat) lub inspektor powiatowy Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych jest obowiązany wy-

dać zgłaszającemu zaświadczenie o zgłoszeniu zmiany. Urząd gminny (magistrat) obowiązany jest o zgłoszeniu zmiany donieść niezwłocznie inspektorowi powiatowemu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

2. W przypadku zgłoszenia zmiany, powodującej zwiększenie sumy oszacowania, stosuje się w odpowiedni sposób przepisy ustępu pierwszego art. 23, w razie zaś niezgłoszenia takiej zmiany — przepisy ustępu drugiego tegoż artykułu.

3. O ile właściciel budowli nie zgłosi zmian w budowli (ust. 1) w urzędzie gminnym (magistracie) lub u inspektora powiatowego Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, donoszą o tem inspektorowi powiatowemu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych na podstawie zebranych wiadomości urzędy gminne (magistraty) w sposób, przewidziany w art. 22 ust. 2.

Zmiana własności i wydzierżawienie ubezpieczonej budowli, upadłość.

Art. 34.

1. Na stosunek ubezpieczenia nie wpływa ani zmiana w osobie właściciela ubezpieczonej budowli, ani jej wydzierżawienie, ani też ogłoszenie upadłości właścicielowi budowli. W razie przejścia tytułu własności na inną osobę nowy właściciel wstępuje w prawa i obowiązki poprzedniego.

2. Nowy właściciel jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o zmianie własności urząd gminny (magistrat) lub inspektora powiatowego.

3. Postanowienia zawarte w ust. 1 i 2 nie mają jednak zastosowania w przypadku, przewidzianym w art. 25 ust. 1.

Obowiązki właściciela budowli w razie zajścia szkody.

Art. 35.

1. W razie zajścia szkody właściciel budowli obowiązany jest w miarę możności starać się o jej odwrócenie, względnie zmniejszenie szkody. Jeżeli właściciel budowli rozmyślnie nie wypełni tego obowiązku lub dopuści się rażącego niedbalstwa, to Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych może zmniejszyć odszkodowanie o taką kwotę, o jaką byłaby zmniejszona szkoda w razie należytego spełnienia wspomnianego obowiązku. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych zwraca niezbędne i udowodnione koszty ratowania. Koszty te łącznie z sumą odszkodowania nie mogą przekraczać sumy ubezpieczenia. Jeżeli jednak koszty ratowania poniesiono wskutek wskazówek, udzielonych przez organ Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, to Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych zwraca je nawet wtedy, gdy wraz z odszkodowaniem przekraczają sumę ubezpieczenia. Gdy poniesiono łącznie koszty dla ratowania budowli ubezpieczonej w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych oraz innego mienia, natenczas Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych zwraca koszty w stosunku ubezpieczonej u niego wartości budowli do ogólnej wartości ratowanego mienia.

2. O zajściu szkody właściciel budowli winien zawiadomić urząd gminny (magistrat) lub inspektora powiatowego niezwłocznie po dowiedzeniu się o niej. Obowiązek ten uważa się za spełniony, jeżeli zawiadomienie wysłano w ciągu dziesięciu dni od zajścia szkody. Urząd gminny (magistrat) zawiadamia niezwłocznie inspektora powiatowego o każdej szkodzie, która doszła do jego wiadomości.

3. Do czasu ustalenia wysokości szkody nie wolno bez zezwolenia organów Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych zmieniać stanu, spowodowanego szkodą, chyba, że zmiana leży w interesie publicznym lub jest niezbędna dla zmniejszenia szkody. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych nie może powoływać się na ten przepis, jeżeli w ciągu dwóch tygodni od daty otrzymania zawiadomienia o zajściu szkody (art. 36) nie przystąpił do jej ustalenia.

4. Właściciel budowli obowiązany jest zezwolić organom Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych na przeprowadzenie wszelkich dochodzeń niezbędnych dla ustalenia szkody albo rozmiarów odszkodowania, oraz udzielić im wszelkich potrzebnych w tym celu wyjaśnień.

5. W razie zaginięcia podczas wypadku rozebranych części budowli właściciel jest obowiązany w terminie tygodniowym powiadomić o tem miejscowe władze policyjne, wyszczególniając zaginione przedmioty.

6. W razie niespełnienia przez właściciela budowli któregokolwiek z obowiązków, wymienionych w ust. 1 do 5, o ile nastąpiło to wskutek złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych wolny będzie od obowiązku odszkodowania. Pochwszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych wolny będzie również od obowiązku odszkodowania w całości lub części, o ile naruszenie przez właściciela budowli obowiązków wymienionych w ust. 2 do 5 było przeszkodą do ustalenia przyczyny pożaru lub wysokości odszkodowania.

Ustalenie wysokości odszkodowania.

Art. 36.

Dochodzenia celem ustalenia wysokości odszkodowania ma Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych rozpocząć w przeciągu dwóch tygodni od daty otrzymania przez inspektora powiatowego zawiadomienia o zajściu szkody.

Art. 38.

W razie braku zgody ze strony właściciela budowli na wysokość odszkodowania, ustaloną przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, właściciel budowli może żądać aby wyso-

kość tę ustaliła komisja szacunkowa, ukonstytuowana w sposób wskazany w art. 30. W braku zgody stron na orzeczenie komisji szacunkowej właściciel budowli może dochodzić swych roszczeń na drodze sądowej.

Podział nadwyżek.

Art. 46.

Nadwyżkę funduszów, jaka pozostanie przy końcu każdego roku w dziale przymusowych ubezpieczeń budowli od ognia po pokryciu wszystkich wydatków i zobowiązań oraz odłożeniu rezerw rozdziela się w sposób następujący:

a) 65% przelewa się do kapitału zapasowego;

b) 34% rozdziela się między wojewódzkie związki samorządowe w województwach, wymienionych w art. 1, na cele określone w art. 48;

c) 1% przeznacza się na ogólne cele użyteczności publicznej.

Art. 47.

Gdy kapitał zapasowy dosięgnie przeciętnej rocznej sumy składek, pobranych w ostatnich trzech latach, to w latach, w których kapitał zapasowy wysokość tę posiada, nadwyżkę funduszów rozdziela się w sposób następujący:

a) 30% przelewa się na kapitał zapasowy;

b) 68% rozdziela się pomiędzy wojewódzkie związki samorządowe w województwach, wymienionych w art. 1 na cele określone w art. 48;

c) 2% przeznacza się na ogólne cele użyteczności publicznej.

Art. 48.

1. Część nadwyżki, określoną w punkcie b) art. 46 względnie w punkcie b) art. 47 Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych rozdziela między wojewódzkie związki samorządowe w stosunku do składek, wpłaconych w poszczególnych województwach w roku sprawozdawczym.

2. Wojewódzkie związki samorządowe mają użyć otrzymane sumy przedewszystkiem na udzielanie właścicielom budowli, podlegających przymusowi ubezpieczenia od ognia, ulgowych pożyczek na pokrycie budowli materjałami ogniotrwałemi oraz na budowę po pożarze ogniotrwałych budowli. Organy wojewódzkiego związku samorządowego są obowiązane należycie zabezpieczyć właściwe użycie pożyczki przez dłużników. Związki samorządowe mogą użyć powyższe sumy również na zakładanie wytwórni i składów materjałów ogniotrwałych dla udzielania tych materjałów na warunkach ulgowych właścicielom budowli, podlegających przymusowi ubepieczenia od ognia.

3. Wojewódzkie związki samorządowe w ciągu dwóch miesięcy po upływie każdego roku kalendarzowego podają do wiadomości Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych stan odpowiednich funduszów oraz wykaz sum wydatkowanych w ciągu roku.

Rozdział VI.

Władza nadzorcza.

Art. 53.

Nadzór nad Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń Wzajemnych wykonywa Minister Skarbu, którego organem w tym zakresie jest państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń.

Art. 54.

1. Zatwierdzenia władzy nadzorczej wymagają sprawy, wymienione w odnośnych artykułach rozporządzenia niniejszego, i uchwały rady Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w sprawach, wskazanych w art. 10 pkt. a) — k).

2. Budżet i etat (art. 10 ust. 1 p. g) będą przedkładane władzy nadzorczej najpóźniej w ciągu października roku, poprzedzającego rok budżetowy, zamknięcie zaś rachunkowe najpóźniej do końca czerwca roku, następującego po roku sprawozdawczym. Władza nadzorcza może obniżać lub skreślać poszczególne pozycje budżetu i etatu.

Rozdział VII.

Postanowienia karne.

Art. 58.

Kto osób upoważnionych do szacowania budowli (art. 26) nie dopuści do wykonania czynności, z oszacowaniem związanych, lub przeszkodzi w wykonywaniu tych czynności, ulegnie karze aresztu do trzech miesięcy lub grzywny do trzech tysięcy złotych albo obu tym karom łącznie.

Art. 59.

Funkcjonarjusze prywatnego zakładu ubezpieczeń, którzy świadomie biorą udział w zawarciu z właścicielem budowli umowy ubezpieczenia w zakresie zastrzeżonym wyłącznie Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Wzajemnych (art. 6 ust. 2) lub w zawarciu umowy na sumę, która łącznie z sumą ubezpieczenia w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych przekracza sumę oszacowania, określoną przez organa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych (art. 26 ust. 3), ulegną karze aresztu do trzech miesięcy lub grzywny do trzech tysięcy złotych albo obu tym karom łącznie.

Art. 60.

Kto we właściwym terminie i w sposób przepisany:

a) nie zgłosi budowli do ubezpieczenia (art. 22 ust. 1);

b) nie zawiadomi o zmianach, wymienionych w art. 33 ust. 1 oraz w art. 34 ust. 2, albo
c) ubezpieczywszy budowlę w innym zakładzie ubezpieczeń, nie udowodni tego (art. 23 ust. 1 — 3) lub nie wypowie ubezpieczenia art. 23 ust. 4), albo
d) podwyższywszy sumę ubezpieczenia w innym zakładzie ubezpieczeń, nie przedstawi polisy tego zakładu (art. 26 ust. 2 zdanie ostatnie) —

ulegnie karze grzywny do stu złotych.

Art. 61.

Postanowienia niniejszego rozporządzenia nie wykluczają surowszego ukarania na podstawie innych ustaw karnych.

Art. 62.

1. Orzecznictwo w sprawach o przestępstwa, przewidziane w art. 59, należy do sądów grodzkich.

2. Orzecznictwo w sprawach o przestępstwa, przewidziane w art. 58 i 60, należy do powiatowych władz administracji ogólnej.

Art. 63.

Skazany przez powiatową władzę administracji ogólnej może w ciągu siedmiu dni od daty doręczenia mu orzeczenia wnieść na ręce tej władzy żądanie przekazania tej sprawy właściwemu sądowi.

Rozdział VIII.

Postanowienia przejściowe.

Art. 68.

Do czasu zorganizowania sejmików wojewódzkich sprawozdania, o których mówi art. 17 ust. 4, przesyłane będą przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych właściwym wojewodom dla przedłożenia do wiadomości sejmikom powiatowym i radom miast, nie reprezentowanym w sejmikach powiatowych.

Art. 69.

Do czasu zorganizowania sejmików wojewódzkich zostanie utworzony z części nadwyżek rachunkowych, wymienionych w punkcie b) art. 46 względnie w punkcie b) art. 47 specjalny fundusz pożyczek ulgowych. Fundusz ten będzie używany na cele wymienione w art. 48 ust. 2 z uwzględnieniem postanowień, zawartych w ustępie pierwszym tego artykułu. Funduszem tym administrować będzie Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

Art. 70.

Do czasu zorganizowania sejmików wojewódzkich trzynastu członków rady Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych wybieralnych przez sejmiki wojewódzkie (art. 11) powołuje Minister Skarbu z pośród wskazanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych członków rad i zarządów zrzeszeń centralnych samorządu terytorjalnego. Członkowie ci nie mogą być członkami organów kierowniczych lub nadzorczych prywatnych zakładów ubezpieczeń, ani pracownikami tych zakładów.

Również do czasu zorganizowania sejmików wojewódzkich uprawnienie, przyznane sejmikom wojewódzkim w zakresie uchwalenia przymusu ubezpieczenia plonów od gradobicia (art. 3 ust. 2), przysługuje radom wojewódzkim.

Art. 71.

Władza nadzorcza na wniosek naczelnego dyrektora może zwolnić od wymagań, przewidzianych w zdaniu 2 art. 12 rozporządzenia niniejszego, osoby, które w chwili wejścia w życie tego rozporządzenia zajmowały w zakładzie wyższe stanowiska.

Rozdział IX.

Postanowienia końcowe.

Art. 72.

Prawa i obowiązki, przejęte przez Polską Dyrekcję Ubezpieczeń Wzajemnych na zasadzie art. 39 ustawy z dnia 23 czerwca 1921 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 395), pozostają w mocy.

Art. 73.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Skarbu, a co do art. 58—63 Ministrowi Sprawiedliwości i Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 74.

Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych oraz Ministrem Rolnictwa określi drogą rozporządzenia tryb uchwalania przez sejmiki powiatowe względnie wojewódzkie przymusu ubezpieczenia od ognia ruchomości w gospodarstwach rolnych, przymusu ubezpieczenia żywego inwentarza od pomoru oraz przymusu ubezpieczenia plonów od gradobicia (art. 3), jak również sposób wprowadzania takich uchwał w życie.

Art. 75.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Z tą chwilą tracą moc obowiązującą rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 października 1924 r. o reorganizacji Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 862) oraz pozostające dotychczas w mocy postanowienia ustawy z dnia 23 czerwca 1921 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 395).

z 31 stycznia Nr. 5. Rok 1933

Poz. 30. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 11 stycznia 1933 r. w sprawie ustalenia stopy opłaty za nadzór nad zakładami ubezpieczeń za 1931 rok.

Poz. 31. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 11 stycznia 1933 r. o częściowej zmianie tabeli tarowej.

Poz. 32. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 14 stycznia 1933 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie wyznaczenia ostatecznych kontyngentów cukru na czas od 1 października 1932 r. do 30 września 1933 r.

Poz. 33. Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 23 stycznia 1933 r. o dalszem przedłużeniu terminu ważności rozporządzenia z dnia 22 kwietnia 1932 r. w sprawie zwrotu ceł przy wywozie bekonów i szynek.

Poz. 34. Rozporządzenie Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 16 stycznia 1933 r. w sprawie częściowej zmiany i uzupełnienia taryfy telefonicznej.

II.
Przedruki z Monitora Polskiego.

z 2 stycznia Nr. 1 Rok 1933

Poz. 1. Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 grudnia 1932 r. w sprawie zmiany nazwy gminy Wola Czołnowska w powiecie puławskim, województwie lubelskiem.

z 3 stycznia Nr. 2 Rok 1933

z 4 stycznia Nr. 3 Rok 1933

z 5 stycznia Nr. 4 Rok 1933

Poz. 2. Obwieszczenie Ministra Skarbu i Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 27 grudnia 1932 r. w sprawie umorzenia 10-ej raty obligacyj I serji 5% Państwowej Renty Ziemskiej.

z 7 stycznia Nr. 5 Rok 1933

z 9 stycznia Nr. 6 Rok 1933

z 10 stycznia Nr. 7 Rok 1933

Poz. 3. Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Poz. 4. Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Poz. 5. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego i Bronzowego Krzyża Zasługi.

z 11 stycznia Nr. 8 Rok 1933

Poz. 6. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 grudnia 1932 r. w sprawie zmiany zarządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 września 1930 r. o wywłaszczeniu gruntów pod plac ćwiczeń i strzelnicę dla garnizonu Wilno.

Poz. 7. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 grudnia 1932 r. w sprawie wywłaszczenia gruntu w Suwałkach na potrzeby wojskowe.

z 12 stycznia Nr. 9 Rok 1933

Poz. 8. Okólnik Ministerstwa Skarbu T. 56 z dnia 31 grudnia 1932 r. L. D. IV. 32766/2/32 w sprawie clenia narzędzi mierniczych.

Poz. 9. Okólnik Ministerstwa Skarbu N. 57 z dnia 28 grudnia 1932 r. L. D. IV. 32765/2/32 o cleniu szlifowanych wyrobów szklanych.

Poz. 10. Okólnik Ministerstwa Skarbu T. 58 z dnia 31 grudnia 1932 r. L. D. IV. 33032/2/32 o cleniu niektórych towarów.

z 13 stycznia Nr. 10 Rok 1933

Poz. 11. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 5 stycznia 1933 r. w sprawie zwinięcia Urzędu Celnego w Oświęcimiu.

Poz. 12. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 5 stycznia 1933 r. o przymusowem wywłaszczeniu gruntów na rzecz Skarbu Państwa w celu przebudowy przystanku kolejowego Okrzeja.

Poz. 13. Obwieszczenie Urzędu Długów Państwa z dnia 3 stycznia 1933 r., zawierające numery obligacyj 4% Premjowej Pożyczki Dolarowej Serji III, na które padły wygrane w dniu 2 stycznia 1933 r.

z 14 stycznia Nr. 11 Rok 1933

Poz. 14. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 9 grudnia 1932 r. w sprawie ustalenia przeciętnej zawartości skrobi w ziemniakach na kampanję 1932/33 r.

Poz. 15. Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 stycznia 1933 r. o ustaleniu ilości notarjuszów przy wydziałach hipotecznych sądów okręgowych w okręgu sądu apelacyjnego w Wilnie.

Poz. 16. Ogłoszenie Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 4 stycznia 1933 r. w sprawie zmian w Wykazie Statystycznym Towarów, służących za podstawę zgłoszeń statystycznych.

z 16 stycznia Nr. 12 Rok 1933

z 17 stycznia Nr. 13 Rok 1933

Poz. 17. Wykaz długów Państwa i przez Państwa przyjętych gwarancyj finansowych na dzień 1 stycznia 1933 r.

z 18 stycznia Nr. 14 Rok 1933

z 19 stycznia Nr. 15 Rok 1933

Poz. 18. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 12 stycznia 1933 roku w sprawie 5% pożyczki konwersyjnej.

Poz. 19. Zarządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 4 stycznia 1933 r. w sprawie dokonania wyborów organów zarządzających w gminach wyznaniowych żydowskich na obszarze województwa poznańskiego i pomorskiego.

z 20 stycznia Nr. 16 Rok 1933

Poz. 20. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 12 stycznia 1933 roku w sprawie 5% pożyczki konwersyjnej kolejowej.

Poz. 21. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 11 stycznia 1933 r. w sprawie uzupełnienia spisu instytucyj naukowych i zakładów naukowo-badawczych, mających prawo przywozu z zagranicy bez cła środków, preparatów i przyrządów naukowych.

z 21 stycznia Nr. 17 Rok 1933

Poz. 22. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 stycznia 1933 r. o przymusowem wywłaszczeniu gruntów na rzecz Skarbu Państwa, w celu przeniesienia części trasy kolei wąskotorowej Miechów — Działoszyce poza obręb wsi Zbigały.

z 23 stycznia Nr. 18 Rok 1933

Poz. 23. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 18 stycznia 1933 r. w sprawie przepisów wykonawczych do rozporządzenia o zmianie przepisów dotyczących kwitów wywozowych.

z 24 stycznia Nr. 19 Rok 1933

Poz. 24. Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 17 stycznia 1933 r. w sprawie zaświadczeń na zwolnienie od cła wywozowego bekonów, szynek peklowanych i przetworów peklowanych mięsa wieprzowego.

Poz. 25 Okólnik Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr. 190 z dnia 31 grudnia 1932 r. (BP-18880/32) w sprawie uzupełnienia wykazu szkół, w których nauka uprawnia do zwrotu opłat szkolnych w roku szkolnym 1932/33.

z 25 stycznia Nr. 20 Rok 1933

Poz. 26. Ogłoszenie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 16 stycznia 1933 r. Nr. 2523/33.

Poz. 27. Obwieszczenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 stycznia 1933 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych o uchyleniu obwieszczenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 15 stycznia 1932 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa w sprawie uzupełnienia obwieszczenia z dnia 31 maja 1930 r. o warunkach uzyskania zaświadczeń Ministerstwa Przemysłu i Handlu, upoważniających do otrzymywania kitów wywozowych przy wywozie lnu trzepanego i pakuł lnianych trzepanych.

z 26 stycznia Nr. 21 Rok 1933

Poz. 28. Instrukcja z dnia 21 grudnia 1932 r., wydana przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Najwyższą Izbą Kontroli — w sprawie opłat stemplowych od pism, wiążących się z umowami, zawieranemi przez urzędy państwowe oraz przez zakłady i przedsiębiorstwa państwowe *).

1. Objaśnienia wstępne.

§ 1. Skrót „u. o. s.“ oznacza ustawę o opłatach stemplowych z dnia 1 lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 41, poz. 413); skrót „r. w. s.“ oznacza rozporządzenie wykonawcze do powołanej ustawy z dn. 10 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 99, poz. 842).

Paragrafy, powołane w niniejszej instrukcji bez określenia, oznaczają postanowienia tej instrukcji.

W korespondencji między urzędami państwowemi instrukcja niniejsza będzie oznaczana skrótem i. s. u.

2. Zakres uwolnienia od opłat stemplowych, przyznanego Skarbowi Państwa oraz zakładom i przedsiębiorstwom państwowym.

§ 2. Skarb Rzeczypospolitej zasadniczo nie jest zwolniony od opłat stemplowych; również nie są zasadniczo zwolnione od opłat stemplowych państwowe zakłady i przedsiębiorstwa,

*) Patrz Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. z r. 1929 Nr. 1, str. 51 i z r. 1930 Nr. 16, str. 679.

będące odrębnemi osobami prawnemi. Pisma, wymienione w ustawie o opłatach stemplowych, jako podlegające opłacie, są **tylko w przypadkach wyjątkowych** zwolnione od opłat z tego tytułu, że wiążą się z czynnościami urzędów państwowych, względnie państwowych zakładów i przedsiębiorstw; mianowicie nie podlegają opłacie stemplowej:

a) obligacje oraz innego rodzaju obligi Skarbu Rzeczypospolitej oraz polskich państwowych zakładów i przedsiębiorstw, będących odrębnemi osobami prawnemi; jeżeli Skarb Rzeczypospolitej albo państwowy zakład lub państwowe przedsiębiorstwo, będące odrębną osobą prawną, zaciąga pożyczkę w obligacjach (listach zastawnych, obligacjach fundowanych, to nietylko oblig (skrypt dłużny), stwierdzający otrzymanie pożyczki w obligacjach, ale również same obligacje, w których pożyczka została wypłacona, są wolne od opłaty stemplowej (art. 120, punkty 1 i 2 u. o. s.),

b) pełnomocnictwo, udzielone przez Skarb Rzeczypospolitej (art. 112, punkt 3 u. o. s.),

c) wystawione przez Skarb Rzeczypospolitej pokwitowania — z wyjątkiem pokwitowań, zastępujących rachunek, wymienionych niżej w § 22 — oraz zezwolenia na wykreślenie wpisu w księdze wieczystej, t. j. w księdze hipotecznej, gruntowej, górniczej, kolejowej, naftowej (art. 137, punkt 8; art. 139 u. o. s.),

d) podania, wnoszone przez urzędy państwowe imieniem Skarbu Rzeczypospolitej (art. 144, punkt 1 u. o. s.),

e) świadectwa urzędowe, wydawane urzędom państwowym w sprawach, tyczących się Skarbu Rzeczypospolitej (art. 160, punkt 3 w związku z punktem 1 art. 144 u. o. s.).

W przypadkach, wymienionych wyżej w punkcie „a“, są zwolnione od opłaty: Skarb Rzeczypospolitej oraz polskie państwowe zakłady i przedsiębiorstwa, będące odrębnemi osobami prawnemi. Natomiast w przypadkach, wymienionych w punktach „b“, „c“, „d“, „e“, uwolnienie od opłaty jest przyznane tylko Skarbowi Rzeczypospolitej, a nie służy zakładom i przedsiębiorstwom państwowym, będącym odrębnemi osobami prawnemi (poza przypadkami, wymienionemi niżej w punktach „f“, „j“, „k“, „l“).

f) Dalszy wyjątek zachodzi co do państwowych zakładów naukowych i oświatowych, będących odrębnemi osobami prawnemi. Zakłady te— w szczególności: szkoły akademickie (art. 5 i 111 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r., Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 494 w brzmieniu, ustalonem ustawami z dnia 16 lipca 1924 r., Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 2, poz. 10 i z dnia 18 marca 1932 r., Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 305) — są zwolnione od opłat stemplowych we wszystkich przypadkach, wymienionych wyżej w punktach „a“ — „e“, (a zatem są w tej dziedzinie zrównane ze Skarbem Rzeczypospolitej), **a nadto** są one osobiście zwolnione od opłaty, gdy zawierają umowę, **obustronnie obowiązującą,** a podlegającą opłacie procentowej (art. 16 u. o. s.); kontrahent zaś, który z państwowym zakładem naukowym lub oświatowym, będącym odrębną osobą prawną, zawiera umowę, obustronnie obowiązującą, ma zapłacić **tylko połowę opłaty procentowej.** Powyższe zasady dotyczą również Funduszu Pomocy Bezrobotnym (utworzonego na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 sierpnia 1932 r., Dz. U. R. P. Nr. 74, poz. 664).

g) Wolne są od opłaty stemplowej: pisma, tyczące się nabycia nieruchomości — na zasadzie przepisów o reformie rolnej — przez Skarb Państwa lub przez Państwowy Bank Rolny (art. 54, punkt 2 u. o. s.).

h) Wolne są od opłaty stemplowej pisma, stwierdzające sprzedaż przedmiotów **monopolu** państwowego, tudzież rachunki i inne pisma, stwierdzające wykonanie takiej umowy (patrz niżej § 22) jeżeli monopol jest bądź sprzedawcą, bądź kupującym (art. 69, punkt 2 i art. 73, punkt 3 u. o. s.).

i) Wolne jest od opłaty stemplowej podanie zakładu państwowego lub przedsiębiorstwa państwowego do władzy przełożonej, jeżeli zostało wniesione do niej, jako do władzy nadzorczej (punkt niniejszy nie ma więc zastosowania, jeżeli wśród danych okoliczności podanie pewne musiałoby być wniesione nietylko przez przedsiębiorstwo państwowe, ale też przez przedsiębiorstwo prywatne).

j) Przedsiębiorstwa państwowe: „Polski Monopol Tytoniowy“, „Polski Monopol Solny“ oraz „Państwowy Monopol Spirytusowy“ są — na mocy art. 6 ustawy z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 240) względnie na mocy art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 czerwca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 497) i art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 63, poz. 586) — zwolnione od wszelkich opłat stemplowych. Nie należy się więc żadna opłata od tych pism, przy których — w braku powołanych przepisów — byłyby obowiązane do uiszczenia opłaty stemplowej **jedynie** „Polski Monopol Tytoniowy“ albo „Polski Monopol Solny“ albo „Państwowy Monopol Spirytusowy“, np. od rachunków, bądź wystawianych przez jedno z tych przedsiębiorstw państwowych, bądź przez nie otrzymywanych **z zagranicy,** od wystawianych przez nie pełnomocnictw i pokwitowań, od wnoszonych przez nie podań i wydawanych im świadectw urzędowych. Przy pismach zaś stwierdzających umowę **obustronnie** obowiązującą, zawartą przez „Polski Monopol Tytoniowy“ lub przez „Polski Monopol Solny“ lub przez „Państwowy Monopol Spirytusowy“ (np. kupno, najem, dzierżawę) wprawdzie wymienione przedsiębiorstwa nie są obowiązane do uiszczania opłaty, ale współkontrahent (o ile nie jest zwolniony od opłaty z innego tytułu) ma uiścić opłatę **w pełnej** kwocie.

k) W tych samych rozmiarach, jakie określono wyżej w punkcie „j“, przyznaje się niniejszem, a mianowicie na podstawie art. 3 (punktu 5) oraz art. 5 ustawy z dnia 25 listopada 1925 r.

o popieraniu Polskiej Żeglugi Morskiej (Dz. U. R. P. Nr. 125, poz. 891), utrzymanej w mocy w ustępie ostatnim art. 171 u. o. s., zwolnienie od opłat stemplowych na czas do końca 1944 r.: Skarbowi Państwa, o ile chodzi o pisma, tyczące się statków morskich, których zarząd jest powierzony Państwowej Szkole Morskiej lub Urzędowi Morskiemu lub Morskiemu Instytutowi Rybackiemu.

[1]) W myśl art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 roku o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" w brzmieniu, ustalonem w obwieszczeniu Ministra Komunikacji z dnia 5 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 705), jak również w myśl art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o utworzeniu państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon" (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 105, poz. 879), wymienione dwa przedsiębiorstwa są „wolne od wszelkich opłat publicznych, od których wolny jest Skarb Państwa". Przedsiębiorstwa te są zatem zwolnione od opłat stemplowych w rozmiarach, podanych wyżej w punktach „a" — „e".

Poza przypadkami wyjątkowemi, wymienionemi wyżej w punktach „a" — „l", Państwo Polskie, jako takie **nie** jest zwolnione od opłat stemplowych.

W szczególności więc, gdy Skarb Rzeczypospolitej lub przedsiębiorstwo państwowe nabywa lub sprzedaje nieruchomość albo zawiera umowę najmu (poza przypadkami, wymienionemiw punktach „f", „g") ma być uiszczona **pełna** opłata.

3. Opłaty stemplowe od umów.

a) Postanowienia ogólne.

§ 3. Jeżeli bądź urząd państwowy, działający imieniem Skarbu Rzeczypospolitej lub jako zarządca majątku niepaństwowego, bądź zarząd państwowego zakładu lub przedsiębiorstwa zawiera umowę, która podlega opłacie stemplowej, to co do sposobu i terminu uiszczenia opłaty obowiązują zasady, podane w §§ 4 — 17.

§ 4. 1. W razie zawarcia umowy w formie **aktu notarjalnego** przed notarjuszem, mającym siedzibę na obszarze b. dzielnic **rosyjskiej lub pruskiej,** opłatę wymierza i pobiera notarjusz (art. 27 i 28 u. o. s.).

2. Notarjusz, mający siedzibę na obszarze b. dzielnic rosyjskiej lub pruskiej, wymierza i pobiera opłatę również wówczas, gdy pismo, stwierdzające zawarcie umowy, zostało przed notarjuszem podpisane i przezeń uwierzytelnione (art. 27 u. o. s.).

3. W razie zawarcia umowy w formie aktu **sądowego** opłatę wymierza bądź sekretarjat sądowy, bądź urząd skarbowy według zasad ogólnych, podanych w art. 30 i 31 oraz w punkcie 2 artykułu 33 u. o. s.

4. We wszystkich innych przypadkach opłatę stemplową wymierza urząd państwowy, względnie zarząd państwowego zakładu lub przedsiębiorstwa, który zawarł daną umowę [1]). Urząd ma zatem wymierzyć opłatę stemplową również wówczas, gdy umowę zawarto w formie aktu notarjalnego przed notarjuszem, mającym siedzibę na obszarze b. dzielnicy austrjackiej lub w formie pisma, uwierzytelnionego przez notarjusza, mającego siedzibę na tymże obszarze.

W przypadku zawarcia umowy bądź między urzędem państwowym a zarządem państwowego zakładu lub przedsiębiorstwa, będącego odrębną osobą prawną, bądź między dwoma zarządami państwowych zakładów lub przedsiębiorstw, będących odrębnemi osobami prawnemi, opłatę wymierza ten urząd, który na mocy umowy jest obowiązany do wypłacenia należności umownej.

§ 5. Urząd, wymierzający opłatę stemplową, ustala ją w ten sposób, że do kwoty, obliczonej według ustawy o opłatach stemplowych, dolicza dodatek 10%-owy, ustanowiony rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 6 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 138).

Sumę, ustaloną w sposób powyższy, należy uiścić: **znaczkami stemplowemi,** jeżeli opłata — bez dodatku 10%-owego — nie przewyższa 300 zł; **gotówką,** jeżeli opłata — bez dodatku 10%-owego — przewyższa 300 zł. Jeżeli opłata ma być uiszczona znaczkami stemplowemi, to ich wartość nominalna ma odpowiadać ściśle kwocie, obliczonej według ustawy o opłatach stemplowych; uiszczenie bowiem dodatku 10%-owego nastąpiło już przy zakupie znaczków.

Opłata ma być uiszczona — przez dostarczenie znaczków stemplowych urzędowi, zawierającemu umowę, względnie przez zapłacenie gotówką w kasie urzędu skarbowego — zasadniczo **przed podpisaniem umowy** przez urząd.

Jeżeli ważność umowy zależy od zatwierdzenia przez władzę przełożoną, to opłatę można uiścić przed umieszczeniem klauzuli zatwierdzenia na piśmie, stwierdzającem zawarcie umowy.

§ 6. Jeżeli w przypadku poszczególnym opłata ma być uiszczona **znaczkami stemplowemi,** to urząd, zawierający umowę, nakleja znaczki na tym egzemplarzu pisma, stwierdzającego umowę, **który ma pozostać w urzędzie.** Znaczki mają być naklejone w ten sposób, aby między niemi możliwie nie było odstępów. Następnie należy skasować znaczki stemplowe za pomocą pieczęci urzędowej, a mianowicie w ten sposób, aby na każdym znaczku był jeden odcisk, znajdujący się częściowo na znaczku, częściowo zaś przechodzący na papier lub na znaczek sąsiedni. Bezpośrednio po znaczkach stemplowych ma być umieszczone **zaświadczenie o wymiarze,** w formie następującej:

„Opłatę stemplową wymierzono w kwocie . . . . zł . . . . gr słowami . . . a mianowicie od . . . . zł . . . gr . . . % (art. . . . . . u. o. s.) i skasowano znaczki stemplowe w wymierzonej kwocie".

---

[1]) W dalszym ciągu wyrażenie „urząd" oznacza również zarząd państwowego zakładu lub przedsiębiorstwa.

Urząd, który zawarł umowę, umieszcza zaświadczenie o wymiarze również na tym egzemplarzu pisma, który jest przeznaczony **dla współkontrahenta.** Zaświadczenie to ma być ułożone w formie następującej:

„Opłatę stemplową wymierzono w kwocie zł . . . . gr . . . . słowami . . . a mianowicie od zł . . . . gr . . . % (art. . . . . u. o. s.) i uiszczono znaczkami stemplowemi, umieszczonemi na egzemplarzu przechowanym w aktach urzędowych.

. . . . . dnia . . . . 19. . r."

§ 7. Jeżeli w przypadku poszczególnym opłata ma być uiszczona **gotówką,** to urząd zawierający umowę, sporządza **polecenie poboru** w następującej formie:

„L. . . . .

Nazwisko i imię (firma, nazwa) płatnika. . . . .[2]).

Kasa urzędu skarbowego [3]) (w. . . pobierze opłatę stemplową (wraz z dodatkiem 10%-owym) w kwocie [4]) . . . . zł . . . gr, słowami . . . .[4]), wymierzoną przez. . .[5]) od umowy z . . . .[6]) o. . . [7]).

. . . . . dnia . . . . 19. . r.

Pieczęć urzędowa:

Podpis i stanowisko służbowe:".

Urząd, zawierający umowę, skierowuje polecenie poboru do kasy urzędu skarbowego. Pokwitowanie tej kasy ma być załączone do tego egzemplarza umowy, który pozostaje w urzędzie zawierającym umowę. Urząd ten umieszcza zarówno na tym egzemplarzu umowy, który u niego pozostaje, jakoteż na owym, który jest przeznaczony dla współkontrahenta, zaświadczenie o wymiarze w następującej formie:

„Opłatę stemplową wymierzono w kwocie [4]) . . . zł . . . gr słowami . . . .[4]), a mianowicie od . . . zł . . . gr . . . . % (art. . . . . . u. o. s.) oraz dodatek 10% . . . zł . . . gr i uiszczono w Kasie Urzędu Skarbowego (Urzędu Opłat Stemplowych) w . . . . dnia . . . . . (poz. dz. przych. . . . . .) . . . . . dnia . . .".

Wszystkie zaświadczenia o wymiarze mają być zaopatrzone w pieczęć urzędową oraz w podpis, z wymienieniem stanowiska służbowego — tudzież w datę tego dnia, w którym egzemplarz, przeznoczony dla współkontrahenta, zostaje mu wręczony; w razie przesłania pocztą należy zaświadczenie o wymiarze zaopatrzyć w datę, w której ów egzemplarz zostanie prawdopodobnie przez pocztę doręczony.

§ 8. Jeżeli pismo, stwierdzające umowę, z istoty swej ma być zaopatrzone tylko w jeden podpis i to nie w podpis urzędu, zawierającego umowę, lecz w podpis współkontrahenta, to współkontrahent ma wręczyć urzędowi, zawierającemu umowę, jednocześnie z podpisanem przez siebie pismem, stwierdzającem zawarcie umowy, znaczki stemplowe (§ 6), względnie pokwitowanie kasy urzędu skarbowego (§ 7). Jeśliby tego nie uczynił, to urząd, zawierający umowę, przesyła Urzędowi Skarbowemu (względnie Urzędowi Opłat Stemplowych), w którego okręgu urząd zawierający umowę ma siedzibę, „zawiadomienie o dostrzeżonem naruszeniu ustawy o opłatach stemplowych" według wzoru 5 do § 78 r. w. s. Urząd Skarbowy na podstawie tego zawiadomienia wymierzy opłatę wraz z podwyżką stemplową (art. 42 u. o. s.).

Urząd, zawierający umowę, ma we właściwym czasie zawiadomić współkontrahenta o powyższym jego obowiązku oraz o skutkach niedopełnienia go, podając zarazem kwotę opłaty oraz czy opłata ma być uiszczona znaczkami stemplowemi, czy gotówką; w tym ostatnim wypadku urząd ma wręczyć współkontrahentowi polecenie poboru (§ 7).

Postępowanie urzędu, zawierającego umowę, po dostarczeniu przez współkontrahenta znaczków stemplowych, względnie pokwitowania kasy urzędu skarbowego normują §§ 6 i 7.

Postępowanie, unormowane w niniejszym paragrafie, ma być stosowane w szczególności w przypadku, gdy przyjęcie oferty (zamówienia) jest umieszczone na tym samym papierze, na którym jest wypisana oferta (§ 20 ustęp drugi, zdanie drugie oraz ustęp trzeci, zdanie drugie), jak również w razie sporządzenia obligu (art. 114 u. o. s.), na mocy którego wierzycielem jest osoba, reprezentowana przez urząd, wymieniony w § 3 (oblig zatem podpisany tylko przez współkontrahenta, jako dłużnika).

b) Postanowienia specjalne o umowach, przy których opłata stemplowa ma być uiszczana ratami.

§ 9. Jeżeli świadczenie, którego wartość ma służyć za podstawę wymiaru, nie może być co do ilości oznaczone przy sporządzeniu pisma, stwierdzającego umowę i nie jest też znana najniższa ilość świadczenia, ani nie zostaje wypłacona zaliczka (art. 9 u. o. s.), to urząd, zawierający umowę, o ile byłby powołany do wymierzenia opłaty stemplowej, gdyby wysokość jej dała się zgóry oznaczyć (§ 4, punkt 4) — umieszcza zarówno na egzemplarzu umowy, pozostającym w urzędzie, jakoteż na tym, który jest przeznaczony dla współkontrahenta, zaświadczenie następujące (zaopatrzone w pieczęć urzędową oraz

---

[2]) Jeżeli na mocy umowy wydatek na opłatę ma być poniesiony częściowo przez urząd, a częściowo przez współkontrahenta, to należy w tem miejscu wymienić obu płatników, podając przy każdem jego udział w owym wydatku.

[3]) Co należy rozumieć przez „Kasę urzędu skarbowogo" podaje § 17 r. w. s.

[4]) W tem miejscu należy wstawić kwotę łączną, wynikającą z zesumowania opłaty właściwej dodatku 10%-owego. (Nie należy więc wymieniać oddzielnie opłaty właściwej i dodatku 10%-owego).

[5]) Nazwa i siedziba urzędu, zawierającego umowę.

[6]) Nazwisko i imię, względnie firma lub nazwa współkontrahenta.

[7]) Przedmiot umowy.

w podpis, z wymienieniem stanowiska służbowego):

„Opłata stemplowa zostanie uiszczona ratami (art. 9 i 32 u. o. s.).

. . . . dnia . . . . . 19. . r.“.

§ 10. W przypadku, wymienionym w § 9, urząd jednocześnie z doręczeniem egzemplarza umowy doręcza współkontrahentowi **decyzję,** w której oznajmia mu, że opłata stemplowa ma być uiszczona ratami w miarę wykonywania zobowiązania [8] [9]). W decyzji tej (§ 77 r. w. s.) należy podać (oprócz dokładnego określenia umowy, stanowiącej przedmiot opłaty):

a) sposób obliczenia każdej raty (a zatem określenie podstawy wymiaru i wymienienie stopy opłaty — z powołaniem się na odpowiedni przepis ustawy o opłatach stemplowych),

b) terminy, w których mają być uiszczone poszczególne raty,

c) sposób uiszczenia.

Co do **sposobu uiszczenia** należy odróżnić, która ze stron umawiających się jest na mocy umowy obowiązana do wypłacania sum pieniężnych.

Jeżeli stroną obowiązaną do wypłacania sum pieniężnych jest urząd, zawierający umowę (np. jako kupujący), to urząd **potrąca** poszczególne raty opłaty od poszczególnych rat należności umownej. Współkontrahentowi wolno uiścić każdą ratę opłaty, o ile rata nie przekracza 300 zł, również w ten sposób, że umieszcza znaczki stemplowe, których wartość równa się racie opłaty, **na rachunku,** przedstawionym urzędowi, który zawarł umowę, a stwierdzającym odnośną ratę należności umownej.

Jeżeli przeciwnie współkontrahent urzędu ma na mocy umowy wpłacać sumy pieniężne do kasy państwowej, to przy każdej racie tego świadczenia pieniężnego ma wnieść do tej samej kasy państwowej odpowiednią ratę opłaty. Jeżeli kasą tą jest kasa urzędu skarbowego (a nie własna kasa zakładu państwowego lub przedsiębiorstwa państwowego), to współkontrahent ma w ciągu tygodnia po każdem uiszczeniu raty opłaty stemplowej zawiadomić o tem uiszczeniu urząd, który zawarł umowę, załączając kwit kasy urzędu skarbowego lub odpis uwierzytelniony [10]); urząd ma na żądanie współkontrahenta umieszczać na wręczonym mu egzemplarzu umowy adnotacje, stwierdzające uiszczenie poszczególnych rat.

§ 11. Jeżeli wprawdzie świadczenie, którego **wartość ma służyć** za podstawę wymiaru, nie może być co do ilości oznaczone przy sporządzeniu pisma, ale jest znana **najniższa ilość** świadczenia albo zostaje wypłacona **zaliczka** (art. 9, ustęp drugi u. o. s.), to urząd, zawierający umowę, wymierza narazie **opłatę tymczasową** według ilości najniższej, względnie według zaliczki i zarazem zastrzega uiszczenie reszty opłaty ratami w miarę wykonania zobowiązania. Urząd ma zatem — stosownie do wysokości opłaty tymczasowej — bądź skasować znaczki stemplowe (§ 6), bądź zarządzić uiszczenie opłaty tymczasowej gotówką (§ 7) i zarazem sporządzić **decyzję** w przedmiocie uiszczenia reszty opłaty ratami. Decyzja ta ma być ułożona w sposób, podany w § 10. W decyzji należy umieścić ustęp specjalny (a mianowicie przed ustępem ostatnim, tyczącym się odwołania) następującej treści: „Od umowy, której tyczy się niniejsza decyzja, uiszczono już opłatę tymczasową w wysokości . . . . zł . . . . gr“. Wobec tego należy wprawdzie jednocześnie z obliczeniem każdej raty należności umownej obliczyć ratę opłaty stemplowej, atoli rata opłaty stemplowej ma być **uiszczona** po raz pierwszy dopiero wówczas, gdy suma rat opłaty stemplowej przekroczy kwotę opłaty tymczasowej. Należy więc podaną wyżej kwotę opłaty tymczasowej potrącić od raty pierwszej; jeżeliby rata pierwsza wyniosła mniej, niż opłata tymczosowa, to należy resztę, niepokrytą drogą tego potrącenia, potrącić od raty drugiej, ewentualnie też od następnych [11]).

Na obu egzemplarzach pisma, stwierdzającego zawarcie umowy, urząd umieszcza zaświadczenie o wymiarze według zasad, podanych w §§ 6

---

[8]) Załącznik 1 do niniejszej instrukcji zawiera wzór decyzji przewidzianej w § 10, a załącznik 2 częściowy odpis konkretnej umowy, na podstawie której wzór 1 został sporządzony (w tym częściowym odpisie pominięto postanowienia nieistotne, spowodowane szczególnemi okolicznościami, wiążącemi się z daną umową, a nie z typem umowy, oraz postanowienia natury technicznej).

Od umowy ujawnionej w załączniku 2 należy się oprócz opłat wymienionych w decyzji według wzoru 1 jeszcze opłata od najmu lokomobili, przewidzianego w § 4 umowy. Podstawę wymiaru stanowi wartość cyrkularki (wynosząca w danym wypadku 3.000 zł); od tej wartości należy przed podpisaniem umowy (§ 5 niniejszej instrukcji) uiścić w myśl art. 88 u. o. s. (a zatem 30 zł). To uiszczenie ma być stwierdzone w zaświadczeniu o wymiarze (patrz niżej § 11, ustęp ostatni).

[9]) Jeżeli na mocy umowy wydatek na opłatę stemplową ma ponieść w całości urząd, zawierający umowę, to urząd ten oczywiście nie doręcza współkontrahentowi decyzji, przewidzianej w § 10, ale decyzję taką mimo to sporządza — dla własnej orjentacji.

Jeżeli zaś na mocy umowy wydatek na opłatę stemplową ma być poniesiony częściowo przez urząd zawierający umowę a częściowo przez współkontrahenta, to należy współkontrahentowi doręczyć decyzję, zawierającą specjalny ustęp (umieszczony przed ustępem ostatnim, tyczącym się odwołania) następującej treści: „Wszystkie wyżej wymienione raty opłaty stemplowej ma Pan (macie Panowie) uiścić tylko w . . . . . części (częściach, np. „w połowie“ lub „w 3/4 częściach“), gdyż resztę pokrywa podpisany urząd“.

[10]) Ten obowiązek zawiadamiania urzędu o każdem uiszczeniu raty opłaty stemplowej ma być wyraźnie zaznaczony w decyzji.

[11]) Powyższy wzór ustępu specjalnego tyczy się przypadku, w którym współkontrahent ma wpłacać raty należności umownej do kasy państwowej. W przeciwnym wypadku, t. j. gdy współkontrahent jest wierzycielem, uprawnionym do żądania należności umownej, wzór powyższy ulega odpowiedniej modyfikacji. W szczególności zdanie drugie i trzecie będą brzmiały: „Wobec tego zostanie wprawdzie jednocześnie z obliczeniem każdej raty należności umownej obliczona rata opłaty stemplowej, atoli rata opłaty stemplowej zostanie potrącona po raz pierwszy dopiero wówczas, gdy suma rat opłaty stemplowej przekroczy kwotę opłaty tymczasowej. Podania wyżej kwota opłaty tymczasowej zostanie więc potracona od raty pierwszej; jeżeli rata pierwsza wynosiła mniej, niż opłata tymczasowa, to reszta, niepokryta drogą tego potrącenia, zostanie potrącona od raty drugiej, ewentualnie też od następnych“.

względnie 7 — z tą zmianą, że po wyrazach „a mianowicie od" należy wstawić wyrazy: „w ilości najniższej, wynoszącej" względnie „zaliczki, wynoszącej" oraz przy końcu dodać zdanie następujące: „Reszta opłaty zostanie uiszczona ratami (art. 9 i 32 u. o. s.)".

§ 12. Opłata stemplowa od umowy:

a) na mocy której urząd bierze w najem nieruchomość (lokal) lub

b) na mocy której urząd oddaje w najem mieszkanie funkcjonarjuszowi państwowemu — może być uiszczona ratami z których każda wynosi (w myśl art. 88 u. o. s.) 1% (z dodatkiem 10%) od raty czynszu najmu (komornego); jeżeli jednak ze stron jest osobiście zwolniona od opłaty na mocy art. 16 u. o. s., to rata opłaty wynosi 1/2% (z dodatkiem 10%-owym) od danej raty czynszu najmu. W przypadku a) urząd potrąca poszczególne raty opłaty stemplowej od poszczególnych rat czynszu najmu. W przypadku b) funkcjonarjusz państwowy wpłaca ratę opłaty jednocześnie z wpłatą raty czynszu najmu.

Czy w przypadkach powyższych ma być dozwolone uiszczenie ratami, rozstrzyga urząd zawierający umowę. W razie zezwolenia na spłatę ratami, urząd zawierający umowę ma sporządzić decyzję wyjaśniającą zasady uiszczenia opłaty zgodnie z ustępem pierwszym niniejszego paragrafu. Na obu egzemplarzach pisma, stwierdzającego umowę, urząd zamieszcza następujące zaświadczenie: „Opłata stemplowa zostanie uiszczona ratami (§ 12 i. s. u.) . . . . 19. . r.".

Jeżeli umowa najmu, co do której urząd, zawierający umowę, zezwolił na podstawie niniejszego paragrafu na uiszczenie ratami, została rozwiązana przed upływem czasu, na który ją zawarto, to opłata ma być uiszczona tylko za czas, przez który umowa faktycznie była wykonywana; w razie więc regularnego płacenia rat w sposób, wskazany w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu, obowiązek uiszczania rat opłaty ustaje z dniem rozwiązania umowy. Jeżeli umowa, zawarta na czas nieokreślony, zostaje rozwiązana przed upływem okresu 5-letniego, przewidzianego w art. 10 ,punkcie „e" u. o. s. — np. po 1½ roku — to reszta opłaty (w powyższym przykładzie — za 3½ lat) ulega umorzeniu.

§ 13. Ministerstwo Skarbu może — poza przypadkami, o których mowa w §§ 9 — 12 — na podstawie art. 177 u. o. s. (na wniosek urzędu zawierającego umowę lub na wniosek współkontrahenta) zezwolić na uiszczenie opłaty stemplowej ratami. Zezwolenie to będzie zarazem zawierało decyzję o należności i wysokości odsetek zaodroczenie (art. 3 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r., Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 721) oraz o okresach, za które odsetki te należy obliczać. Ministerstwo Skarbu skierowuje swą decyzję—w przedmiocie uiszczania opłaty ratami — do urzędu, zawierającego umowę, który następnie sporządza, według zasad, podanych w § 10, decyzję, wyjaśniającą (zgodnie z treścią decyzji Ministerstwa Skarbu) sposób uiszczania opłaty.

Na obu egzemplarzach pisma, stwierdzającego umowę, urząd zamieszcza zaświadczenie o wymiarze w formie następującej:

„Opłatę stemplową wymierzono w kwocie [4]) . . . . zł . . .gr, słowami . . . [4]), a mianowicie od . . . . zł . . .gr. . . % (art. . . . . . u. o. s.) oraz dodatek 10%. . . zł . . . gr. Ta opłata zostanie uiszczona ratami na mocy reskryptu Ministerstwa Skarbu z dnia . . L. . . . .".

Jeżeli według decyzji Ministerstwa Skarbu pierwsza rata ma być uiszczona przed podpisaniem umowy lub przed umieszczeniem klauzuli zatwierdzenia przez władzę przełożoną (§ 5, ustęp ostatni), to powyższy tekst zaświadczenia o wymiarze ma być uzupełniony zdaniem następującem: „Pierwszą ratę uiszczono przez skasowanie znaczków stemplowych za . . .zł", względnie: „Pierwszą ratę w kwocie . . . zł uiszczono w kasie Urzędu Skarbowego (Urzędu Opłat Stemplowych) w. . . . dnia . . . (poz. dz. przych. . . . . .)".

Izba skarbowa (względnie Śląski Urząd Wojewódzki) może w myśl § 190 (względnie też § 191) r. w. s. zezwolić na uiszczenie opłaty stemplowej ratami w ciągu okresu, nie przewyższającego 2 lat, licząc od dnia, w którym opłatę stemplową należało uiścić w myśl ustawy. Wniosek zatem urzędu, zawierającego umowę, o zezwolenie na uiszczenie ratami w ciągu okresu nie dłuższego niż 2 lata ma być skierowany do izby skarbowej, w której okręgu dany urząd, zawierający umowę, ma swą siedzibę (względnie do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego). Zasady, podane w poprzednich ustępach niniejszego paragrafu, mają zastosowanie również w przypadku, wydania przez izbę skarbową decyzji w przedmiocie zezwolenia na uiszczenie opłaty stemplowej ratami.

§ 14. Jeżeli umowa, określona w §§ 9 — 13, została zawarta w formie **aktu notarjalnego** przed notarjuszem, mającym siedzibę na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej lub pruskiej (§ 4, punkt 1), albo w formie pisma, podpisanego przed notarjuszem, mającym siedzibę na tym obszarze i przezeń uwierzytelnionego (§ 4, punkt 2), lub w formie aktu sądowego (§ 4, punkt 3), to notarjusz lub sąd w tekście aktu notarjalnego lub sądowego, względnie w tekście uwierzytelnienia podpisów zaświadcza, że i z jakiego powodu żadnej opłaty nie wymierzono (w przypadkach, których tyczą się §§ 9 i 12 ewentualnie też § 13) względnie, że i w jakiej kwocie wymierzono opłatę tymczasową (w przypadkach, których tyczy się § 11) lub pobrano tylko część (pierwszą ratę) wymierzonej opłaty (§ 13).

Przy umowach tego rodzaju urząd, zawierający umowę, ma jaknajrychlej sporządzić decyzję, przewidzianą w §§ 10, względnie 11, 12 lub 13.

§ 15. Urzędy, które nie posiadają własnej kasy (posługują się kasami urzędów skarbowych), a zatem prowadzą „pamiętnik należytości biernych" (wzór 15 do § 75 Przepisów rachunkowo-kasowych — „Monitor Polski" Nr. 285 z 1931 r.,

Dz. Urz. Min. Skarbu z tegoż roku Nr. 45, poz. 564), oraz „księgę przychodów budżetowych" (wzór 12 do § 70 powołanych przepisów), mają uwidocznić treść decyzji w przedmiocie uiszczenia opłaty stemplowej ratami (§§ 10 — 14).

a) w „pamiętniku należytości biernych", gdy współkontrahent urzędu jest **wierzycielem,** uprawnionym do żądania należności umownej,

b) w „księdze przychodów budżetowych", gdy współkontrahent urzędu jest **obowiązanym** do wpłacania należności umownej.

Adnotacja, o której mowa, ma nastąpić w kolumnie „Uwagi", pod tym samym numerem bieżącym, pod którym jest zapisana odnośna należność umowna. W razie trwania umowy przez czas dłuższy, niż do końca okresu budżetowego, w którym należność umowną zapisano po raz pierwszy do jednej z wymienionych dwóch ksiąg, adnotacja ma być dokonywana corocznie aż do czasu zupełnego uiszczenia opłaty stemplowej.

W przypadku zanotowania treści decyzji w **„pamiętniku należytości biernych",** urząd przy każdem asygnowaniu raty należności umownej zarządza potrącenie opłaty stemplowej i uwidocznia w kolumnie „Uwagi" kwotę, która ma być potrącona. Wyjątek zachodzi:

1) w przypadku wymierzenia i uiszczenia opłaty tymczasowej (§ 11); w tym bowiem razie potrącanie opłaty stemplowej rozpoczyna się dopiero wówczas, gdy kwota opłaty stemplowej, obliczona według płatnych już rat należności umownej, przekroczyła kwotę opłaty tymczasowej,

2) w razie dozwolenia spłaty ratalnej przez Ministerstwo Skarbu (§ 13), wtedy potrącanie opłaty stemplowej odbywa się w terminach, podanych w decyzji Ministerstwa Skarbu,

3) w razie uiszczenia raty opłaty stemplowej znaczkami stemplowemi, umieszczonemi na rachunku (§ 10, ustęp przedostatni, zdanie drugie); wtedy bowiem urząd ogranicza się do umieszczenia w kolumnie „Uwagi" adnotacji: „Opłatę stemplową . . . . zł . . . gr. uiszczono znaczkami stemplowemi na rachunku".

W przypadku zaś uwidocznienie treści decyzji w „księdze przychodów budżetowych" urząd uwidocznia wpłaty na poczet opłaty stemplowej w tejże księdze, w kolumnie „Uwagi", a mianowicie na podstawie kwitów, przedstawianych przez współkontrahenta (§ 10, zdanie ostatnie); kwity te mają być załączone do akt, tyczących się danej umowy [12]).

§ 16. Urząd, posiadający własną kasę, prowadzi:

a) księgę ewidencyjną opłat stemplowych według załączonego wzoru 3

b) rejestr uiszczeń na poczet opłat stemplowych, według załączonego wzoru 4.

W „księdze ewidencyjnej" numeracja pozycyj biegnie bez żadnej przerwy, a zatem nie stosuje się do okresów budżetowych lub kalendarzowych. Księga ta ma być zaopatrzona w skorowidz alfabetyczny, wymieniający współkontrarentów oraz przy każdym stronicę dla niego przeznaczoną.

W „rejestrze uiszczeń" numeracja w kolumnie 1 biegnie bez przerwy przez cały okres budżetowy.

Każdą sprawę, w której została wydana decyzja w przedmiocie uiszczania opłaty stemplowej ratami (§§ 10 — 14), zapisuje się do „księgi ewidencyjnej", wymieniając w nagłówku: pozycję i współkontrahenta oraz wypełniając kolumnę 1; w razie wymierzenia opłaty tymczasowej (§ 11) wypełnia się nadto kolumny 2 i 3.

W przypadkach wymienionych w §§ 9 — 12 należy po upływie każdego terminu płatności raty należności umownej wypełnić kolumny 4— 7

Jeżeli nie było opłaty tymczasowej (11 oraz kolumny 2 i 3 księgi ewidencyjnej), to kwotę wpisaną do kolumny 7 zapisuje się równie do „rejestru uiszczeń", wypełniając kolumny 1 — 5: następnie wypełnia się kolumny 8 i 9 księgi ewidencyjnej, wpisując do kolumny 8 tę samą kwotę, która jest zapisana do kolumny 7.

Jeżeli uiszczono opłatę tymczasową, obliczoną według najniższej ilości świadczenia, albo według zaliczki (§ 11), to procedurę, opisaną w poprzednim ustępie, stosuje się dopiero od czasu, gdy suma kwot, zapisanych do kolumny 7 księgi ewidencyjnej, zrównała się z kwotą opłaty tymczasowej. Do tego czasu poszczególne kwestje, zapisane do kolumny 7, nie mają być przenoszone do rejestru uiszczeń; kolumny 8 i 9 księgi ewidencyjnej pozostają niewypełnione, a do kolumny 10 zapisuje się tę samą kwotę, która jest uwidoczniona w kolumnie 7.

Jeżeli po zapisaniu poszczególnej kwoty do kolumny 7 księgi ewidencyjnej okazuje się, że właśnie na skutek obliczenia tej raty opłaty stemplowej suma kwot, zapisanych do kolumny 7 (która po zapisaniu raty poprzedniej wynosiła mniej, niż opłata tymczasowa, uwidoczniona w kolumnie 2) **przewyższyła** opłatę tymczasową, (obliczoną według najniższej ilości świadczenia, albo według zaliczki), to należy zapisać: do kolumny 10 księgi ewidencyjnej — różnicę między opłatą tymczasową a osiągniętą na skutek raty poprzed-

[12]) Jeżeli na mocy umowy wydatek na opłatę stemplową ma ponieść w całości lub w części urząd, zawierający umowę, to postanowienia § 15 ulegają następującym modyfikacjom:

Zarówno w przypadku, gdy współkontrahent urzędu jest wierzycielem uprawnionym do żądania należności umownej, jakoteż, gdy współkontrahent urzędu jest obowiązanym do wpłacenia należności umownej, należy w „pamiętniku należytości biernych" w odpowiednich kolumnach uwidocznić — według treści decyzji (§§ 10 do 14 oraz odsyłacz 9 do § 10) — kwoty, które w danym okresie budżetowym mają być poniesione przez urząd, tytułem opłaty stemplowej.

Jeżeli urząd ma ponieść opłatę stemplową w całości, to nie należy już czynić żadnych adnotacyj w kolumnie „uwagi" pamiętnika należytości biernych ani też w księdze przychodów budżetowych; jeżeli zaś urząd ma ponieść opłatę tylko w części, to należy w kolumnie „Uwagi" pamiętnika należytości biernych, względnie w kolumnie „Uwagi" księgi przychodów budżetowych umieścić adnotację, tyczącą się tej części opłaty, którą ma uiścić współkontrahent.

niej sumą kwot, zapisanych do kolumny 7, a do kolumny 8 różnicę między ostateczną sumą kwot, zapisanych do kolumny 7, a opłatą tymczasową. Jeżeli np. opłata tymczasowa wynosi 1000 zł, rata ostatnia opłaty stemplowej 300 zł, a suma kwot, zapisanych do kolumny 7, z wyłączeniem raty ostatniej, 900 zł, to należy zapisać do kolumny 7 — 300 zł, do kol. 8 (oraz do rejestru uiszczeń) — 200 zł, (t. j. 1200 minus 1000), a do kolumny 10 — 100 zł, (t. j. 1000 minus 900).

W razie uiszczenia opłaty stemplowej zapomocą znaczków stemplowych, umieszczonych na rachunku (§ 10, ustęp przedostatni, zdanie drugie), nie uwidocznia się tej raty w rejestrze uiszczeń; w kolumnie 9 księgi ewidencyjnej umieszcza się adnotację: „Opłatę stemplową . . . . . . zł . . . . gr uiszczono znaczkami stemplowemi na rachunku".

Sposób prowadzenia ewidencji w razie zezwolenia przez Ministerstwo Skarbu na uiszczanie opłaty ratami (§ 13) ustali Ministerstwo Skarbu w każdym przypadku poszczególnym. Kwotę odsetek za odroczenie, obliczoną według wskazówek, zawartych w decyzji Ministerstwa Skarbu, należy uwidocznić w kolumnie 8 księgi ewidencyjnej oraz w kolumnie 5 rejestru uiszczeń czerwonym atramentem, poniżej kwoty opłaty stemplowej.

§ 17. Kwoty, wpisane do kolumny 5 rejestru uiszczeń (§ 16), należy za każdy miesiąc podsumować w ciągu pierwszych pięciu dni miesiąca następnego i w tymże terminie sumę w ten sposób obliczoną wnieść do kasy skarbowej przy deklaracji, w której należy podać że wpłata następuje „tytułem opłat stemplowych od umów", oraz wymienić czasokres, za który wpłata następuje. W razie wpisania do kolumny 5 (czerwonym atramentem) odsetek za odroczenie (§ 16, zdanie ostatnie), należy podsumować oddzielnie opłaty stemplowe i oddzielnie odsetki i również w deklaracji wymienić obie te sumy, określając sumę odsetek wyrazami „tytułem odsetek".

Urząd może dokonywać podsumowania i wpłaty częściej, niż raz na miesiąc.

Po wniesieniu do kasy urzędu skarbowego należy wypełnić kolumny 6 — 8 rejestru uiszczeń, uwidoczniając sumę odsetek za odroczenie w kol. 7 czerwonym atramentem.

c) Odwołania.

§ 18. Od wymiaru opłaty stemplowej, dokonanego przez urząd, który zawarł umowę (§ 4), jak również od wydanej przez ten urząd decyzji w przedmiocie uiszczania opłaty stemplowej ratami (§§ 10—12) może współkontrahent wnieść— na ręce urzędu, który wymierzył opłatę lub wydał decyzję — **odwołanie,** w ciągu miesiąca od daty zaświadczenia o wymiarze (§§ 6, 7, 11, 13), względnie od daty doręczenia decyzji (§§ 10 — 14) w przedmiocie uiszczania opłaty stemplowej ratami (art. 46 i 47 u. o. s., oraz § 95, punkt „h" r. w. s.). Odwołujący się ma do odwołania załączyć doręczony mu egzemplarz umowy lub jego odpis uwierzytelniony; jeżeli odwołanie jest skierowane przeciw decyzji w przedmiocie uiszczania opłaty stemplowej ratami, to należy do odwołania załączyć nadto ową decyzję lub jej odpis uwierzytelniony (art. 47 u. o. s.). Urząd, który zawarł umowę, przesyła odwołanie wraz ze swoją opinją tej **izbie skarbowej,** w której okręgu ma siedzibę (art 47 u. o. s.). Izba skarbowa zawiadamia o swem rozstrzygnięciu odwołującego się, oraz urząd, który wymierzył opłatę.

d) Szczegółowe objaśnienie przepisów o opłatach stemplowych od umów o dostawę lub robotę.

§ 19. Pismo, stwierdzające **zawarcie** umowy o **dostawę** (czyli o sprzedaż rzeczy ruchomych) lub o **robotę,** podlega opłacie stemplowej (w myśl punktu 4 art. 69, oraz w myśl punktu 4 art. 91 u. o. s.) tylko w przypadkach następujących:

1. gdy zostało sporządzone w formie aktu notarjalnego lub sądowego, albo notarjalnie lub sądownie uwierzytelnionego.

2. gdy umowę zawarto w formie aktu ściśle prywatnego (t. j. nie sporządzonego ani w formie notarjalnej, ani w formie sądowej, ani też nie uwierzytelnionego notarjalnie lub sądownie) i pismo takie **jest podpisane przez obie strony.**

Jeżeli zaś akt ściśle prywatny jest podpisany **tylko przez jedną stronę,** to podlega opłacie stemplowej tylko wówczas, gdy:

3. żadna ze stron umawiających się **nie prowadzi przedsiębiorstwa,** podlegającego podatkowi przemysłowemu, albo przedsiębiorstwa, które jest ustawowo zwolnione od tego podatku [13]), np.: gdy urząd państwowy, nie sprawujący zarządu przedsiębiorstwa państwowego, zawiera umowę z rolnikiem o dostawę produktów rolnych,

4. gdy wprawdzie bądź jedna strona, bądź obie strony prowadzą przedsiębiorstwo, określone tylko co w punkcie 3, atoli dana umowa o dostawę lub robotę **nie wchodzi w zakres** owego przedsiębiorstwa.

Z powyższego wynika, że jeżeli choćby tylko jedna ze stron umawiających się prowadzi przedsiębiorstwo, określone w punkcie 3, a dana umowa o dostawę lub robotę **wchodzi w zakres** owego przedsiębiorstwa, to pismo, stwierdzające **zawarcie** umowy, a sporządzone w formie aktu ściśle prywatnego, tylko **przez jedną stronę podpisanego,** nie podlega opłacie stemplowej. Zasadę tę stosuje się nietylko wówczas, gdy sporządzono tylko jedno pismo (podpisane przez jedną stronę, a wręczone stronie drugiej), lecz także wtedy, gdy umowa przyszła do skutku **drogą wymiany pism** (listów), z których każde jest podpisane tylko przez jedną stronę.

§ 20. **Oferta** zasadniczo nie podlega opłacie, gdyż sama przez się nie stwierdza zawarcia

---

[13]) Przedsiębiorstwa, ustawowo zwolnione od podatku przemysłowego wymieniają: art. 3, oraz art. 95, punkt 1-a ustawy z dn. 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 17, poz. 110).

umowy. Podlega opłacie tylko wyjątkowo, a mianowicie, gdy jest sporządzona w formie, podanej wyżej w punkcie 1 § 19 i zarazem wartość przedmiotu przewyższa 100 zł; w takim razie opłata przy wartości, nie przewyższającej 1000 zł, wynosi 2 zł, przy wartości wyższej, niż 1000 zł, opłata wynosi 5 zł (art. 139 u. o. s.).

Przyjęcie oferty podlega opłacie, gdy zachodzi jeden z warunków, podanych wyżej w punktach 1, 3 lub 4 §-u 19. W braku tych warunków przyjęcie oferty podlega opłacie tylko wówczas, gdy jest umieszczone na tym samym papierze, na którym jest wypisana oferta (wtedy bowiem zachodzi warunek, podany wyżej w punkcie 2 § 19); w tym wypadku stosuje się § 8.

„Zamówienie“ („zapotrzebowanie“), jeżeli następuje z powołaniem się na otrzymaną ofertę, podlega zasadom, podanym w ustępie poprzednim co do przyjęcia oferty. W braku takiego powołania się zamówienie należy uważać za ofertę.

Przyjęcie zamówienia stoi narówni z zamówieniem, dokonanem z powołaniem się na otrzymaną ofertę.

§ 21. Od pism, stwierdzających **zawarcie** umowy (o ile podlegają opłacie stemplowej), należy uiścić opłatę **procentową,** która wynosi:

a) w przypadkach kupna lasu na wyrąb — zawsze 1% od sumy należności,

b) w innych przypadkach: jeżeli którakolwiek ze stron umawiających się zawarła umowę **w zakresie swego przedsiębiorstwa,** podlegającego podatkowi przemysłowemu lub ustawowo zwolnionego od tego podatku — 0,2% od sumy należności,

c) jeżeli zaś dana umowa co do żadnego kontrahentów **nie wchodzi** w zakres przedsiębiorstwa, podlegającego podatkowi przemysłowemu lub ustawowo zwolnionego od tego podatku — 1% od sumy należności.

Nie pobiera się opłaty, gdy należność za sprzedane towary lub za roboty, które mają być wykonane, nie przewyższa 20 zł.

4. Opłaty stemplowe od pism, stwierdzających wykonanie umowy o dostawę lub robotę.

§ 22. Najbardziej typowem pismem, stwierdzającem wykonanie umowy o dostawę lub robotę, jest **rachunek,** t. j. pismo, sporządzone przez sprzedawcę (dostawcę) lub przez osobę, która zobowiązała się do wykonania roboty, stwierdzające całkowite lub częściowe wykonanie umowy przez wystawcę rachunku i wymieniające należność za dostarczone rzeczy ruchome lub wykonane roboty (bez względu na to, czy wystawca rachunku podpisał go lub czy swe nazwisko albo firmę uwidocznił w inny sposób, np. zapomocą pieczątki lub przez wystawienie rachunku na papierze firmowym).

Do pism, stwierdzających wykonanie umowy, należą nadto:

a) **potwierdzenie** odbioru towarów, względnie potwierdzenie wykonania roboty, wymieniające zarazem należność za towary, względnie za robotę,

b) potwierdzenie odbioru **ceny** z zaznaczeniem, że otrzymano ją za dostarczone towary, względnie potwierdzenie odbioru **wynagrodzenia,** z zaznaczeniem, że otrzymano je za wykonane roboty; zaznaczenie to może nastąpić bądź wyraźnie: przez wymienienie towarów względnie roboty, bądź pośrednio przez powołanie (w samem pokwitowaniu lub w asygnacji, na której ono jest wypisane) pozycji lub stronicy księgi, w której dana należność jest przypisana.

§ 23. Myślą przewodnią przepisów u. o. s., tyczących się pism, które stwierdzają **wykonanie** umowy, jest zasada, że przy jednej tranzakcji, mającej za przedmiot dostawę lub robotę, opłata **procentowa** należy się tylko **raz jeden** bez względu na ilość pism, wiążących się z tą tranzakcją.

Zgodnie z tą zasadą przewodnią, a w myśl art. 72, 73 i 90 u .o. s., pismo, stwierdzające wykonanie umowy, podlega opłacie tylko w przypadkach następujących:

a) gdy nie zostało sporządzone żadne pismo, stwierdzające **zawarcie** umowy, t. j. gdy umowę zawarto ustnie,

b) gdy wprawdzie zostało sporządzone pismo, stwierdzające zawarcie umowy, ale pismo to — w braku warunków, wymienionych wyżej w punktach 1 — 4 §-u 19 — nie podlega opłacie.

Jeżeli więc zachodzi przypadek, wymieniony wyżej w punktach „a“ lub „b“, to opłacie stemplowej podlega przedewszystkiem rachunek (§ 22, ustęp pierwszy).

Jeżeli w przypadku poszczególnym ani nie sporządzono pisma, stwierdzającego **zawarcie** umowy, a podlegającego opłacie, ani nie wystawiono rachunku, ale sporządzono **potwierdzenie odbioru** towarów, względnie potwierdzenie wykonania roboty, wymieniające zarazem należność za towary, względnie za robotę (§ 22, ustęp drugi, punkt „a“), w takim razie to potwierdzenie podlega opłacie **procentowej.**

Jeżeli wreszcie nie sporządzono ani pisma, podlegającego opłacie w myśl § 19, ani rachunku, ani potwierdzenia odbioru towarów, względnie potwierdzenia wykonania roboty, ale sporządzono potwierdzenie odbioru **ceny** z zaznaczeniem, że otrzymano ją za dostarczone towary, względnie potwierdzenie odbioru **wynagrodzenia,** z zaznaczeniem, że otrzymano je za wykonane roboty (§ 22, ustęp drugi, punkt „b“), w takim razie to potwierdzenie podlega opłacie procentowej.

Jeżeli nie sporządzono pisma, stwierdzającego zawarcie umowy i podlegającego opłacie procentowej, ale sporządzono co do tej samej należności kilka pism, stwierdzających wykonanie umowy (np. kilka rachunków równobrzmiących i nadto potwierdzenie odbioru towaru, oraz potwierdzenie odbioru ceny), to opłata **procentowa** należy się tylko **raz jeden,** a mianowicie od pisma pierwszego (art. 72 ustęp czwarty, w związku z art. 3 u. o. s.).

§ 24. Wysokość opłaty **procentowej** od pisma, stwierdzającego wykonanie umowy, jest taka sama, jakaby się należała, gdyby przy danej tranzakcji podlegało opłacie pismo, stwierdzające **zawarcie** umowy (§ 21).

W razie wykonywania umowy **częściami** (częściowego dostarczania towarów, częściowego wykonywania roboty, częściowego płacenia ceny) i sporządzenia pism (rachunków i t. p.), z których każde stwierdza wykonanie pewnej części zobowiązania, należy przy każdem takiem piśmie uiścić opłatę procentową, odpowiadającą odnośnej części.

§ 25. Rachunek bądź podlega opłacie **procentowej,** bądź nie podlega żadnej opłacie. To samo dotyczy potwierdzeń odbioru towarów oraz potwierdzeń wykonania roboty.

Natomiast od **potwierdzenia odbioru ceny** (wynagrodzenia), jeżeli ono nie podlega opłacie procentowej, a suma pokwitowania przewyższa 50 zł, należy uiścić opłatę w wysokości 25 gr (art. 136 u. o. s.).

Pokwitowanie, umieszczone na rachunku, tyczące się należności, stwierdzonej rachunkiem, nie podlega opłacie (art. 137, punkt 3 u. o. s.). Również nie należy się opłata w wysokości 25 gr od pokwitowania (nie podlegającego opłacie procentowej), jeżeli należność została wypłacona **czekiem** (art. 137, punkt 16 u. o. s.).

§ 26. Opłatę od pisma, stwierdzającego wykonanie umowy, należy uiścić bądź znaczkami stemplowemi, bądź gotówką — według zasady, podanej wyżej w § 5.

Uiszczenie **znaczkami stemplowemi** następuje (w myśl art. 74 i 138 u. o. s.) drogą skasowania ich przez przepisanie początkowemi lub końcowemi wyrazami pisma, albo datą skasowania i nazwiskiem lub firmą kasującego. W razie jednak wydania rachunku lub pokwitowania z **księgi grzbietowej** z pozostawieniem **talonu**, nakleja się znaczki stemplowe na linji, oddzielającej talon od pisma, przeznaczonego do wycięcia; znaczek stemplowy należy nakleić pionowo w ten sposób, aby jego część górna była zwrócona ku górnemu brzegowi księgi; po wycięciu pisma lewa połowa znaczka pozostaje na talonie, a prawa na wydanem piśmie (§ 49 r. w. s.). W razie wydania rachunku lub pokwitowania z księgi grzbietowej z pozostawieniem **kopji** nakleja się znaczki stemplowe na kopji, pozostającej w księdze i kasuje się je przez przepisanie początkowemi lub końcowemi wyrazami tekstu, albo datą skasowania, oraz nazwiskiem lub firmą kasującego; na wydanem piśmie należy (zapomocą pisma lub pieczęci) stwierdzić uiszczenie opłaty, wymieniając jej kwotę (np. słowami: „opłatę stemplową . . . . zł . . . gr uiszczczono znaczkami stemplowemi na kopji“).

Uiszczenie **gotówką** opłaty od pisma, stwierdzającego wykonanie umowy, może nastąpić w sposób dwojaki (art. 24 u. o. s., oraz §§ 37 — 40 r. w. s.):

a) przez przedstawienie owego pisma urzędowi skarbowemu i uiszczenie w kasie urzędu skarbowego kwoty, wskazanej w „poleceniu poboru“, które sporządza urząd skarbowy; w tym wypadku kasa urzędu skarbowego (oprócz wydania płatnikowi pokwitowania na zwyczajnym blankiecie) umieszcza na piśmie, podlegającem opłacie, zaświadczenie o wymiarze;

b) przez wpłacenie odnośnej kwoty w kasie urzędu skarbowego bez poprzedniego udania się do działu opłat stemplowych urzędu skarbowego, a na podstawie deklaracji; w tym wypadku kasa nie umieszcza zaświadczenia o wymiarze na piśmie, podlegającem opłacie, lecz wydaje na zwyczajnym blankiecie pokwitowanie, w którem powtarza dosłownie treść deklaracji.

§ 27. Jeżeli dostawca lub osoba, która wykonała robotę, przedstawia, celem uzyskania swej należności, rachunek nieopłacony lub niedostatecznie opłacony, to urząd, powołany do sporządzenia asygnacji — o ile nie ma zastosowania § 32 punkt b) — wzywa wystawcę rachunku (w najkrótszej drodze) do uiszczenia opłaty w terminie, który urząd równocześnie wyznacza, nadmieniając, że w razie niezastosowania się zostanie wymierzona nakazem płatniczym urzędu skarbowego opłata wraz z 25-krotną podwyżką. Aż do upływu wyznaczonego terminu, urząd wstrzymuje się ze sporządzeniem asygnacji; w razie bezskutecznego upływu terminu sporządza asygnację, zarazem jednak przesyła Urzędowi Skarbowemu (względnie Urzędowi Opłat Stemplowych), w którego okręgu urząd asygnujący ma siedzibę, „zawiadomienie o dostrzeżonem naruszeniu ustawy o opłatach stemplowych“ według wzoru 5 do § 78 r. w. s.

§ 28. Każdy urząd, który sporządza asygnację należności za dostarczone towary lub za wykonane roboty, albo zlecenie wypłaty, tyczące się takiej należności, ma ustalić na podstawie §§ 23 — 25, czy i w jakiej wysokości należy się przypadku poszczególnym opłata stemplowa od **pokwitowania** i w jaki sposób ma być uiszczona. Stosownie do wyniku urząd umieszcza na asygnacji i talonie, względnie na zleceniu wypłaty, odpowiednią klauzulę w formie następującej: „Opłatę od pokwitowania w kwocie . . . zł . . . . gr należy uiścić znaczkami stemplowemi na asygnacji (zleceniu wypłaty)“ lub „od pokwitowania nie należy się opłata stemplowa (art. . . . . . u. o. s.)“.

Asygnacyj i zleceń wypłaty, niezaopatrzonych w taką klauzulę, kasa nie realizuje, lecz zwraca natychmiast asygnację właściwemu urzędowi, a zlecenie wypłaty osobie, która je przedstawiła.

5. Opłata stemplowa od pokwitowania, niewymienionego w § 22.

§ 29. Pokwitowanie z odbioru sumy pieniężnej lub papierów wartościowych (w szczególności też weksli), niewymienione w § 22 (np. pokwitowanie, stwierdzające uiszczenie komornego, albo zwrot wadjum lub kaucji), podlega zasadni-

czo — w myśl art. 136 u. o. s. — opłacie w wysokości 25 gr.

Pokwitowania, zwolnione od opłaty w wysokości 25 gr, wymienia art. 137 u. o. s. Najważniejsze wyjątki zawierają: punkt 1 tego artykułu, według którego wolne są od opłaty pokwitowania, stwierdzające odbiór pieniędzy lub papierów wartościowych, których wartość nie przewyższa 50 zł, oraz punkt 16, w myśl którego jest wolne od opłaty pokwitowanie z odbioru czeku.

Do pokwitowań, o których mowa, stosuje się §§ 26 i 28.

6. Bezpośrednie uiszczanie opłat stemplowych.

§ 30. Izba Skarbowa — jak również Śląski Urząd Wojewódzki (Wydział Skarbowy) — może na mocy art. 25 u. o. s., oraz §§ 42 — 46 r. w. s. zezwalać poszczególnym podatnikom, co do poszczególnych rodzajów pism, podlegających opłatom stemplowym, na uiszczanie tych opłat nie znaczkami stemplowemi, lecz w ten sposób, że podatnik zapisuje każdą należną opłatę do specjalnego rejestru, rejestr ten w pewnych stałych terminach podsumowuje i kwotę tak obliczoną, wnosi do kasy skarbowej. Ta procedura nazywa się „bezpośredniem uiszczaniem opłat stemplowych".

Podatnik, któremu izba skarbowa zezwoliła na uiszczanie bezpośrednie, winien prowadzić „rejestr opłat stemplowych, uiszczanych bezpośrednio" według wzoru, który ustala izba skarbowa przy każdem zezwoleniu, stosownie do rodzaju opłat, których zezwolenie dotyczy. Na każdym egzemplarzu pisma, podlegającego uiszczeniu bezpośredniemu na mocy zezwolenia izby skarbowej, ma podatnik stwierdzić uiszczenie według następującego schematu: „Opłatę stemplową . . . . . . zł . . . gr [14]) uiścił (uiściła) bezpośrednio . . . . (imię i nazwisko lub firma) w . . . . (miejscowość), poz. rej. . . . . z r. . . ."; Izba skarbowa może zezwolić na niewymienianie pozycji rejestru, jeżeliby konieczność wymieniania pozycji rejestru nie dała się pogodzić z normalnym tokiem czynności przedsiębiorstwa. Izba skarbowa może zwolnić od prowadzenia rejestru, pod warunkiem utworzenia w jednej z ksiąg, które podatnik prowadzi dla swoich celów, kolumny przeznaczonej do uwidoczniania opłaty stemplowej. W takim razie należy na pismach, podlegających uiszczeniu bezpośredniemu, wymieniać — zamiast pozycji rejestru — odpowiednie oznaczenie, umożliwiające odszukanie odnośnej księgi i jej stronicy.

Osoba, która od izby skarbowej uzyskała zezwolenie na bezpośrednie uiszczanie opłat stemplowych, nietylko nie jest obowiązana, ale nawet nie ma prawa uiszczać znaczkami stemplowemi opłaty stemplowej od tych pism, które są objęte odnośną decyzją izby skarbowej (a zaniechać wpisania do „rejestru opłat stemplowych uiszczanych bezpośrednio"). Tyczy się to w szczególności pism, wystosowywanych do urzędów państwowych, względnie przedsiębiorstw państwowych (np. rachunków), jak również pism, stwierdzających zawarcie umowy z urzędem państwowym, względnie z przedsiębiorstwem państwowem, o ile jedne, względnie drugie pisma są objęte decyzją izby skarbowej, zezwalającą na uiszczenie bezpośrednie. Jeżeli zatem izba skarbowa zezwoliła na bezpośrednie uiszczanie opłat stemplowych od umów pewnego rodzaju, to w razie zawarcia umowy tego właśnie rodzaju **z urzędem państwowym** lub z przedsiębiorstwem państwowem nie mają zastosowania art. 32 u. o. s., ani też §§ 3 — 17, oraz 27 niniejszej instrukcji.

§ 31. Izby skarbowe, o ile zezwolą na bezpośrednie uiszczanie opłat od pokwitowań z odbioru sumy pieniężnej (§ 22, punkt „b", oraz § 29), zaznaczą w decyzji, zawierającej to zezwolenie, że ono nie obejmuje pokwitowań, umieszczonych na asygnacjach (zleceniach wypłaty), sporządzanych przez urzędy państwowe (względnie zarządy przedsiębiorstw państwowych). Opłaty zatem od pokwitowań, umieszczonych na asygnacjach, nie mogą być uiszczane „bezpośrednio".

Natomiast mogą być uiszczane „bezpośrednio" opłaty od umów, wymienionych w §§ 9 — 11. Jeżeli więc pewna osoba sporządza stale lub w regularnych odstępach czasu pisma, stwierdzające zawarcie umowy, mającej za przedmiot świadczenie, którego ilość nie może być oznaczona zgóry przy zawaciu umowy, to izba skarbowa może na prośbę tej osoby zezwolić na „bezpośrednie" uiszczanie poszczególnych rat opłaty stemplowej.

Jeżeli umowa tego rodzaju została zawarta z urzędem państwowym, to urząd ten — w razie okazania mu przez współkontrahenta decyzji izby skarbowej, zezwalającej na „bezpośrednie uiszczanie" rat opłaty stemplowej — ma ograniczyć się do umieszczenia na obu egzemplarzach umowy zaświadczenia następującej treści: „Opłata stemplowa zostanie uiszczona ratami (art. 9 i 25 u. o. s.) w sposób, wskazany w decyzji izby skarbowej w . . . . . . z dn. . . . . . L. . . .".

§ 32. „Bezpośrednie uiszczanie" opłat stemplowych jest dopuszczalne również:

a) co do rachunków, **wystawianych** przez urzędy państwowe lub zarządy przedsiębiorstw państwowych.

b) co do rachunków, nieopłaconych przez wystawcę, a przedstawionych urzędowi państwowemu lub zarządowi przedsiębiorstwa państwowego.

Urzędy państwowe mogą wprowadzić u siebie ten sposób uiszczania — bądz co do obu rodzajów rachunków (określonych pod „a" i „b"), bądź tylko co do jednego rodzaju — bez uprzedniego zezwolenia izby skarbowej. Mają jednak:

1. o tem swojem postanowieniu zawiadomić izbę skarbową, w której okręgu urząd, wprowadzający u siebie bezpośrednie uiszczanie, ma sie-

---

[14]) Należy podać łączną sumę opłaty wraz z dodatkiem 10%-owym.

dzibę -- podając dzień, od którego system, o którym mowa, będzie stosowany, oraz załączając wzór „rejestru opłat stemplowych, uiszczanych bezpośrednio",

2. stosować się ściśle do przepisów, zawartych w § 30,

3. zastosować się do ewentualnych wniosków izby skarbowej, tyczących się układu „rejestru opłat stemplowych uiszczanych bezpośrednio".

7. Postanowienia przejściowe.

§ 33. Jeżeli pismo, stwierdzające umowę, wymienioną w §§ 9 lub 11 lub 14, sporządzono przed wejściem w życie u. o. s., t. j. przed dniem 1 stycznia 1927 r., to do świadczeń, należnych na mocy takiej umowy od dnia 1 stycznia 1928 r., stosuje się nie te przepisy, które obowiązywały w dniu sporządzenia takiego pisma, ale nową ustawę o opłatach stemplowych (§ 195 r. w. s.). W szczególności więc, jeżeli stawka opłaty, ustanowiona, co do umów danego rodzaju w nowej ustawie, jest bądź wyższa, bądź niższa od stawki, przewidzianej w przepisach dawniejszych, stosuje się od dnia 1 stycznia 1928 r. stawkę nową.

§ 34. Instrukcja niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w „Monitorze Polskim".

Minister Skarbu:

(—) Wł. Zawadzki.

Wzór 1 do § 10.

Dyrekcja Lasów Państwowych

w. . . . . . .

L. . . .

W każdem piśmie, tyczącem się sprawy niniejszej, należy przytoczyć liczbę obok wymienioną.

Decyzja w przedmiocie opłaty stemplowej.

wydana na mocy art. 32 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. z r. 1932 Nr. 41, poz. 413) oraz § 77 rozporządzenia wykonawczego z dnia 10 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 99, poz. 842).

Do

Spółki Akcyjnej „Zakłady Przemysłowo-Leśne

w . . . . . .

Przedmiot opłaty: Umowa z dnia 15 stycznia 1933 r. o dzierżawę tartaku państwowego w N. . . . . oraz kolejki i bocznicy kolejowej, tudzież o sprzedaż drewna do przeróbki na tym tartaku.

Wysokość opłaty: 1. (na mocy art. 88 powołanej ustawy) 1% z 10% dodatkiem nadzwyczajnym:

od łącznej sumy tenut dzierżawnych za prawo korzystania z tartaku, kolejki i bocznicy (§§ 13, 14 i 18 umowy), przypadających za cały czas trwania umowy, z doliczeniem wartości świadczeń, obciążających Spółkę ,a wyszczególnionych w §§ 3, 5, 7, 8, 12 i 15 umowy;

2. (na mocy art. 67 powołanej ustawy) 0,2% z 10% dodatkiem nadzwyczajnym:

od łącznej ceny kupna za drewno (§§ 9 i 10 umowy).

Terminy i sposób uiszczania:

Ad 1. Rady opłaty stemplowej uiszczać należy co kwartał w kasie Nadleśnictwa A, równocześnie z ratami dzierżawnemi za korzystanie tartaku i z kolejki (§§ 13 i 14 umowy).

Podstawę do obliczenia każdej poszczególnej raty opłaty stanowi suma rat dzierżawnych za tartak i kolejkę, wpłacana za poszczególny wartał.

Do sumy tej należy:

a) stale doliczać:

przy ratach, płatnych dnia 15 września każdego roku, kwotę, przypadającą na Spółkę za żytkowanie przez nią bocznicy kolejowej w N. w ubiegłym okresie obrachunkowym (§ 18 umowy),

przy ratach, płatnych dnia 15 grudnia każdego roku, kwoty, uiszczone tytułem premij ubezpieczeniowych (§ 7 umowy), oraz wartość roboty przetarcia drewna (§ 12 umowy) po potrąceniu kosztów własnych (zwróconych przez Dyrekcję Lasów Państwowych);

b) jednorazowo doliczyć:

przy racie, płatnej dnia 15 czerwca 1933 r., koszty wykończenia budowy leśniczówki (§ 8, punkt 1 umowy) i dwóch gajówek (§ 8, punkty 2 i 3 umowy) — z wyłączeniem wartości materjału drzewnego, dostarczonego przez Dyrekcję Lasów Państwowych:

przy racie, płatnej dnia 15 września 1933 r., koszty budowy trzech gajówek z zabudowaniami gospodarczemi i studniami betonowemi (§ 8, ustęp ostatni umowy);

przy racie, płatnej dnia 15 grudnia 1933 r., koszty budowy domu mieszkalnego dla administracji tartaku (z wyłączeniem wartości materjału drzewnego, dostarczonego przez Dyrekcję Lasów Państwowych) — (§ 5 umowy) oraz koszty budowy kolejki leśnej (§ 15 umowy);

przy racie ostatniej wartość zakupionych przez Spółkę maszyn oraz ich części, tudzież pasów transmisyjnych i pił trakowych (§ 3 umowy), jak również koszty budowy domów mieszkalnych dla robotników—z wyłączeniem materjału drzewnego, dostarczonego przez Dyrekcję Lasów Państwowych (§ 5 umowy).

Ad 2. Raty opłaty stemplowej uiszczać należy w kasie Nadleśnictwa A, równocześnie z ratami należności za drewno. Należy zatem w dniu 1 października każdego roku uiścić opłatę od 10%-ej zaliczki (§ 10, punkt 1 umowy), a do

dnia 1 lipca każdego roku opłatę od pozostałych 90% należności (§ 10, punkt 2 umowy).

Odwołanie można wnieść — w ciągu miesiąca od doręczenia niniejszej decyzji — do Dyrekcji Lasów Państwowych w. . . . . .

Data . . . .

Podpis:

Dyrektor Lasów Państwowych.

Wzór 2 do § 10.

Częściowy odpis umowy z dnia 15 stycznia 1933 r., zawartej między Dyrekcją Lasów Państwowych w. . . . . . . imieniem Skarbu Państwa a Spółką Akcyjną p. f. „Zakłady Przemysłowo-Leśne . . . .“.

§ 1.

Skarb Państwa oddaje Spółce w dzierżawę tartak państwowy w N. . . . . wraz z maszynami i urządzeniami technicznemi, budowlami i pomocniczemi instalacjami.

§ 2.

Czas trwania umowy ustanawia się od dnia 15-go marca 1933 r. do dnia 1 lipca 1942 r. bez możności milczącej prolongaty.

§ 3.

Przedmiot dzierżawy dzierżawca obowiązuje się utrzymać w całości i konserwować w należyty sposób, zużyte maszyny i ich części zamienić na nowe, wszystko to swoim trudem i kosztem, aby w chwili ekspiracji umowy przekazać cały objekt w stanie zupełnie zdatnym do użytku i nie gorszym, niż został dzierżawcy przekazany w dniu objęcia dzierżawy . . . Wszystkie pasy transmisyjne bez względu na to, jakie i w jakim stanie były dzierżawcy przekazane, dzierżawca winien zwrócić wyłącznie skórzane i nowe. Również piły trakowe, godnie z aktem przyjęcia, winny być zwrócone zupełnie nowe.

§ 4.

Dla umożliwienia pełnej pracy tartaku, Dyrekcja dodała dzierżawcy, tytułem najmu, dodatkową lokomobilę o sile 60 HP., którą dzierżawca własnym kosztem i staraniem przewiózł, wyremontował i zainstalował na tartaku. Wzamian dzierżawca przekazał na rzecz Skarbu podwójną cyrkularkę, jako dodatkową do istniejących pojedyńczych cyrkularek, bez żądania od Skarbu jakiegokolwiek odszkodowania.

§ 5.

Dzierżawca zobowiązuje się w terminie do dnia 1-go października 1933 r. wybudować swoim kosztem i staraniem, zgodnie z planem, zatwierdzonym przez dyrekcję, dom mieszkalny dla administracji tartaku, w miejscu przez Dyrekcję wskazanem . . . . Niezależnie od powyższego, o ile zajdzie potrzeba budowy domów mieszkalnych dla robotników, to dzierżawca winien te budowle wystawić własnym kosztem i staraniem według planów, zatwierdzonych przez Dyrekcję. Materjał drzewny, przewidziany zatwierdzonym przez Dyrekcję kosztorysem, w stanie okrągłym na pniu będzie wydany dzierżawcy bezpłatnie, resztę zaś materjałów dzierżawca opłaca z własnych funduszów. Wzniesione przez dzierżawcę budynki, po ekspiracji umowy, względnie w razie jej rozwiązania, przechodzą bezpłatnie na rzecz Skarbu Państwa.

§ 7.

Dzierżawca obowiązany jest tartak, jakoteż wszystkie budowle, objęte niniejszą umową, zaasekurować własnym kosztem i staraniem do wysokości, wskazanej przez Dyrekcję Lasów Państwowych.

§ 8.

W pierwszym rzędzie dzierżawca obowiązany jest zakończyć własnym kosztem i staraniem budowę:

1. leśniczówki (kompletu), wzniesionej w Nadleśnictwie A,

2. gajówki (kompletu), wzniesionej w Nadleśnictwie B,

3. gajówki (kompletu), wzniesionej w Nadleśnictwie C.

Ostateczne wykończenie wyżej wyszczególnionych budowli dzierżawca obowiązany jest dokonać w nieprzekraczalnym terminie od dnia 1 maja 1933 r. i w tymże terminie zdać je miejscowym Nadleśnictwom do użytku.

Niezależnie od powyższego, dzierżawca obowiązany jest wybudować swoim kosztem i staraniem, w miejscu wskazanem przez Dyrekcję według planów, sporządzonych przez Dział Techniczny Ministerstwa Rolnictwa, nowe trzy gajówki wraz z zabudowaniami gospodarczemi i studniami betonowemi i przekazać je do użytku właściwym Nadleśnictwom w terminie do dnia 1 września 1933 r. bez potrzeby wzywania i stawiania w zwłoce. Materjał drzewny w stanie okrągłym na pniu w ilościach, przewidzianych zatwierdzonym przez Dyrekcję kosztorysem, będzie wydany dzierżawcy bezpłatnie, koszta zaś reszty materjałów budowlanych obciążają wyłącznie i całkowicie dzierżawcę.

§ 9.

Dyrekcja zobowiązuje się sprzedawać, a dzierżawca zobowiązuje się kupować corocznie w trakcie trwania niniejszej umowy drewno użytkowe sosnowe i świerkowe do przeróbki na tartaku w formie dłużyc lub wyżynków nie krótszych, jak 6 mb., wyrobionych w cieńszym końcu od 18 cm. włącznie i wyżej w ilości corocznie mniej więcej po 16.000 m^3.

§ 10.

Za drewno dzierżawca obowiązany jest płacić należność w kasie Nadleśnictwa w. . . po cenie taksy zasadniczej, obowiązującej Nadleśnictwa, z których drewno pochodzi, w dniu podpisania protokółu zdawczo-odbiorczego, przyczem należność tę dzierżawca obowiązany jest regulować w sposób następujący:

1) przed rozpoczęciem przyjmowania drewna w odnośnej kampanji, a mianowicie w dniu 1 października każdego roku, dzierżawca winien zapłacić 10% (dziesięć procent) przybliżonej ogólnej należności za mające być w danym roku przekazane drewno kontyngensowe,

2) pozostałe zaś 90% należności dzierżawca winien zapłacić gotówką w terminie do dnia 1 lipca następnego roku kalendarzowego.

§ 12.

Dzierżawca obowiązuje się przecierać na żądanie Dyrekcji w wymiarach, podanych przez Dyrekcję, rok rocznie drewno, stanowiące własność Skarbu w ilości 1500 m^3 za zwrotem faktycznie poniesionych przez dzierżawcę bezpośrednich kosztów przetarcia, bez doliczenia kosztów handlowych, amortyzacyjnych i oprocentowania kapitału. Wszystkie zamówienia Dyrekcji, względnie Nadleśnictwa w wyżej określonych granicach winny być wykonane przez dzierżawcę w terminach zgóry przez Dyrekcję ustalonych z pierwszeństwem przed innemi zamówieniami.

§ 13.

Tytułem rocznej tenuty dzierżawnej za prawo korzystania z tartaku państwowego w N. . . dzierżawca obowiązany jest płacić gotówką do kasy Nadleśnictwa w A. . ., począwszy od dnia 15-go marca 1933 r., równowartość 5.380,37 m^3 drewna użytkowego grubszego, sosnowego na pniu, o średnicy 21 — 30 cm., mierzonej w połowie długości, ocenionego według ceny taksy zasadniczej, obowiązującej na terenie Dyrekcji Lasów Państwowych w . . . . w dniu płatności, w I klasie wartościowej. W powyższy sposób określoną tenutę dzierżawną dzierżawca obowiązany jest płacić w czterech równych ratach kwartalnych, płatnych zgóry bez wzywania i stawienia w zwłoce.

§ 14.

Łącznie z tartakiem, dzierżawcy zostaną przekazane protokólarnie istniejące na terytorjum Nadleśnictwa A. i B. kolejki wraz z taborem kolejkowym. Opłata dzierżawna tak za kolejkę, jakoteż za korzystanie z taboru kolejkowego, według norm dzierżawnych, jakie będą w odnośnym czasie obowiązywały na terenie Dyrekcji, względnie dotyczących Nadleśnictwa, reguluje dzierżawca w kasie Nadleśnictwa A. okresami kwartalnemi zgóry, począwszy od dnia 15 marca 1933 r.

§ 15.

Dzierżawca obowiązuje się wybudować własnem staraniem i kosztem 15 klm. kolejki leśnej dla trakcji konnej na terenie Nadleśnictwa B. najpóźniej do dnia 1 października 1933 r.

§ 18.

Za zużytkowanie bocznicy kolejowej w N. . . . . należności, przypadające Ministerstwu Komunikacji tytułem tenuty dzierżawnej, regulowane będą przez dzierżawcę i Dyrekcję, w stosunku proporcjonalnym do ilości ładowanego przez dzierżawcę i Dyrekcję drewna, przyczem wynikające z tego tytułu rachunki pokrywane będą narazie całkowicie przez dzierżawcę, przypadającą zaś ewentualnie należnością od Dyrekcji uznawany będzie rachunek firmy 1 lipca każdego roku, jako w dacie, zamykającej rok obrachunkowy z dzierżawcą.

Wzór 3 do § 16

Stronica.....................

KSIĘGA EWIDENCYJNA OPŁAT STEMPLOWYCH OD UMÓW.

Pozycja niniejszej księgi................................. z

Nazwisko i imię (firma, nazwa) oraz siedziba współkontrahenta...

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Data, liczba i treść decyzji w przedmiocie uiszczania opłaty stemplowej ratami	Opłata tymczasowa		Raty należności umownej			Raty opłaty stemplowej				UWAGI
	kwota	data uiszczenia i pozycja dziennika przychodu kasy urzędu skarbowego oraz nazwa kasy	czasokres za który należy się rata	kwota raty należności umownej	termin płatności raty	opłata stemplowa obliczona w/g kwoty podanej w kol. 5	kwota należna		kwota nienależna (z powodu nieprzekroczenia kwoty opłaty tymczasowej)	
								pozycja rejestru uiszczeń		
	zł. | gr.			zł. | gr.		zł. | gr.	zł. | gr.		zł. | gr.	

Wzór 4 do § 16

REJESTR UISZCZEŃ NA POCZET OPŁAT STEMPLOWYCH.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Pozycja niniejszego rejestru	Pozycja księgi ewidencyjnej	Nazwisko i imię (firma, nazwa) oraz siedziba kontrahenta	Termin płatności raty należności umownej	Opłata stemplowa	Wniesiono do kasy skarbowej			UWAGI
					za czas od.......................... do..........................	kwota uiszczona	Data uiszczenia i pozycja dziennika przychodu kasy skarbowej	
				zł. | gr.		zł. | gr.		

z 27 stycznia Nr. 22 Rok 1933

Poz. 29. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 10 stycznia 1933 r. o organizacji wewnętrznej Dyrekcji Państwowego Monopolu Spirytusowego.

Poz. 30. Okólnik Ministerstwa Skarbu T. 2 z dnia 18 stycznia 1933 r. L. D. IV. 1347/2/33 w sprawie clenia niektórych towarów.

z 28 stycznia Nr. 23 Rok 1933

Poz. 31. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 10 stycznia 1933 roku o organizacji wewnętrznej Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

z 30 stycznia Nr. 24 Rok 1933

Poz. 32. Zarządzenie o nadaniu Krzyża Niepodległości z mieczami poległym i zmarłym Powstańcom 1863 r.

Poz. 33. Zarządzenie o nadaniu Krzyża Niepodległości z mieczami, Krzyża Niepodległości i Medala Niepodległości.

z 31 stycznia Nr. 25 Rok 1933

Poz. 34. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 24 stycznia 1933 r. o wartości jednego grama czystego złota.

Poz. 35. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 10 stycznia 1933 r. o organizacji wewnętrznej Dyrekcji Polskiego Monopolu Solnego.

Poz. 36. Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 20 stycznia 1933 r. L. D. IV. 986/1/33 w sprawie zwolnienia od cła druków, dotyczących zagranicznej propagandy turystycznej.

V.

Zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych.

1.

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 13 stycznia 1933 roku

w sprawie specjalnego kursu daktyloskopijno-fotograficznego dla szeregowych Policji Państwowej.

Na podstawie art. 44 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o Policji Państwowej, w brzmieniu obwieszczenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 5, poz. 27), zarządzam utworzenie przy Szkole dla oficerów w Warszawie, w terminie do dnia 15 lutego 1933 r. — 4-miesięcznego specjalnego kursu daktyloskopijno-fotograficznego dla szeregowych Policji Państwowej.

Kurs liczyć będzie do 30 uczniów.

Program kursu w załączniku.

Ocena postępów w nauce odbywać się będzie tak samo, jak w Normalnych Szkołach Fachowych dla Szeregowych (Rozp. M. S. Wewn. z dnia 16.III.1929 r. o wyszkoleniu zawodowem oraz o zasadach doszkalania szeregowych Policji Państwowej — Dz. Urz. M. S. W. Nr. 3, poz. 77) z tem, że z przedmiotów wymienionych w załączonym programie ocena ma mieć miejsce przynajmniej dwukrotnie w ciągu kursu, o ile na przedmiot przypada ponad 50 godzin wykładowych (zajęć praktycznych), a przynajmniej jeden raz w ciągu kursu, o ile na przedmiot przypada od 20 do 50 godzin wykładowych (zajęć praktycznych).

Każdy uczeń, kończący kurs ten z wynikiem dodatnim, a więc z oceną końcową conajmniej „dostatecznie“, otrzymuje potwierdzenie tego na piśmie w postaci świadectwa szkolnego.

Wyznaczenie fachowo-naukowego kierownictwa kursu oraz jego personelu, wyznaczenie kandydatów na kurs, ustalenie wzoru świadectwa, jak również wydanie innych zarządzeń, mających na celu wykonanie niniejszego zarządzenia — powierzam Komendantowi Głównemu P. P.

Minister
(—) **Bronisław Pieracki.**

Załącznik do zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 stycznia 1933 r.

PROGRAM

specjalnego kursu daktyloskopijno-fotograficznego dla szeregowych Policji Państwowej.

Grupa I.

		Ilość godzin
1)	Daktyloskopja (sporządzenie odcisków linij papilarnych palców normalnych, zniekształconych, dłoni, podeszew oraz daktyloskopowanie zwłok ludzkich. Organizacja służby daktyloskopijnej).	21
2)	Systemy rejestracyjne	110
3)	Ujawnianie i utrwalanie śladów linij papilarnych, znalezionych na miejscu przestępstwa oraz ekspertyza daktyloskopijna	23
4)	Ćwiczenia praktyczne	120

Grupa II.

Fotografja 100
(Optyka. Chemja fotograficzna. Technika fotograficzna. Fotografja metryczna. Ćwiczenia praktyczne).

VI.

Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

2.

Okólnik Nr. 1

z dnia 5 stycznia 1933 r.

(Apr. 26/20) o kontroli przemiału.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 sierpnia 1932 r. o przemiale żyta (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 695) ustalony został przemiał żyta na poszczególne typy mąki dla celów handlu wewnętrznego.

W związku z powyższem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, iż w wypadku uzasadnionego podejrzenia, iż w poszczególnych młynach dokonywany jest przemiał żyta na typy mąki, nieodpowiadające wymogom § 1 wspomnianego rozporządzenia przy uwzględnieniu §§ 2 i 3 tegoż rozporządzenia, — należy, celem stwierdzenia procentowości danego przemiału, przesyłać próbki zakwestjonowanej mąki do zbadania w jednym z państwowych zakładów badania żywności, względnie w takimże zakładzie samorządowym, o ile badania w takim zakładzie nie pociągają za sobą wydatków ze strony władz administracji ogólnej.

Jednocześnie wobec powyższego oraz w związku z okólnikiem Nr. 14 z dnia 3.X.1932 r. Nr. Apr. 1260/1/p, w którym to okólniku zostały ustalone wytyczne polityki aprowizacyjnej w zakresie regulowania cen mąki i pieczywa, — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, iż tracą moc obowiązującą następujące zarządzenia okólne Ministerstwa:

1. pismo okólne z dnia 8.VI.1926 r. Nr. SA. 1219 w sprawie czuwania nad niepodwyższaniem cen (Zb. Zarz. Min. Spr. Wewn. str. 115, poz. 2),
2. okólnik Nr. 132 z dnia 19.VII.1928 r. Nr. Apr. 568/3 w sprawie wyznaczania cen na przedmioty powszedniego użytku (Zb. Zarz. Min. Spr. Wewn. str. 116, poz. 5),
3. pismo okólne z dnia 31.VIII.1927 r. Nr. SG. 3744 w sprawie notowań cen chleba (Zb. Zarz. Min. Spr. Wewn. str. 119, poz. 1),
4. okólnik Nr. 106 z dnia 25.VI.1928 r. Nr. Apr. 640/1 w sprawie cen chleba (Zb. Zarz. Min. Spr. Wewn. str. 122, poz. 4),
5. pismo okólne z dnia 22.IX.1928 r. Nr. Apr. 850/1 w sprawie ograniczeń przemiałowych i zakazu wypieku chleba pszenno-żytniego (Zb. Zarz. Min. Spr. Wewn. str. 123, poz. 5),
6. pismo okólne z dnia 13.XI.1928 r. Nr. Apr. 1056/1 w sprawie cen chleba w ważniejszych ośrodkach województw (Zb. Zarz. Min. Spr. Wewn. str. 123, poz. 7),
7. okólnik Nr. 125 z dnia 17.XI.1928 r. Nr. Apr. 1090/1 w sprawie czuwania nad jakością chleba żytniego (Zb. Zarz. Min. Spr. Wewn., str. 124, poz. 8),
8. pismo okólne z dnia 16.III.1929 r. Nr. Apr. 1503/1 w sprawie cen chleba (Zb. Zarz. Min. Spr. Wewn. str. 124, poz. 11),
9. pismo okólne z dnia 28.IV.1930 r. Nr. Apr. 244/1 w sprawie cen chleba (Zb. Zarz. Min. Spr. Wewn. str. 125, poz. 13),
10. okólnik Nr. 120 z dnia 9.VII.1928 r. Nr. Apr. 323/10 w sprawie przesyłania prób zaczynów i mąki (Zb. Zarz. Min. Spr. Wewn. str. 764, poz. 1),
11. okólnik Nr. 228 z dnia 17.XI.1928 r. Nr. Apr. 891/5 w sprawie normalizacji przemiału żyta i pszenicy (Zb. Zarz. Min. Spr. Wewn., str. 764, poz. 2),
12. okólnik Nr. 248 z dnia 11.XII.1928 r. Nr. Apr. 1196/1 w sprawie normalizacji przemiału (Zb. Zarz. Min. Spr. Wewn. str. 764, poz. 3),
13. okólnik Nr. 257 z dnia 17.XII.1928 r. Nr. Apr. 639/14 w sprawie typów mąki żytniej (Zb. Zarz. Min. Spr. Wewn. str. 766, poz. 4),
14. okólnik Nr. 64 z dnia 19.III.1929 r. Nr. Apr. 1497 w sprawie typu mąki żytniej (Zb. Zarz. Min. Spr. Wewn. str. 767, poz. 6),
15. pismo okólne z dnia 15.X.1929 r. Nr. Apr. 1196/47 w sprawie nowego typu mąki żytniej (Zb. Zarz. Min. Spr. Wewn. str. 767, poz. 7),
16. pismo okólne z dnia 24.IV.1930 r. Nr. Apr. 223/1 w sprawie ustalenia cen mąki żytniej (Zb. Zarz. Min. Spr. Wewn. str. 772, poz. 9),
17. pismo okólne z dnia 11.XII.1930 r. Nr. Apr. 244/12 w sprawie ceny chleba żytniego i pieczywa pszennego (Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr. 20, poz. 413),
18. pismo okólne z dnia 13.V.1931 r. Nr. Apr. 570/88 w sprawie regulowania cen chleba (Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr. 5, poz. 145).

3.

Okólnik Nr. 2

z dnia 13 stycznia 1933 r.

(Wojsk. G/24) o obliczaniu wysokości wynagrodzenia za kwatery stałe dostarczone przez gminy.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Na tle ustalania wysokości opłat za dostarczone przez zarządy gminne pomieszczenia na cele kwaterunku stałego zachodzą nieporozumie-

nia pomiędzy zarządami gminnemi, a komendami garnizonów. Jak to Ministerstwo Spraw Wewnętrznych ustaliło na podstawie zebranego materjału, zdarzające się nieporozumienia powstają wskutek żądania przez gminy za dostarczone pomieszczenia wygórowanego wynagrodzenia, prawnie nieuzasadnionego na skutek mylnego rozumienia odnośnych przepisów.

Wobec tego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zarządza stosowanie się do następujących wyjaśnień i dyrektyw:

Wysokość wynagrodzenia za dostarczone przez gminy pomieszczenia w nieruchomościach własnych.

Mimo wyjaśnienia już w wydanym przez Ministerstwo Spraw Wojskowych, a podanym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do wiadomości Panów Wojewodów przepisie Nier-1 (art. 7 zał. 7 do przepisu), że za pomieszczenia dostarczone przez gminy w nieruchomościach własnych należy się wynagrodzenie ustalone w tabeli załączonej do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11.VII.27 r. (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 623) bez żadnych dopłat, niektóre gminy żądają wynagrodzenia przewyższającego stawkę taryfową. Żądanie wyższego wynagrodzenia nie będzie uwzględniane, jako prawnie nieuzasadnione.

Wyjaśniający przepis art. 7 zał. 7 do Nier-1 jest wiążący, opiera się bowiem na postanowieniach art. 13 ustawy z dn. 15.VII.1925 r. o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju i § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 11.VII. 1927 r.

W szczególności ustęp 3 art. 13 ustawy wyraźnie stanowi, że gminie będzie zwracane 2/3 różnicy pomiędzy wynagrodzeniem taryfowem, opłacanem przez Skarb Państwa, a płaconem przez gminę za wynajmowane przez nią pomieszczenie, a więc jedynie tylko w wypadkach gdy gmina zmuszoną była pomieszczenie wynająć od osób trzecich i gdy wynajęcie nastąpiło za cenę wyższą od stawki taryfowej.

Gdy zatem warunek wynajęcia pomieszczenia od osób trzecich nie istnieje wskutek tego, że gmina mogła pomieszczenie na kwaterę dostarczyć w nieruchomościach własnych, do czego w myśl art. 12 ustawy jest w pierwszym rzędzie obowiązaną i nie była zmuszoną uciekać się do tego drugiego środka, jakim jest wynajęcie pomieszczenia na kwaterę od osób trzecich, to uprawniona ona jest do otrzymania wynagrodzenia jedynie tylko taryfowego bez żadnych dopłat. Jako właścicielka nieruchomości, gmina w tym wypadku umowy na wynajem danego pomieszczenia z nikim nie zawiera i żądanej bezpodstawnie dopłaty, czy różnicy nikomu nie wypłaciłaby.

Obliczanie różnicy pomiędzy wynagrodzeniem taryfowem, a czynszem faktycznie płaconym za pomieszczenia wynajmowane przez gminy.

Zdarzyły się wypadki, że gminy (magistraty) przy obliczaniu różnicy pomiędzy płaconym faktycznie czynszem, a wynagrodzeniem taryfowem brały za podstawę kwotę potrącaną zakwaterowanemu według protokółu komisyj czynszowych, zamiast właściwą stawkę taryfową ustaloną w tabeli do rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 11.VII.1927 r.

Obliczanie takie jest niezgodne z obowiązującemi przepisami. W szczególności w myśl art. 10 ustawy o zakwat. wojska w czasie pokoju — Skarb Państwa ściąga od osób wojskowych opłatę za kwatery, oznaczoną w rozporządzeniu Rady Ministrów z dn. 29.VIII.1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 705). Wysokość tych opłat nie zależy ani od ceny, którą gmina faktycznie płaci za dostarczone pomieszczenia na kwatery ani od wynagrodzenia taryfowego, które Skarb Państwa wypłaca gminom na podstawie art. 13 ustawy, wobec czego wysokość ściąganych od zakwaterowanych opłat nie może mieć żadnego wpływu na rozrachunek pomiędzy Skarbem Państwa lub Funduszem Kwaterunku Wojskowego, a gminą, który powinien odbyć się ściśle w myśl art. 13 ustawy.

Wysokość wynagrodzenia za pomieszczenia wynajęte przez gminę za czynsz nieprzekraczający stawki taryfowej.

Dopłata ponad stawkę taryfową będzie zbyteczną wówczas, gdy gmina, mając własny i Skarbu Państwa interes na względzie wynajmie pomieszczenia za czynsz nieprzekraczający stawki taryfowej. Stawki bowiem te powinny służyć i naogół służą zarządom gminnym, jako kryterjum przy umawianiu się o wysokość czynszu celem uniknięcia dużych na tem tle dowolności wobec postanowienia w art. 12 ustawy, że do umów najmu, zawieranych przez zarządy gminne nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 11.IV.1924 r. o ochronie lokatorów.

Zechcą Panowie Wojewodowie podać powyższe wyjaśnienia do wiadomości podległych zarządów gminnych.

Okólnik niniejszy wiąże się z okólnikiem Nr. 224 z dn. 18.XII.1930 r. Nr. Wojsk. 1666/1 (Zb. Zarz. M. S. Wewn. str. 1743) z pismem okólnem z dn. 19.I.1931 r. Nr. Wojsk. 1719/3 (Dz. Urz. M. S. Wewn. Nr. 1, poz. 23) i z pismem okólnem z dn. 4.VII.1931 r. Nr. Wojsk. 1012/2.

4.

Okólnik Nr. 3

z dnia 17 stycznia 1933 r.

(AA. 5 b — 8) o załatwianiu spraw stowarzyszeniowych.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Cel okólnika: wskazówki techniczne.

Nawiązując do rozporządzeń wykonawczych, ogłoszonych w N-rze 116 Dziennika Ustaw

z roku 1932 pod pozycjami: 963 i 964, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w związku z wejściem w życie prawa o stowarzyszeniach udziela następujących wskazówek technicznych.

Tok instancyj.

Przepisy prawa o stowarzyszeniach nie regulują kwestji administracyjnego toku instancyj w tych sprawach, o istnieniu którego to toku jest tylko jedna wzmianka w art. 21-ym. Regulowanie tej kwestji w prawie o stowarzyszeniach było zbędne, skoro ustawodawca nie zamierzał dla spraw stowarzyszeń wprowadzać zmian w ogólnych przepisach postępowania administracyjnego (rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341). Dlatego w tych sprawach co do odwołań miarodajne są postanowienia art. 82 i nast. post. admin.

Objaśnienie o prawie odwołania.

Skutkiem tego władza zarówno powiatowa, jak wojewódzka, wydając w I instancji bądź decyzję załatwiającą odmownie wniosek strony, bądź też decyzję, powziętą czy to z własnej inicjatywy, czy na wniosek osób trzecich, naruszającą prawo lub prawnie chroniony interes, obowiązana jest po myśli postanowień ust. 1 art. 75 i ust. 1 art. 76 post. admin. zamieścić odpowiednie objaśnienie o przysługującem prawie odwołania.

Objaśnienie o możliwości skargi.

Decyzje odmowne wydane w II instancji, jako ostateczne, powinny być zaopatrzone objaśnieniem, o którem mowa w ust. 2 art. 76 post. admin.

Postępowanie rejestracyjne.

Przy pierwotnej rejestracji stowarzyszenia lub przy zmianach statutu należy stosować następujący tryb postępowania.

Po rozpatrzeniu zgłoszonego statutu (względnie zmian) i ocenie, iż niema przeszkód do rejestracji, należy powziąć decyzję o zarejestrowaniu i powiadomić o tem stronę, równocześnie wzywając ją do uiszczenia opłaty za ogłoszenie w Monitorze, należnej w myśl § 10 rozp. z dn. 10 grudnia 1932 r. (poz. 963) oraz informując o sposobie tego uiszczenia. Wpłata będzie się odbywać za pośrednictwem P. K. O. na konto czekowe 730, drogą blankietu nadawczego, w którym ma być wskazane przeznaczenie wpłacanej kwoty: „opłata za ogłoszenie o rejestracji (wzgl. o zmianie statutu) stowarzyszenia pod nazwą . . . . przez Urząd Wojewódzki . . . .". Dowód wpłaty (odcinek blankietu nadawczego) musi być dostarczony władzy rejestracyjnej. Po otrzymaniu go władza wpisze stowarzyszenie (wzgl. zmiany statutu) do rejestru i zaopatrzy 2 egzemplarze statutu w odpowiednią adnotację o zarejestrowaniu (art. 21 i 28), traktując je jako oryginały, z których jeden wydaje stronie, a drugi zatrzyma w aktach stowarzyszenia. Równocześnie po wypełnieniu odpowiedniego blankietu ogłoszenia o rejestracji (blankiety te obowiązała się dostarczać urzędom wojewódzkim administracja Monitora Polskiego) władza odeśle go do Monitora.

Adnotacja na egzemplarzach statutu.

Adnotacja na statucie (art. 21) powinna być uczyniona według następującego wzoru.

„Na mocy decyzji Wojewody . . . . . z dnia . . . . 19 . . . r. Nr. . . . . ., wydanej na podstawie art. 21 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 808), wpisano do rejestru stowarzyszeń i związków . . . . Urzędu Wojewódzkiego pod Nr. . . . . stowarzyszenie (związek) pod nazwą . . . .

(miasto wojewódzkie) dnia . . . . . . 19. . r.

(pieczęć)

(podpis wojewody lub upoważnionego urzędnika)".

Pozostałe egzemplarze statutu.

Pozostałe egzemplarze statutu traktuje się w miarę potrzeby jako odpisy, udzielając jednego z nich do użytku bezpośredniej władzy nadzorczej nad stowarzyszeniem (starosta, dyrektor policji).

Zarządzenia o wpisach.

Postanowienie § 3 rozporządzenia z dnia 10 grudnia 1932 r. o rejestracji stowarzyszeń o tem, iż wpis następuje na podstawie zarządzenia władzy rejestracyjnej, należy rozumieć jako stwierdzenie, iż wpisywanie to nie ma charakteru czynności mechanicznej. Do każdego wpisu zaproponowanego przez czynniki zewnętrzne musi władza ustosunkować się, oceniając czy zgłoszony wniosek ze względu na obowiązujące przepisy podlega pozytywnemu załatwieniu.

Co do formy tych „zarządzeń" należy zauważyć, iż nie można im stawiać wszystkich wymogów z ust. 1 art. 75 post. admin., zwłaszcza, że z prawa o stowarzyszeniach nie wynika obowiązek doręczania niektórych z nich stronom. Np. przy wciąganiu do rejestru danych co do składu zarządu i adresu stowarzyszenia w myśl ust. 2 art. 23 o „zarządzeniu" w tym względzie nie trzeba nikogo powiadamiać. W takich wypadkach zarządzenie może ograniczyć się do zamieszczenia na wniosku (na informacji przewidzianej w ust. 1 art. 23) krótkiej adnotacji: „wciągnąć do rejestru", zaopatrzonej datą i podpisem władzy decydującej.

Założenie rejestrów.

Celem ułatwienia Urzędom Wojewódzkim założenia rejestrów i zapewnienia ich jednolitości (wymiar rejestru, odpowiednia szerokość poszczególnych rubryk) Ministerstwo we własnym zakresie zamawia wydrukowanie potrzebnych ar-

kuszy rejestrowych, które roześle Urzędom Wojewódzkim.

Wpisy do rejestru.

Wypełnianie poszczególnych rubryk rejestru ma się odbywać zgodnie z treścią w nagłówkach ich oznaczoną. Wpisy uzupełniające powinny być zaopatrzone w poszczególnych rubrykach datą wpisu i wzmianką, powołującą zarządzenie, na mocy którego wpis nastąpił, jak następuje: „Wpisano do rejestru dn. . . . . . 19. . r. na mocy zarządzenia z dn. . . . . . 19. . r.".

Prowadzenie ewidencji stowarzyszeń.

W związku z zapytaniami niektórych urzędów wojewódzkich, czy niezależnie od rejestru należy zaprowadzić, względnie utrzymywać w dalszym ciągu, ewidencje stowarzyszeń prowadzone dotychczas w niektórych urzędach w formie kartotek i t. p. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych informuje, iż pozostawia unormowanie tej kwestji Panom Wojewodom (P. Komisarzowi Rządu) w zależności od ujawnionych potrzeb poszczególnych urzędów wojewódzkich i starostw, a to ze względu na znaczne różnice potrzeb w tym zakresie na poszczególnych terenach (znaczne różnice co do ilości stowarzyszeń i natężenia ruchu stowarzyszeniowego).

Tak samo przedstawia się kwestja prowadzenia ewidencji stowarzyszeń zwykłych.

Żądanie informacyj od sądów rejestrowych.

Pozostawienie dotychczasowym sądom rejestrowym niektórych obowiązków, wymienionych w § 4 rozp. z dnia 17 grudnia 1932 r. (poz. 964), ma charakter zarządzenia przejściowego, obliczonego na uniknięcie trudności technicznych, któreby się wyłoniły w razie przejęcia tych rejestrów i akt przez Urzędy Wojewódzkie z kilkudziesięciu sądów grodzkich. Ministerstwo Sprawiedliwości zgodziło się na takie uregulowanie sprawy pod warunkiem jednak, że władze administracji ogólnej nie będą obciążać sądów mało uzasadnioną korespondencją z tego tytułu. Należy wobec tego wszystkie sprawy związane z temi rejestrami, które mogą być załatwione drogą bezpośredniego zapoznania się z rejestrem przez władze administracji ogólnej (delegowanie w tym celu urzędników odpowiednich starostw lub urzędów wojewódzkich) załatwiać w tej drodze, aby uniknąć w ten sposób potrzeby pisemnego komunikowania się z temi sądami.

5

Okólnik Nr. 4

z dnia 23 stycznia 1933 r.

(AP. 106/47) w sprawie polityki karno-administracyjnej.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w ciągu ubiegłych lat niejednokrotnie już określało i przypominało zasady polityki, jaka winna być stosowana przy wymierzaniu kar administracyjnych. Zasady te jednak nie zawsze są należycie przestrzegane, skutkiem czego, powstają duże rozbieżności w postępowaniu poszczególnych władz, cel zaś, jaki karalność administracyjna ma na widoku, nie zawsze zostaje osiągnięty.

Wobec powyższego, jak również z uwagi na to, że nowe prawo o wykroczeniach i przepisy wprowadzające, rozszerzyły znacznie kompetencje władz administracji ogólnej w zakresie karania, uważam za wskazane raz jeszcze ustalić zasady polityki karno-administracyjnej i podkreślić obowiązek ich przestrzegania.

I. Konieczność utrzymania porządku przepisanego prawem, wymaga środków, których stosowanie umożliwiłoby Państwu skuteczne zwalczanie czynów jednostek, skierowanych przeciw temu porządkowi, na którym — jak wiadomo — opiera się zorganizowane współżycie obywateli. Środkiem takim, przy którego pomocy Państwo dąży do powstrzymania czynów gwałcących prawo i utrzymania porządku prawnego jest kara.

Poszczególne przepisy administracyjne określają zazwyczaj, jaka kara i w jakim wymiarze ma być zastosowana za pogwałcenie tych przepisów. Potrzeby życia społecznego wymagają, by kary w każdym poszczególnem przypadku przestępstwa wymierzane były nie szablonowo lecz z zachowaniem pewnych rozumnych zasad, gdyż tylko w ten sposób da się osiągnąć cel, któremu ma służyć działalność karząca Państwa (polityka karno-administracyjna). Pod tym względem podlega prawo karno-administracyjne — jak to wynika z postanowień (art. 2) prawa o wykroczeniach częściowo ogólnym normom kodeksu karnego r. 1932, które to normy w tym zakresie obok innych przepisów karno-administracyjnych tworzą zasadnicze wytyczne administracyjnej działalności karzącej.

Wspomniane wytyczne, dotyczące istoty praw i obowiązków władzy karzącej, zawarte są w art. 54 K. K. Z brzmienia tego artykułu wynika mianowicie, że władza karząca określa karę (oczywiście w granicach ustawowej sankcji karnej za dane przestępstwa) według swojego swobodnego uznania z uwzględnieniem indywidualnych właściwości konkretnego wypadku.

Ponieważ działalność karząca w stosunku prawno-karnym jest konsekwencją przestępstwa popełnionego przez **człowieka,** omawiany artykuł wkłada na władzę karzącą obowiązek zwrócenia uwagi „przedewszystkiem" na właściwości przestępcy. Ustawodawca daje w ten sposób wyraz zapatrywaniu, że kara by była skuteczną powinna być dostosowaną do osoby przestępcy (zasada indywidualizacji kary). Użyte w art. 54 słowo „przedewszystkiem" wskazuje, że wymienione w nim okoliczności podane są tylko **przykładowo** i że wobec tego władza karząca obowiązana jest zwrócić uwagę także i na inne okoliczności (łagodzące lub obciążające) danego wypadku. Okoliczności takie mogą być również podane w poszczególnych ustawach, jak to ma miejsce np. w art. 16 ust. 3 rozp. Prezydenta R. P. z 22.III.

1928 r. o godzinach handlu (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 364), w art. 247 ust. 4 ustawy wodnej z dn. 19.IX.1922 r. w brzmieniu ogłoszonem w Dz. U. R. P. Nr. 62 z r. 1928 poz. 574. Okoliczność taką może stanowić także potrzeba prewencji generalnej, gdy jakieś przestępstwo w pewnej okolicy przybiera charakter epidemji, wymagającej środków ostrzejszych.

Na podstawie zebranego w myśl art. 54 K. K. materjału faktycznego, jak również swobodnej oceny tego co należy uważa za okoliczność łagodzącą i obciążającą, władza karząca winna wymierzyć karę najodpowiedniejszą, stopniując ją zależnie od wyników oceny wszelkich indywidualnych właściwości wypadku, w granicach najniższej i najwyższej ustawowej sankcji karnej.

Oprócz wspomnianych zwykłych okoliczności łagodzących, pozwalających władzy karzącej stosować łagodniejsze kary w granicach norm ustawowych, prawo o wykroczeniach daje tej władzy również możność stosowania nadzwyczajnego łagodzenia kary w wypadkach zmniejszonej poczytalności (art. 18 § 1 K. K.), przy usprawiedliwionej nieświadomości bezprawności czynu (art. 20 § 1 K. K.), przy przekroczeniu obrony koniecznej (art. 21 § 2), przy przekroczeniu wyższej konieczności (art. 22 § 4 K. K.), przez wymierzenie grzywny zamiast aresztu (art. 9 prawa o wykr.).

Wymienione w art. 2 prawa o wykr. postanowienia art. art. 55, 56, 57 § 2 i 58 normują zagadnienia, które powstają lub mogą powstać dla władzy karzącej przy wymiarze kary. Ułatwiają one tej władzy stosowanie przez nią określonego w art. 54 K. K. prawa karania.

Art. 55 dotyczy mianowicie przypadków popełnienia przestępstwa przez kilka osób. Głosi on, że w przypadkach takich nie może być mowy o jednakowej odpowiedzialności sprawców, lecz że odpowiedzialność ta w stosunku do każdego sprawcy winna być ocenianą indywidualnie.

Art. 56 K. K. głosi, że przy wymiarze grzywny władza karząca powinna się kierować stanem majątkowym przestępcy. Należy pamiętać, że grzywna jako kara majątkowa może być dla przestępcy faktycznie równie a czasami nawet bardziej dotkliwą, aniżeli kara aresztu.

Art. 57 § 2 zawiera ważną dla władzy karzącej wskazówkę, że gdy ustawa za pewne przestępstwo zagraża alternatywnie karą pozbawienia wolności lub grzywną, pozostawiając tej władzy wolność wyboru pomiędzy jednym a drugim rodzajem kary, natenczas omawiana władza powinna wybrać karę pozbawienia wolności tylko wówczas, gdy skazanie na grzywnę nie byłoby celowe, np. z powodu ubóstwa przestępcy.

Art. 58 upoważnia władzę karzącą — w przypadku skazania przestępcy na karę pozbawienia wolności — do zaliczenia na poczet tej kary, całkowicie lub częściowo okresu tymczasowego aresztowania (zapobiegawcze pozbawienie wolności). Z brzmienia tego art. wynika, że zaliczenie to pozostawione jest całkowicie swobodnemu uznaniu wspomnianej władzy. Postanowienia art. 58 mogą znaleźć zastosowanie np. w. przypadku art. 18 ust. 5 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13.VIII.1926 r. o cudzoziemcach (Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 465), art. 20 ust. 5 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 23.XII. 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 117, poz. 995), art. 15 ust. 4 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16.I.1928 r. o stanie wojennym (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 54), jak również w przypadku tymczasowego przytrzymania (art. 8 rozp. o postępowaniu karno-administracyjnem).

II). Jasnem jest, że samo stosowanie kar nie może być uważane przez władzę, za jedyny środek powstrzymania czynów gwałcących prawo. Jeśli wykroczenia pewnego rodzaju powtarzają się przez czas dłuższy w większej ilości, władze administracji ogólnej niezależnie od represji indywidualnej powinny zbadać przyczyny ich powstawania i przeciwdziałać im także w innej drodze np. administracyjnej lub społecznej.

Polityka karno-administracyjna winna sie zatem łączyć z polityką administracyjną, której zadaniem jest badanie prawa obowiązującego co do jego celowości, oraz ustalanie zasad, według których prawo to należy stosować. Tak np. jeśli na danym obszarze często powtarzają się wykroczenia przeciwko przepisom sanitarnym, rzeczą władzy jest zbadać, czy nie jest to wynikiem bądź to braków w przepisach, bądź też stanu faktycznego, utrudniającego ludności stosowanie się do nich, bądź też wreszcie niedostatecznego uświadomienia. W podobnych razach władza przedsiębierze odpowiednią akcję w celu usunięcia braków, jednocześnie zaś stosuje odpowiednią politykę przy wymierzaniu kar w tego rodzaju sprawach. Tak samo w razie szerzenia się pijaństwa władze winny zainicjować odpowiednią akcję administracyjną i społeczną w celu przeciwdziałania temu nałogowi, tak w drodze wykrywania i zwalczania źródeł, z których pochodzi nadmierne zużycie alkoholu, jak i w drodze propagandy trzeźwości, uświadamiania ludności i t. d. Natomiast walka z takiemi przejawami tylko w drodze wymierzania kar nie byłaby właściwa i wystarczająca. Oczywiście jednak w niektórych przypadkach kary administracyjne mogą być jedynym właściwym środkiem dla przywrócenia naruszonego porządku prawnego. Będzie to miało miejsce wówczas, gdy ze strony pewnych jednostek lub grup ludności zachodzi świadome i planowe przekraczanie przepisów obowiązujących. W takich przypadkach władza winna wyzyskać posiadane przez nią uprawnienia w zakresie karania w całej pełni, aby zapobiec dalszym wykroczeniom i usunąć zagrożenie porządku i bezpieczeństwa publicznego. Jako przykład można tu przytoczyć zaobserwowane przed kilku laty na niektórych obszarach rozmyślne naruszanie przepisów drogowych w celu utrudnienia ruchu samochodów i t. p.

Aby wyżej wymienone wytyczne mogły być należycie wprowadzone w życie i przestrzegane, konieczne jest współdziałanie referatu karno-administracyjnego z innemi referatami. Referaty te uzupełniają się wzajemnie, powinny zatem

w sprawach karno-administracyjnych pozostawać z sobą w stałym kontakcie, stosowanie bowiem należytej polityki karno-administracyjnej bez informacyj o stanie danego zagadnienia jest niemożliwe.

Ze względu na pierwszorzędną wagę jaką sprawa ta posiada dla należytego wykonywania orzecznictwa karno-administracyjnego p. p. Starostowie obowiązani są osobiście dołożyć wszelkich starań, aby zasady powyższe w jak najszerszym zakresie zostały urzeczywistnione. Nie ilość i surowość kar, lecz wynik należycie stosowanej polityki karno-administracyjnej w połączeniu z ogólną działalnością władz w zakresie chronionego przez nie porządku prawnego jest sprawdzianem należytego wykonywania powierzonego im zadania. W związku z tem zwracam uwagę, że oprócz kar władze mają w przepisach o postępowaniu przymusowem inne jeszcze środki (wykonanie zastępcze, przymus bezpośredni — art. 44, 49 i 50 rozp. o postępowaniu przymusowem w administracji) w celu zmuszenia do stosowania się do przepisów obowiązujących. Środki te należy stosować w zakresie szerszym, niż to ma dotychczas miejsce, w szczególności w tych przypadkach, gdy pewne zaniechania lub zaniedbania nie wynikają ze złej woli i gdy w ten sposób cel, do którego się dąży, da się osiągnąć prędzej i w mniej dotkliwy dla zainteresowanego sposób. Tak np. jasne jest, że w razie potrzeby naprawy śmietnika z reguły skuteczniej doprowadzi do celu zastosowanie przepisów o postępowaniu przymusowem w administracji (wykonanie zastępcze). Tymczasem w takich przypadkach władze najczęściej wymierzają tylko zainteresowanemu coraz wyższe kary i zajmują się ich egzekucją, śmietnik zaś pozostaje nienaprawiony.

III). Przy sprawowaniu orzecznictwa karno-administracyjnego władze karzące powinny pamiętać, że istotną cechą tego orzecznictwa jest:

a) szybki wymiar kary oraz

b) możliwe uproszczenie postępowania i unikanie zbędnych kosztów i niedogodności dla osób zainteresowanych.

Niektóre podległe mi władze nie wyzyskują należycie środków, jakie im dają przepisy o postępowaniu karno-administracyjnem dla przyśpieszenia wymierzania kar. Należy tu zwłaszcza wymienić nakazy karne (art. 45 rozp. o post. karno-administracyjnem). Zdarzają się starostwa, w których ilość orzeczeń, wydanych w drodze zwyczajnego postępowania przekracza 60% i 70% **ogólnej** ilości spraw karno-admin. Nie ulega żadnej wątpliwości, że ilość spraw, które wymagają rozprawy, nie stanowi nawet w przybliżeniu tak wysokiego odsetka, powodem zaś wielkiej ilości rozpraw są przedewszystkiem zbyt wysokie kary, o czem będzie mowa niżej, oraz szablonowe i powierzchowne traktowanie spraw przez niektóre starostwa. Zwracam tu zatem uwagę na potrzebę jak najszerszego wyzyskania instytucji nakazów karnych tam wszędzie, gdzie mogą one być stosowane. Niezbędnym jednak warunkiem przy wydawaniu nakazów karnych jest należyte sporządzanie doniesień, na których podstawie nakazy są wymierzane. Władze winny zatem na doniesienia te, których większość pochodzi od organów policji zwracać szczególną uwagę. Nienależycie sporządzane doniesienia, winny być wykorzystywane dla udzielania odpowiednich pouczeń właściwym organom. Ze swej strony przełożeni policyjni, o ile przez ich ręce doniesienia te przechodzą, nie powinni przesyłać ich bezkrytycznie do władz administracyjnych, lecz zwracać na nie więcej uwagi, niż to ma miejsce obecnie i stale instruować swych podwładnych w celu usunięcia zauważonych braków. Warunki jakim odpowiadać winny doniesienia, podane zostaną w instrukcji o postępowaniu karno-admin., która też zawierać będzie wzór typowego doniesienia. Braki w doniesieniach powodują przy wymiarze kar liczne komplikacje i utrudnienia tak dla władz, jak i dla ludności (dodatkowe dochodzenia, badanie świadków, zbędne koszty), oraz uniemożliwiają niekiedy **nakładanie kar w drodze nakazów karnych**. Zaznaczam, że doniesienia winny być stale oceniane według ich jakości, a nie ilości i kategorycznie zabraniam oceniania pracy organów policji ilością zrobionych doniesień; postępowanie takie wpływa demoralizująco na organa policji i prowadzi do nadużyć. Taką samą uwagę zwracać należy na doniesienia innych organów i porozumiewać się z ich władzami przełożonemi w wypadkach, gdy doniesienia te nie są odpowiednie.

Jeśli sprawa wymaga rozpisania rozprawy, należy zwracać uwagę, aby formalności z tem związane zostały należycie wykonane i, aby zainteresowani nie byli narażeni na zbędną stratę czasu i niepotrzebne koszty. Obecnie bowiem spotyka się często takie uchybienia, jak wzywanie na rozprawę bez wskazania czy stawiennictwo jest obowiązkowe, czy też nie, jakie skutki połączone są z niestawiennictwem i t. p. Takie postępowanie powoduje słuszne niezadowolenie ludności i świadczy o lekceważeniu przez władze interesów tej ludności. Polecam zatem wydać stosowne zarządzenia i stale przestrzegać, aby niewłaściwości tego rodzaju się nie powtarzały.

Przeprowadzając sprawę karno-admin. należy zawsze zwracać uwagę na możliwość oszczędzania zainteresowanym wszelkich zbędnych kosztów i straty czasu, tem bardziej, że często, wobec niemożności ściągnięcia tych kosztów, ponosić je musi Skarb Państwa. Wzywanie zatem z obowiązkiem osobistego stawiennictwa obwinionych, świadków etc. na rozprawę należy ograniczyć do minimum, zastępując to dokładnem przeprowadzeniem dochodzenia, przesłuchaniem przez równorzędną lub niższą władzę miejsca zamieszkania lub pobytu i t. d. W przypadkach jednak, gdy potrzeba takiego stawiennictwa rzeczywiście zachodzi (np. ze względu na wagę sprawy lub jej skomplikowanie, potrzebę konfrontacji i t. p.), należy sprawę uprzednio dokładnie zbadać i przygotować, aby w miarę możności uniknąć potrzeby odraczania rozprawy.

Tak w postępowaniu zwyczajnem jak i nakazowem władze karzące zawsze winny zwracać uwagę, aby sprawa przeprowadzona została szybko, tak aby pomiędzy popełnieniem wykroczenia

a wymierzeniem kary nie było tak długiej przerwy, któraby pozbawiała karę jej właściwego znaczenia.

IV). Niejednokrotnie zauważyłem, że podległe mi władze wymierzają bez żadnych uzasadnionych powodów tak wysokie kary, że są one całkowicie niewspółmierne z popełnionem wykroczeniem.

Zbyt wysoka kara, wzbudzająca u ukaranego poczucie krzywdy i niesprawiedliwości lub nieodpowiadająca — o ile chodzi o karę grzywny — jego zdolnościom płatniczym, powoduje przedewszystkiem to, że ukarany szuka wszelkich dostępnych dla niego środków, aby uzyskać uchylenie lub zniżenie kary, a w każdym razie odwlecznie jej wykonania. Skutkiem tego są masowe sprzeciwy i liczne przekazywania spraw sądom, niezależnie od masowych podań z zażaleniami i prośbami do władz administracyjnych o obniżenie wymiaru kary. Zbyt wysokie kary wymierzane nakazami karnemi przekreślają również celowość i pożytek tych nakazów, jasnem jest bowiem, że jeśli nakazem karnym wymierzona zostanie kara zbyt duża, co spowoduje sprzeciw, to skutek nakazu karnego staje się odwrotny — zamiast uproszczenia i przyspieszenia postępowania, komplikuje je i przedłuża. Władze zapominają tu często, że 50 zł. lub 3 dni aresztu, jakie można nakazem wymierzyć, są tylko maksymalną granicą dla wypadków wyjątkowych. Ten sam błąd popełniany jest przez władze przy stosowaniu kar wogóle. Wychodzą one z założenia, że jeśli np. ustawa przewiduje karę grzywny do 3000 zł. wówczas kara 100, 200, a nawet 300 zł. jest w porównaniu z tem niska. Jest to pogląd zupełnie błędny. Maksimum kary jest przewidziane w ustawach dla tych specjalnych i rzadko się zdarzających wypadków, gdy tylko taka wysoka kara może osiągnać skutek. W wypadkach takich wymagany jest jednak zbieg szeregu okoliczności, które wyjątkowo tylko mogą zaistnieć razem.

Niezależnie od słusznego niezadowolenia ludności, zbyt wysokie kary pociągają za sobą znaczne koszty tak dla zainteresowanych, jak i dla władz. Koszty te powstają wskutek wnoszenia próśb i sprzeciwów, osobistego stawiennictwa w urzędach i sądach, a wkońcu wskutek przymusowego wykonania kary (przymusowego sprowadzenia i kosztów utrzymania w areszcie). Ponieważ w wielu wypadkach koszty te są nieściągalne, obarczają one Skarb Państwa, a liczne areszty zastępcze powodują przepełnienie aresztów i w związku z tem często wogóle niemożność wykonania kary.

Oczywiście mogą zajść przypadki, gdy wyższy wymiar kary będzie potrzebny i uzasadniony tak względami na konieczną prewencję jak i potrzebą represji indywidualnej. Tak np. gdy sprawca działa z wyraźną złą wolą, w szczególności gdy chodzi o powtarzanie tych samych wykroczeń, gdy niska kara niewspółmierna jest z korzyścią, jaką obwiniony z wykroczenia może uzyskać, (np. przy obowiązku szarwarkowym, gdy niedostarczenie środków przewozowych i uiszczanie grzywien bardziej się opłaca zainteresowanemu niż przestrzeganie przepisów), gdy chodzi o wykroczenia, bardziej ze stanowiska interesu społecznego szkodliwe (np. nielegalne posiadanie broni), gdy wykroczenia szerzą się masowo i szybkie ich powściągnięcie jest potrzebne (np. przy epidemjach), gdy wykroczenia mają charakter sabotażu lub świadomego nieprzestrzegania niektórych przepisów obowiązujacych i t. p. W takich wypadkach jest oczywiście obowiązkiem władzy karzącej wymierzać kary wyższe i przechodzić w razie potrzeby do surowszego rodzaju kary (areszt zamiast grzywny). Jednakże i wówczas sprawy winny być zawsze należycie zbadane i wymiar odpowiednio dostosowany, masowe zaś i szablonowe wymierzanie kar bez brania pod uwagę indywidualnych okoliczności każdej z nich nie może mieć miejsca.

Zbyt wysokie kary są też jednym z powodów zaległości w referatach karno-administracyjnych, gdyż wielka ilość rozpraw, sprzeciwów, trudności wykonania kar uniemożliwiają szybkie załatwianie spraw.

Aby temu niedopuszczalnemu stanowi rzeczy zaradzić polecam co następuje:

1) P. P. Wojewodowie (P. Komisarz Rządu) zwrócą na wysokość nakładanych kar specjalną i osobistą uwagę i będą tę sprawę badać w związku z każdą inspekcją.

2) Władze karzące winny mieć stale na uwadze, że w czasie obecnych ciężkich warunków gospodarczych nakazana jest szczególna oględność przy wymiarze kar. Gdy bowiem przed kilku laty nawet stosunkowo wysoka kara nie stanowiła specjalnej uciążliwości dla ukaranego, obecnie najniższy wymiar kary jest często dla niego bardzo dotkliwy i zupełnie wystarcza, aby go powstrzymać od powtórzenia wykroczenia.

Wymierzanie zbyt wysokiej kary, a następnie stawianie przez władze wniosków o obniżenie kary w drodze łaski z tego powodu, że „rzeczywiście ukarany jest ubogi, a stan jego zdrowia nie pozwala na odbycie aresztu zastępczego“ lub że „kara w stosunku do winy i położenia materjalnego winnego jest zbyt wysoka“ jest niedopuszczalne. Jeśli okoliczności te istniały już w chwili wymiaru kary, zwrócenie na nie uwagi dopiero po ukaraniu jest dowodem pobieżnego postępowania władzy karzącej przy rozpatrywaniu sprawy.

3) W razie sprzeciwu od nakazu karnego, lub w razie nieuiszczenia grzywny z doraźnego nakazu karnego, władze administracji ogólnej stosownie do postanowienia art. 48 rozporządzenia o post. karno-admin. nie są wprawdzie związane wymiarem kary, orzeczonym w nakazie, nie powinny one jednak wymierzać schematycznie kary wielokrotnie wyższej, jak to ma często miejsce obecnie, traktując w ten sposób sprzeciw lub odmowę uiszczenia opłaty za czyn karygodny.

V). Wkońcu podkreślam, że stosowanie się ludności do wszelkiego rodzaju przepisów wymaga należytego jej uświadomienia, olbrzymia bowiem większość wykroczeń pochodzi nie ze złej woli, lecz z braku świadomości zainteresowanych,

Dlatego też konieczne jest przy każdej okazji odpowiednie pouczanie ludności i duża oględność przy stosowaniu kar, zwłaszcza gdy chodzi o przepisy nowe, z któremi ludność nie jest jeszcze dostatecznie obeznana. Jednym z takich środków są ostrzeżenia, które winny być stosowane wszędzie tam gdzie chodzi o uchybienia drobne, popełnione po raz pierwszy bez złej woli i gdy okoliczności sprawy nie wymagają wymierzenia kary. Zaznaczam jednak, że ostrzeżenia winny być stosowane z taktem i ostrożnością, mogą one bowiem stać się źródłem nadużyć oraz doprowadzić do bezkarności i braku poszanowania przepisów.

Zechcą P. P. Wojewodowie (P. Komisarz Rządu) zarządzić ścisłe przestrzeganie powyższych wytycznych i baczyć, aby wszyscy urzędnicy, którym powierzone jest załatwianie spraw karno-administracyjnych zaznajomili się dokładnie z temi wytycznemi i stosowali je w praktyce. Do należytego prowadzenia polityki karno-administracyjnej przywiązuję szczególną wagę i będę stale zwracał uwagę przy inspekcjach na to, czy wytyczne powyższe wprowadzone zostały w życie i jaki dały skutek.

Ze swej strony zechcą P. P. Wojewodowie (P. Komisarz Rządu) również położyć na to zagadnienie nacisk przy wszystkich inspekcjach i objazdach. Zaznaczam, że na przyszłość zaległości w referatach karno-administracyjnych będę oceniał z punktu widzenia powyższych zarządzeń i jeśli będą one wynikiem ich nieodpowiedniego stosowania, będę winnych pociągał do odpowiedzialności.

Szczegółowe wskazówki co do trybu postępowania w sprawach karno-administracyjnych. oraz wyjaśnienia zwłaszcza w związku z nowemi normami prawnemi urządzania roków wyjazdowych etc. otrzymają Panowie w specjalnej instrukcji.

Zarządzeniem niniejszem uchylam wszystkie okólniki i pisma okólne dotyczące polityki karno-administracyjnej, a w szczególności okólniki: Nr. 6 z dn. 14 stycznia 1928 r., Nr. 88 z dn. 25 kwietnia 1929 r., Nr. 8 z dn. 21 stycznia 1930 r., Nr. 43 z dn. 22 marca 1930 r. (Zb. Zarz. M. S. Wewn. str. 445, 467, 481 i 482).

6.

Okólnik Nr. 5

z dnia 23 stycznia 1933 r.

(Wojsk. J. 4/2/1) o postępowaniu przy niszczeniu dowodów tożsamości koni.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Okólnikiem Nr. 57 z dnia 13 kwietnia 1931 roku (Nr. Wojsk. 688/1) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wprowadziło uproszczoną procedurę przy niszczeniu dowodów tożsamości koni.

Ponieważ okólnik ten nie przewiduje postępowania z dowodami tożsamości koni wystawionemi na terenie innej powiatowej władzy administracji ogólnej. zachodzą wątpliwości, jak należy postępować z temi dowodami przy niszczeniu ich.

Wobec powyższego Ministerstwo w uzupełnieniu powołanego na wstępie okólnika, zarządza co następuje:
Dowody tożsamości koni wystawione na terenie innych powiatowych władz administracji ogólnej, powinny, zgodnie z pkt. 4 powołanego okólnika, ulec na miejscu protokólarnemu spaleniu.

7.

Okólnik Nr. 6

z dnia 27 stycznia 1933 r.

(Wojsk. F. 7/1) o podatku wojskowym.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

W związku z wątpliwościami, jakie nastręczyło stosowanie w praktyce przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 24.VIII.31 r. o podatku wojskowym, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Min. Spraw Wojskowych wyjaśnia, co następuje:

Do p. a § 1 rozporządzenia.

Osoby, przeniesione do rezerwy w myśl. art. 60 ustawy o powsz. obow. wojsk., które przesłużyły w wojsku ponad 5 miesięcy, nie podlegają obowiązkowi opłacania podatku wojskowego.

Do p. p. d i e § 1 rozporządzenia.

Jakkolwiek na podstawie § 13 rozporządzenia wykazy osób, obowiązanych do opłacania podatku wojskowego na zasadzie § 1 p. d i e sporządzają powiatowi komendanci uzupełnień, to jednak urzędy gminne wiedzieć powinny, że wojskowo-lekarska komisja szpitalna wydaje orzeczenie co do stanu zdrowia szeregowca odbywającego obowiązkową czynną służbę wojskową tylko w pierwszych 3-ch tygodniach jego służby wojskowej. Orzeczenie to jest ostateczne i nie wymaga zatwierdzenia Szefa Sanitarnego O. K.

W późniejszym okresie czynnej służby wojskowej, t. j. po upływie 3-ch tygodni od dnia wcielenia do szeregów poddawani są podoficerowie i szeregowcy normalnemu postępowaniu rewizyjnemu, przyczem orzeczenie wydaje wojskowo-lekarska komisja rewizyjna. Orzeczenie wojskowo-lekarskiej komisji rewizyjnej staje się prawomocne dopiero po zatwierdzeniu przez Szefa Sanitarnego O. K.

Poza tem normalne postępowanie rewizyjne obowiązuje również przed upływem 3-ch tygodni, o ile zaszedł wypadek, mogący powodować uszkodzenie zdrowia na skutek pełnienia służby wojskowej.

W wypadkach wątpliwych przy obciążeniu podatkiem osób określonych w p. p. d i e § 1, należy zwracać się do właściwych komendantów uzupełnień.

Do § 2, ustęp ostatni.

Czas czynnej służby wojskowej w formacjach wyszczególnionych w § 517 p. b, rozp. wyk. do ustawy o powsz. obow. wojsk. podlega zaliczeniu na poczet obowiązkowej czynnej służby wojskowej na zasadzie art. 120 powołanej ustawy, a tem samem służby te są równoznaczne w rozumieniu ustępu ostatniego § 2 rozporządzenia Rady Ministrów o podatku wojskowym.

Dotyczy to również niżej wyszczególnionych formacyj, w których odbytą służbę zalicza się na poczet obowiązkowej służby wojskowej na zasadzie indywidualnych rozkazów Ministra Spraw Wojskowych, zgodnie z postanowieniami ostatniego ustępu powołanego paragrafu rozporządzenia wykonawczego do ustawy.

1. Organizacje plebiscytowe na Górnym Śląsku w okresie od dnia 19.II.1919 r. do dnia 1.IX.1921 r.
2. Organizacje plebiscytowe na Śląsku Cieszyńskim w okresie od dnia 1.IX.1918 r. do dnia 30.IX.1920 r.
3. Organizacje wojskowe na Spiszu i Orawie w okresie od dnia 1.IX.1919 r. do dnia 1.VII 1920 r.
4. Straż Mazurska lub podległe jej Lotne Oddziały Bojowe (L. O. B.) na Warmji i Mazurach w okresie od dnia 1.II.1920 r. do dnia 15.VII. 1920 r.
5. „Związek Bezpieczeństwa Kraju" w latach 1921—1922 i pierwszej połowie 1923 r.
6. „Milicja Wojskowa" w latach 1918 i 1919, lecz tylko na froncie.
7. „Pogotowie Młodzieży Obrony Kresów", „Samoobrona Wileńska", „Związek Obrony Ojczyzny" i „Oddziały Ochotnicze Okręgu Wileńskiego".
8. Samoobrona Ziemi Grodzieńskiej.
9. Kompanja Szkolna gen. Wejtko.
10. Ochotnicza Legja Obywatelska we Lwowie.
11. Wojska Ukraińskiej Republiki Ludowej w okresie od dnia 10.IV.1920 r. do dnia 17.III.1921 r.

Zaliczenia tej służby dokonują P. K. U.

Za ochotniczą służbę wojskową, uprawniającą do zwolnienia od obowiązku opłacania podatku wojskowego na zasadzie § 2 rozporządzenia Rady Ministrów, uważać należy służbę wojskową małoletnich, odbytą w okresie mobilizacji, gdyż służbę tę zalicza się na poczet obowiązkowej czynnej służby wojskowej.

Do § 3 p. d.

W myśl p. d § 3 rozporządzenia, są w poszczególnym roku podatkowym zwolnieni od obowiązku opłacania podatku wojskowego ci z pośród osób wymienionych w § 1 tego rozporządzenia, którzy przed poborem ukończyli co najmniej I stopień p. w. i po poborze w danym roku podatkowym co najmniej przez 6 miesięcy brali nadal czynny udział w pracy przysp. wojsk.

Pracy przysposobienia wojskowego w rozumieniu § 3, t. j. w hufcach, nie może zastąpić jedynie fakt należenia do organizacji Związku Strzeleckiego lub Harcerstwa Polskiego bez wykonania programowych ćwiczeń przysposobienia wojskowego.

Zwolnienie zatem od obowiązku opłacania przez dane osoby podatku wojskowego może nastąpić jedynie na podstawie zaświadczeń, do których wystawienia jest kompetentny tylko ten komendant powiatowy przysposobienia wojskowego, w którego ścisłej ewidencji znajdują się ćwiczący w hufcach przysp. wojsk. zarówno przedpoborowi, jak i rezerwiści.

Obowiązujący wzór zaświadczenia załącza się.

Co do osób korzystających z ulgi z art. 55 ust. o powsz. obow. wojsk.

Osoby stanu duchownego, korzystające z ulgi art. 55 ust. o powsz. obow. wojsk. nie podlegają obowiązkowi opłacania podatku wojskowego, jako nie objęte przepisem art. 90 powołanej ustawy.

Osoby stanu duchownego wyznania rzymsko-katolickiego, które uzyskały ulgę z art. 55 ustawy po poborze, a przy poborze zostały zakwalifikowane do kat. C, D lub E, nie podlegają również obowiązkowi opłacania podatku wojskowego z chwilą przyznania im tej ulgi.

Co do synów gospodarzy rolnych, którzy nie posiadają własnego gospodarstwa.

Obowiązani do opłacania podatku wojskowego synowie gospodarzy rolnych, którzy pozostają na utrzymaniu rodziców i pracują w ich gospodarstwie, a sami nie posiadają własnego gospodarstwa — powinni sami opłacać podatek.

W razie nieściągalności podatku od płatnika, nie należy ściągać należnego podatku od rodziców płatnika.

Podatek w takich wypadkach powinien być bądź umorzony, bądź też egzekwowany od podatnika, gdy zdobędzie on własne środki utrzymania.

Okólnik niniejszy, który pośrednio wiąże się z okólnikami Nr. Nr. 46 z dn. 13.IV.1932 r. (Dz. Urz. M. S. Wewn. Nr. 6, poz. 74) i 117 z dn. 30.IX.1932 r. (Dz. Urz. M. S. Wewn. Nr. 15, poz. 117), należy podać do wiadomości podległych Panom Wojewodom urzędów gminnych (magistratów).

Załącznik do okólnika Nr. 6.

DOWÓDZTWO . . . . . P. P.
Komenda Obwodu P. W.
Powiat . . . .
L. . . . . . .

ZAŚWIADCZENIE.

Na podstawie danych ewidencyjnych o pracy p. w. stwierdzam, że p. . . . .

. . . . , , , , , , ,., , . .
ukończył w m. . . . . roku . . . . stopień p. w. i w 193 . . . roku podatkowym od dnia . . . . dnia . . . . . przez . . . . miesięcy . . . dni pracuje czynnie w jednostce p. w. . . . . Organizacji . . . .

Zaświadczenie niniejsze, wydane na skutek prośby petenta, w celu przedstawienia władzom państwowym w związku z rozporządzeniem Rady Min. z dnia 24 sierpnia 1931 r o podatku wojskowym.

Komendant Powiatowy P. W.

Komendant Obwodowy P. W

Pieczęć okrągła
d-wa pułku.

8

Okólnik Nr. 7.

z dnia 28 stycznia 1933 r.

(GB. 31/16) o zarachowaniu grzywien, wymierzanych przez władze administracji ogólnej.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu i Ministerstwem Sprawiedliwości oznajmia, co następuje:

Poszczególne ustawy za przekroczenia zawartych w nich przepisów przewidują grzywny, przyczem ustawy te bądź wskazują specjalny fundusz lub cel, na który grzywny wymierzone przypadają, bądź też bez wskazania specjalnego celu grzywny wpływają do Skarbu Państwa.

Sprawa grzywien, które w myśl poszczególnych ustaw wpływają do Skarbu Państwa bez specjalnego przeznaczenia, została unormowana przepisem art. 42 § 3 kodeksu karnego z 1932 r., mającego zastosowanie również do wykroczeń (art. 2 prawa o wykroczeniach), w myśl którego grzywny te idą do Skarbu Państwa na potrzeby zakładów karnych, wychowawczych i zapobiegawczych i mają być zarachowywane na nowoutworzony § 19 w dziale 2 budżetu dochodów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na 1932/33 rok, pod tytułem „Grzywny".

Grzywny, które w myśl poszczególnych ustaw przeznaczone na inne specjalne cele lub fundusze (jak np. Państwowy Fundusz Drogowy), należy zarachowywać w dalszym ciągu na właściwe fundusze.

Jednocześnie traci moc obowiązująca okólnik Ministerstwa Nr. 28 z 1932 roku (Dz. Urz. Min. Spraw. Wewn. Nr. 4 z 1932 r.) oraz wszystkie dotychczasowe zarządzenia w tej sprawie za wyjątkiem zarządzeń podanych w okólniku Nr. 133 z 1927 r. (Zb. Zarz. Min. Spraw Wewn. str. 1317) w sprawie rachunkowości przychodowej w związku z pobieraniem kar administracyjnych.

9.

Okólnik Nr. 8.

z dnia 30 stycznia 1933 r.

(SS. 70/8/1) o uzgadnianiu zamierzeń w zakresie rozwiązywania reprezentacyj miejskich.

Do

P. P. Wojewodów, z wyjątkiem wojew. poznańskiego, pomorskiego i śląskiego).

Rozwiązywanie reprezentacyj miejskich w drodze uprawnień nadzorczych Pana Wojewody wkracza często w sferę interesów o charakterze ogólno-państwowym i politycznym, z tego też tytułu wymaga uprzedniego rozważenia przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Z uwagi na powyższe zarządzam, by wszelkie decyzje, dotyczące rozwiązywania rad miejskich, składania z urzędu członków magistratów oraz ustanawiania komisarzy rządowych (tymcz. zarządów), należące do zakresu działania Pana Wojewody, były wydawane po uprzedniem uzgodnieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych.

W sprawozdaniach do Min. Spraw Wewnętrznych poza szczegółowym uzasadnieniem konieczności wydania odnośnej decyzji, należy podać stan finansowy miasta, ze szczególnem uwzględnieniem momentu, czy dla ewentualnej poprawy tego stanu konieczną jest pomoc pieniężna z zewnątrz, czy też nowy zarząd mógłby dokonać tej poprawy własnemi środkami miasta.

Obowiązek przedkładania Ministerstwu Spraw Wewnętrznych odpisów wydanych decyzyj o rozwiązaniu rad miejskich utrzymuję nadal.

Zarządzenie niniejsze uchyla okólnik Nr. 195 z dnia 10.IX.1929 r. (Nr. SS. 4299/1) Zb. Zarz. M. S. Wewn., str. 800, poz. 18.

VII.

Pisma Okólne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

10.

Pismo Nr. AP. 38/28

z dnia 2 stycznia 1933 r.

w sprawie pozwoleń na broń do użytku osobistego.

Do

P. P. Wojewodów oraz Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

W związku z wejściem w życie prawa o broni, amunicji i materjałach wybuchowych z dnia

27.X.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 807), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że z dniem 1 stycznia 1933 r. zaczynają obowiązywać tylko te przepisy powyższego prawa, których wykonanie nie wymaga wydania rozporządzeń wykonawczych.

Do czasu wydania takich rozporządzeń, zachowują moc obowiązującą w tym zakresie właściwe przepisy i instrukcje dotychczasowe.

O ile chodzi o sprawę pozwoleń na broń do użytku osobistego, to, jak z powyższego wynika, powinny one być wydawane narazie na dotychczasowych zasadach, gdyż wzory, terminy i tryb postępowania przy wydawaniu zostaną dopiero uregulowane rozporządzeniem, o którem mowa w art. 29 powołanego prawa.

Z uwagi jednak na to, że rozporządzenie to ukaże się już w najbliższym czasie i wprowadzi odmienne typy pozwoleń, należy wydawanie ich do tego czasu możliwie ograniczyć do wypadków poważnego i niecierpiącego zwłoki interesu poszczególnych petentów.

W związku z wątpliwościami, podniesionemi w prasie, co do ważności pozwoleń, wydanych przed dniem 1 stycznia 1933 roku, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że zgodnie z brzmieniem art. 55 ust 1 powołanego prawa, zachowują one swą ważność na czas, na jaki zostały wydane; o ile pozwolenia te zostały wydane na okres krótszy, niż do 31 marca 1933 r. ważność ich z mocy samego prawa przedłuża się do tego terminu, bez potrzeby dopełnienia jakichkolwiek formalności.

Wkońcu Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca uwagę, że uprawnienia władz przy wydawaniu i cofaniu pozwoleń na broń regulowane są od dnia 1 stycznia 1933 r. przepisami nowego prawa; z dniem tym powstaje też obowiązek posiadaczy pozwoleń do przedstawiania ich właściwym władzom w razie zmiany miejsca zamieszkania (art. 23).

11.

Pismo Nr. Pers. 23/Op/8

z dnia 7 stycznia 1933 r.

o egzaminach urzędników III kategorji w Zakładach państwowych służby zdrowia.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu w Warszawie.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesyła do wiadomości i stosowania.

Odpis.

Do

Pana Ministra Opieki Społecznej.

Załatwiając pismo Ministerstwa z dnia 13-go grudnia 1932 r. Nr. 12567/B. P., stosownie do § 6 ustęp 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 424), wyrażam niniejszem zgodę na egzaminowanie kandydatów na stanowiska urzędników III kategorji w Zakładach państwowych służby zdrowia przez właściwe komisje egzaminacyjne, utworzone przy podległych mi urzędach wojewódzkich i przy Komisarjacie Rządu w Warszawie.

12.

Pismo Nr. SF. 61/1/54.

z dnia 10 stycznia 1933 r.

o opłatach na rzecz Funduszu Pomocy Bezrobotnym.

Do

P. P. Wojewodów (z wyjątkiem Pana Wojewody Śląskiego).

W reskryptach z dnia 27.IX.1932 r. Nr. SF. 61/1/8 i z dnia 18.XI.1932 r. Nr. SF. 61/1/28 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosiło P. P. Wojewodów o wezwanie zarządów gmin, aby przestrzegały ściśle terminów, w których — stosownie do przepisów § 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26.VIII.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 74, poz. 670) — mają być przez te zarządy przekazywane opłaty, pobrane na rzecz Funduszu Pomocy Bezrobotnym.

Fundusz Pomocy Bezrobotnym zawiadomił obecnie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, że wpłaty na jego rzecz z tytułu opłat, przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23.VIII.1932 r. o pomocy bezrobotnym (Dz. U. R. P. Nr. 74, poz. 664), nie osiągnęły dotychczas nawet połowy przewidywanych wpływów, przyczem jako na jeden z powodów tego stanu rzeczy wskazuje Fundusz na ociąganie się zarządów gmin z przekazywaniem Funduszowi zebranych dlań opłat oraz na niedość energiczną akcję w zakresie wymiaru, poboru i kontroli opłat.

Zważywszy, że Fundusz Pomocy Bezrobotnym prowadzi doniosłą akcję nietylko w celach humanitarnych ,ale także i dla utrzymania spokoju i bezpieczeństwa w kraju, zaś skuteczność tej jego akcji zależy od wysokości rozporządzalnych środków pieniężnych oraz od regularności ich dopływu, w porozumieniu z Panem Ministrem Opieki Społecznej wyraziłem zgodę na to, aby Fundusz Pomocy Bezrobotnym dopuszczony został do czynnej współpracy z zarządami gmin w zakresie wymiaru, poboru i kontroli opłat na rzecz Funduszu i aby tę współpracę wykonywał zapomocą organów Funduszu Bezrobocia. Rozmiar i forma tej współpracy zależeć będzie w indywidualnych przypadkach od porozumienia się organów Funduszu Bezrobocia z władzami gminnemi, w razie zaś nieporozumień na ten temat rozstrzygać będzie władza nadzorcza, właściwa dla odnośnych gmin w sprawach ich gospodarki finansowej.

Zawiadamiając o powyższem zarządy gmin, zechcą P. P. Wojewodowie wezwać je, aby się przychylnie ustosunkowywały do wniosków organów Funduszu Bezrobocia, zgłaszanych imieniem Funduszu Pomocy Bezrobotnym, na temat omówionej wyżej ich współpracy z zarządami gmin.

Zarazem zechcą P. P. Wojewodowie przypomnieć zarządom gmin obowiązek terminowego przekazywania przez nie Funduszowi Pomocy Bezrobotnym zebranych na jego rzecz opłat oraz wezwać je, aby przy przekazywaniu opłat wyszczególniały na odwrotnej stronie blankietów nadawczych P. K. O., z jakich poszczególnych opłat składa się ogólna przekazywana przez nie suma; jest to niezbędne dla ustalenia przez Fundusz Pomocy Bezrobotnym wydajności poszczególnych rodzajów opłat.

13.

Pismo GB. 13/Kość.

z dnia 12 stycznia 1933 r.

o dodatku mieszkaniowym dla Wojewodów.

Do

P. P. Wojewodów (z wyjątkiem śląskiego).

W związku z zapytaniem jednego z Panów Wojewodów, Ministerstwo oznajmia, co następuje:

W myśl § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 1.X.1924 r. o opłatach za mieszkania zajmowane przez funkcjonarjuszów w budynkach państwowych, przez Skarb Państwa wynajętych lub administrowanych (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 849), w brzmieniu rozporządzenia z 21.XII.1931 r. (Dz. U. R. P. z 19 stycznia 1932 r. Nr. 4, poz. 23), za użytkowanie lokali reprezentacyjnych nie pobiera się od użytkujących jakichkolwiek opłat. Powołane rozporządzenie stanowi następnie, że „za lokale reprezentacyjne uznaje się lokale łącznie z pomieszczeniami ściśle mieszkalnemi, użytkowane przez . . . wojewodów . . .".

Z drugiej strony — zarządzenie o dodatku mieszkaniowym (vide okólnik M-stwa Skarbu z 22.XII.1928, którego treść podało M-stwo Spraw Wewnętrznych w piśmie z 29.XII.1928 r. Nr. OB. 2080 (Zb. Zarz. M. S. Wewn. str. 153, poz. 6, dołączając doń projekt ustawy i rozporządzenia wyk.) nie wyłącza Wojewodów z prawa do dodatku na mieszkanie.

Wtym stanie rzeczy potrącanie dodatku wspomnianego tytułem należności czynszowej za lokale zajmowane przez Panów, poczynając od dnia 1 lutego 1932 r., należy uznać za nieuzasadnione.

14.

Pismo Nr. Wojsk. J. 4/1/33.

z dnia 13 stycznia 1933 r.

o duplikatach dowodów tożsamości koni bez opłaty stemplowej.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Wyciąg z zarządzenia Min. Spraw Wojskowych Dep. Uzup. z dnia 3 stycznia r. b. Nr. 1350-12/III przesyła się do wiadomości.

Wyciąg z pisma Min. Spraw Wojskowych — Dep. Uzup. Nr. 1350-12/III. Koni

z dnia 3 stycznia 1933 r.

Na mocy ustępu drugiego art. 160 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 41, poz. 413) w związku z punktem 17 art. 142 tej ustawy, duplikat dowodu tożsamości konia może być wydany bez pobrania opłaty stemplowej osobie, której stan niezamożności jest niewątpliwie znany R. I. K., jeżeli uiszczenie opłaty nie jest możliwe bez dotkliwego uszczerbku majątkowego tej osoby.

Ta ostatnia okoliczność — jeżeli nie jest R. I. K. dostatecznie znana — może być wykazana świadectwem ubóstwa, wystawionem bądź przez urząd gminny, bądź przez urząd policji państwowej, bądź przez inny właściwy urząd państwowy. Przy rozpatrywaniu przedstawionych świadectw ubóstwa, R. I. K. zwrócą szczególną uwagę na to, czy świadectwo ubóstwa istotnie stwierdza takie okoliczności faktyczne, z których wynika niewątpliwie. że osoba, której ma być wydany duplikat dowodu tożsamości konia, nie może uiścić opłaty, wynoszącej obecnie (w myśl art. 157 powołanej ustawy) 2 zł. (z dodatkiem 10%-2 zł. 20 gr.) bez dotkliwego uszczerbku majątkowego.

Decyzję swą o zwolnieniu duplikatu dowodu tożsamości konia od opłaty stemplowej uwidacznia R. I. K. przez wpisanie na pierwszej stronie dowodu, pod słowem: „duplikat" adnotacji: „Zwolniono od opłaty stemplowej z powodu ubóstwa".

Jeżeli R. I. K. nie znajduje dostatecznych powodów do zwolnienia duplikatu od opłaty stemplowej zarazem jednak uzna, że za wydaniem duplikatu bez uprzedniego pobrania opłaty przemawiają względy publiczne lub wzgląd na ważny interes petenta, może — w myśl ustępu drugiego art. 161 oraz ustępu trzeciego art. 152 powołanej ustawy — wydać duplikat bez uprzedniego pobrania należnej opłaty; R. I. K. winien jednak postąpić w sposób, wskazany — co do podań nieostemplowanych — w § 180 rozporządzenia wykonawczego z dnia 10 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 99, poz. 842), a w szczególności, wystosować do osoby, otrzymującej duplikat, wezwanie do uiszczenia tej opłaty, według wzoru 12 do powołanego rozporządzenia wykonawczego oraz umieścić na duplikacie adnotację: „Wezwanie do uiszczenia opłaty stemplowej w kwocie 2 zł. wystosowano dn. . . . . . L. . . . ." taką samą adnotację winien R. I. K. umieścić na podaniu, na skutek którego wydał ów duplikat. Drugi egzemplarz wezwania według wzoru 12 należy przechować w okładce pod napisem „Podania nieostemplowane" (ustęp szósty powołanego § 180).

Gdy na skutek wezwania zostaną dostarczone znaczki stemplowe, to R. I. K. nakleja je na wymienionem wyżej podaniu i kasuje pieczęcią urzędową.

Jeżeli wezwany nie uiścił opłaty w ciągu dwóch tygodni od doręczenia mu wezwania ma R. I. K. postąpić zgodnie z przepisami, zawartemi w ustępie ostatnim powołanego §-u 180.

Szef Departamentu Uzupełnień

(—) **Zabdyr**

Pułkownik.

15

Pismo Nr. SS. 117/4/2

z dnia 14 stycznia 1933 r.

o zatrudnianiu inwalidów wojennych i wojskowych w przedsiębiorstwach samorządowych.

Do

Panów Wojewodów.

Ministerstwo Opieki Społecznej pismem okólnem z dn. 19 grudnia 1932 r. Nr. 11.148/P. Zm. zwróciło się do Pana Wojewody o wydanie p. p. kierownikom państwowych urzędów pośrednictwa pracy wytycznych, któremi urzędy te muszą się kierować przy zapośredniczaniu inwalidów do pracy w wykonaniu art. 59 ustawy z dnia 17. III.1932 r. o zaopatrzeniu inwalidzkiem (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 238).

Nawiązując ze swej strony do tych zarządzeń Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oznajmia, że jest w posiadaniu danych, iż zarządy związków komunalnych w niedostatecznym stopniu stosują się do wskazań wymienionej wyżej ustawy, pomimo, że na wykonanie odnośnych przepisów zawartych jeszcze w ustawie inwalidzkiej z 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 195) zwracało uwagę w całym szeregu zarządzeń, obecnie obowiązujących, a zebranych w Zbiorze Zarządzeń M. S. Wewn. na stronicach: 376, poz. 1; 380, poz. 5; 380, poz. 7; 381, poz. 9; 382, poz. 11.

W związku ze szczególniejszem bezrobociem, panującem wśród inwalidów wojennych i wojskowych — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi Pana Wojewodę o przypomnienie zarządom związków komunalnych o nałożonym na związki komunalne obowiązku ustawowym co do zatrudnienia inwalidów i dopilnowanie, aby obowiązki te były wykonywane należycie. Organa dokonywujące inspekcji działalności zarządów zw. komun. obowiązane są zwracać uwagę na sposób wykonywania tego obowiązku, a to w celu najżywszego współdziałania z państwowemi urzędami pośrednictwa pracy i ułatwienia im zadania.

W dalszych zarządzeniach, o których niezwłoczne wydanie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi Pana Wojewodę, należy również zwrócić uwagę na art. 60 ustawy z 17.III.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 238) o sankcjach karnych, który winien być wykorzystywany względem niestosujących się do ustawy.

16.

Pismo Nr. BB. 25-38/3

z dnia 17 stycznia 1933 r.

o wyjednywaniu kredytów na roboty budowlane.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Urzędy Wojewódzkie zwracają się niejednokrotnie do Ministerstwa o wyjednanie kredytów na wykonanie robót budowlanych, zarówno dla potrzeb Ministerstwa Spraw Wewnętrznych jak i innych resortów przyczem suma kosztów robót często bardzo nie jest poparta żadnym kosztorysem.

W celu ujednostajnienia wyjednywania kredytów i należytego uzasadnienia potrzeby wykonania odnośnych robót chociażby w najmniejszym zakresie, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi Pana Wojewodę (Pana Komisarza Rządu) o wydanie zarządzenia, aby wszelkie wystąpienia o kredyty budowlane, zarówno przy nowych budowlach, jak i naprawach gruntownych i drobnych dla potrzeb wszystkich resortów, były poparte nietylko protokółem, konieczności wykonania robót, lecz również szczegółowym kosztorysem, sprawdzonym w podległym Pana dziale budowlanym.

Zarządzenie niniejsze ma także na celu sprowadzenie odnośnych wystąpień tylko do istotnie koniecznych, dotyczących robót najniezbędniejszych, z uwagi na ścisłe przestrzeganie zasad oszczędności, zarówno przy ustalaniu zakresu i ilości robót, jak również i cen jednostkowych.

17.

Pismo Nr. AP. 26/8

z dnia 20 stycznia 1933 r.

o wydawaniu zaświadczeń celem uzyskania prawa ubogich w sprawach karnych.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych otrzymało wiadomość, iż liczba wystawianych przez odnośne władze t. zw. świadectw ubóstwa, na podstawie których sądy przyznają okazicielom ich prawo ubogich w postępowaniu sądowem, — znacznie wzrasta.

Aczkolwiek fakt ten da się wytłumaczyć do pewnego stopnia zubożeniem ludności wskutek przeżywanego kryzysu gospodarczego, niemniej jednak może być również wynikiem niezachowania należytej oględności i staranności przy badaniu i ocenie stanu majątkowego i dochodów danej osoby.

W związku z powyższem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi P. Wojewodę (P. Komisarza Rządu) o przypomnienie właściwym władzom podległym, aby przeprowadzały wspomniane dochodzenia najskrupulatniej i uwidaczniały, w miarę możności, dokładnie stosunki majątkowe, zarobkowe i rodzinne petentów.

Niniejsze pozostaje w związku z pismem okólnem z 30.XI.1924 r. Nr. AO. 2402 (Zb. Zarz. M. S. Wewn. str. 1525) i z okólnikiem Nr. 166 z 16.IX.1930 r. (Zb. Zarz. M. S. Wewn. str. 1756).

18.

Pismo Nr. Wojsk. B. 5/2

z dnia 25 stycznia 1933 r.

o odroczeniu służby wojskowej słuchaczom i uczniom zakładów naukowych teologicznych.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

W załączniku do rozporządzenia z dnia 23 marca 1931 r. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 434), uzupełnionego rozporządzeniem z dnia 2 maja 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 601) nie zostały umieszczone w części 3-ej załącznika zakłady naukowe teologiczne krajowe i zagraniczne (z wyjątkiem katolickich w Rzymie), których słuchaczom mogą być udzielane odroczenia służby wojskowej z art. 61 pkt. 3-ci ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym (do 25 lat życia).

Zestawienie tych kategorji zakładów będzie umieszczone w nowym załączniku, który będzie wydany rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych. Do czasu wydania tego rozporządzenia należy udzielać wspomnianych odroczeń uczniom (słuchaczom) zakładów naukowych według załączonego zestawienia.

Zestawienie zakładów naukowych teologicznych.

Część 3.

Odroczenia mogą być udzielane poświęcającym się studjom teologji wyznań chrześcijańskich na niżej wymienionych wydziałach teologicznych oraz w zakładach naukowych teologicznych — najdalej do terminu wcielenia poborowych (ochotników), odbywających skróconą czynną służbę wojskową (art. 49) w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 25 lat życia (art. 61 pkt. 3).

I. Wydziały Teologiczne Uniwersytetów krajowych.

Warszawa — Wydział Teologji Katolickiej Uniwersytetu Warszawskiego,

Warszawa — Studjum Teologji Prawosławnej Uniwersytetu Warszawskiego,

Warszawa — Wydział Teologji Ewangelickiej Uniwersytetu Warszawskiego,

Kraków — Wydział Teologji Katolickiej Uniwersytetu Jagiellońskiego,

Lwów — Wydział Teologji Katolickiej Uniwersytetu Jana Kazimierza,

Wilno — Wydział Teologji Katolickiej Uniwersytetu Stefana Batorego,

Lublin — Wydział Teologiczny Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

II. Zagraniczne zakłady naukowe teologiczne i wydziały teologiczne.

Austrja:

Solnogród — Samodzielny Wydział Teologiczny Katolicki,

Insbruck — Wydział Teologji Katolickiej,

Wiedeń — Samodzielny Wydział Teologiczny Ewangelicki,

Cała Austrja — Rzymsko-Katolickie Seminarja Duchowne Diecezjalne.

Czechosłowacja:

Ołomuniec — Samodzielny Wydział Teologiczny Katolicki,

Cała Czechosłowacja — Rzymsko-Katolickie Seminarja Duchowne Diecezjalne.

Francja:

Paryż — Wydział Teologji Protestanckiej.

Włochy:

Rzym — Akademja Papieska Teologiczna,

Rzym — Akademja Papieska Liturgiczna,

Rzym — Akademja Papieska Religji Katolickiej,

Rzym — Akademja Rzymska Świętego Tomasza z Akwinu,

Rzym — Akademja „Nuovi Lincei“,

Rzym — Rzymska Akademja Archeologiczna,

Rzym — Towarzystwo Konferencji Archeologji Chrześcijańskiej,

Rzym — Kolegjum „Cultores Martyrum“,

Rzym — Akademja Arkadyjska,

Rzym — Akademja Tyberyjska,

Rzym — Akademja Niepokalanego Poczęcia,

Rzym — Akademja Artystyczna Panteonu,

Rzym — Akademja „Nobilium“,

Rzym — Instytut Papieski Biblijny,

Rzym — Szkoła Wyższa Papieska Śpiewu Gregorjańskiego i Muzyki Kościelnej,

Rzym — Uniwersytet Gregorjański (Collegium Romanum),

Rzym — Kolegjum Papieskie i Międzynarodowe Św. Tomasza,

Rzym — Instytut Papieski Wschodni,

Rzym — Wyższe Seminarjum Papieskie Rzymskie,

Rzym — Seminarjum Papieskie „Leoninum",

Rzym—Seminarjum Ś. Ś. Apostołów Piotra i Pawła.

Część 4.

Odroczenia mogą być udzielane uczniom zakładów rabinackich najdalej do terminu wcielenia poborowych (ochotników), odbywających skróconą czynną służbę wojskową (art. 49) w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 25 lat życia (art. 61 pkt. 3).

Warszawa — Seminarjum Religijne Żydowskie „Tachkemoni",

Warszawa — Fakultet Rabiniczny Instytutu Nauk Judaistycznych.

19.

Pismo Nr. Wojsk. Ł./2/1

z dnia 31 stycznia 1933 r.

o cenach taryfowych na środki przewozowe.

Do
P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Dało się zauważyć, że na terenie niektórych województw są ustalane przez komisje przewidziane w art. 15-ym rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 listopada 1927 r. o obowiązku dostarczania środków przewozowych na rzecz wojska w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 883), zbyt wysokie ceny taryfowe na środki przewozowe w stosunku do cen, jakie uzyskiwano z wolnego najmu.

Wysokie taryfy wywołują szereg nieporozumień przy zgłaszaniu nakazów świadczenia, gdyż woźnicy nie chcą wykonywać swego obowiązku za cenę proponowaną niższą od taryfy i dostosowaną do warunków i cen rynkowych, płaconych z najmu wolnego.

Stan powyższy, oczywiście, zbyt obciąża ponadto pozycje wydatków na te cele Ministerstwa Spraw Wojskowych, co zwłaszcza w obecnych czasach nie powinno mieć miejsca.

W związku z powyższem zachodzi konieczność poddania rewizji ustalonych na rok bieżący taryf w kierunku jak najdokładniejszego dostosowania tych taryf do cen rzeczywistych i w tej mierze zechce Pan Wojewoda (Pan Komisarz Rządu) wydać stosowne zarządzenia.

Jednocześnie nadmienia się, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwróciło się do Ministerstwa Spraw Wojskowych, by wydało ze swej strony, oraz spowodowało wydanie przez Ministerstwo Skarbu odpowiednich w tej mierze zarządzeń i wytycznych organom tych Ministerstw, biorących udział w przytoczonych na wstępie komisjach.

Nie zależnie od powyższego jednak należy zwrócić członkom tych komisyj specjalną uwagę na podane wyżej okoliczności.

VIII.
Nowe książki i czasopisma.

A. Zalecone do użytku.

20.

„Zasady projektowania małych rzeźni" — inż. Z. Rudolf i techn. T. Kowalczyk.

Ukazała się praca inż. Z. Rudolfa i techn. T. Kowalczyka z referatu techniki sanitarnej w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych p. t. „Zasady projektowania małych rzeźni".

Pracę tę, omawiającą właściwy typ małej rzeźni, zaleca się do użytku mniejszych miast lub osiedli zamierzających budowanie własnej rzeźni.

B. Interesujące administrację spraw wewnętrznych.

21.

„Zbiór przepisów o stowarzyszeniach, związkach zawodowych i zgromadzeniach" J. Godziejewski.

Ukazał się „Zbiór przepisów o stowarzyszeniach, związkach zawodowych i zgromadzeniach", Jerzego Godziejewskiego zast. starosty grodzkiego półn.-warszawskiego: stron 146, nakładem Księgarni Prawniczej w Warszawie. Książka zawiera całokształt przepisów dotyczących stowarzyszeń i zgromadzeń wraz z rozporządzeniami wykonawczemi i okólnikami, tudzież przepisami o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucyj opiekuńczych. Książka zaopatrzona jest w szczegółowe skorowidze, oddzielne dla każdego działu przepisów. Wymienione wydawnictwo może zainteresować urzędy administracji Spraw Wewnętrznych.

Drukarnia Policyjna, Warszawa, Trębacka 11.